

**UPRAVA ZA IZVRŠEVANJE
KAZENSKIH SANKCIJ**

LETNO POROČILO 2005

Ljubljana, april 2006

PREDGOVOR

Pred vami je enajsto zaporedno poročilo Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij. Nastalo je na osnovi poročil zavodov za prestajanje kazni zapora in prevzgojnega doma. Poročilo prikazuje številne podatke in informacije o našem zaporskem sistemu v letu 2005 ter izkazuje tako uspehe kot tudi težave, s katerimi se srečujemo pri delu z zaprtimi osebami.

Povprečno dnevno število zaprtih oseb se je v preteklem letu le minimalno povečalo, bistveno pa se je spremenila struktura zaprtih oseb. Povečalo se je število pripornikov. Z uveljavitvijo novega zakona o prekrških, ki je ukinil zaporno kazen, in s sprejemom zakona o ustavitvi določenih postopkov o prekrških in odpustitvi določenih kazni zapora se je izrazito zmanjšalo število zaprtih prekrškarjev. V povprečju je bilo dnevno zaprtih 57 oseb na 100.000 prebivalcev, kar Slovenijo uvršča med države z najmanj zaprtimi.

V okviru programa dela smo v letu 2005 v celoti ali v pretežni meri realizirali devet od desetih zastavljenih ciljev. Izboljšali smo prostorske in bivalne razmere v zavodih, zmanjšali smo preobremenjenost zaposlenih z nadurnim delom (za tretjino v primerjavi z letom poprej oz. za polovico v primerjavi z letom 2001). V zavodih smo zagotovili stabilne varnostne razmere. Zaprte osebe smo obravnavali enotno, strokovno in zakonito. Izvajali smo programe za tiste s težavami zaradi uživanja droge, alkohola in za storilce kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost. V zavodih smo povečali možnosti za izobraževanje zaprtih oseb. Zagotavljali smo duhovno oskrbo. Skrbeli smo za dobro vzdušje in medsebojne odnose. Nerealizirana je ostala vključitev zdravstvenega varstva zaprtih oseb v javno zdravstveno mrežo, ker še ni bil spremenjen zakon o izvrševanju kazenskih sankcij, ki je osnova za izvedbo.

Zasluga za realizacijo ciljev gre vsem zaposlenim, ki so svoje delo kljub preobremenjenosti opravljali odgovorno. Za vse, ki delamo v zaporskem sistemu, je pomembno, da zunanji nadzorstveni organi, kot je varuh človekovih pravic, niso ugotovili večjih napak ali sistematičnega kršenja človekovih pravic, kar predstavlja pomembno potrditev našega dela in usmeritev za delo v prihodnje.

Ob 9. aprilu, dnevu Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij, iskreno čestitam vsem sodelavkam in sodelavcem, obenem pa se zahvaljujem vsem, ki so sodelovali pri pripravi poročila.

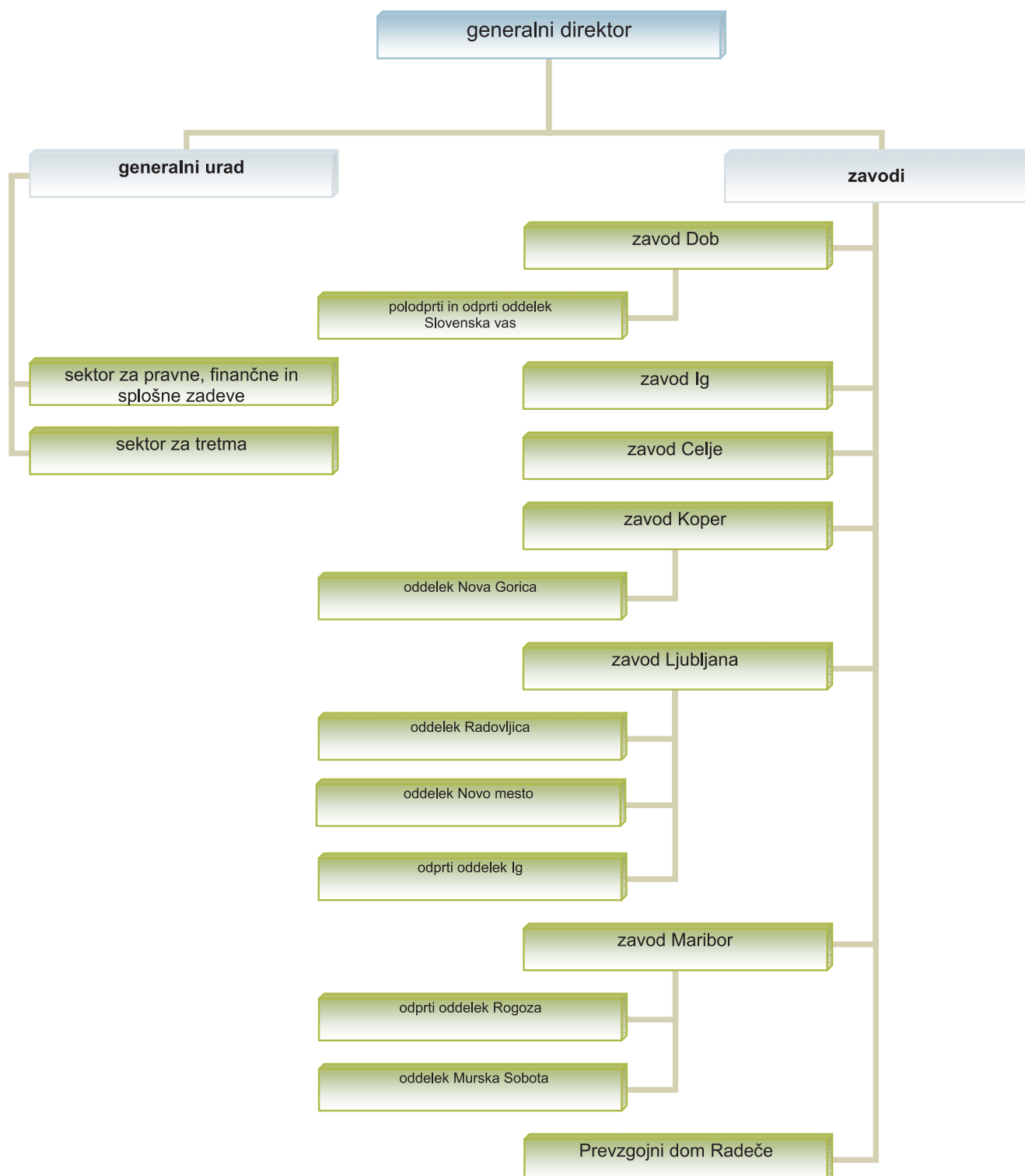

Dušan VALENTINČIČ

v. d. generalnega direktorja

ORGANIZACIJSKA SHEMA UPRAVE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA IZVRŠEVANJE KAZENSKIH SANKCIJ

ZAVODI ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA DOB (za moške)

Kategorija zaprtih oseb: obsojenci (moški)

Prostorska zmogljivost: 233 oseb

ZPKZ Dob, POLODPRTI IN ODPRTI ODDELEK SLOVENSKA VAS

Kategorija zaprtih oseb: obsojenci

Prostorska zmogljivost: polodprti oddelek 40 in odprti oddelek 23 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA IG (za ženske)

Kategorije zaprtih oseb: obsojenke, pripornice in ženske, kaznovane z zaporom v postopku o prekršku, ter mladoletnice, obsojene na mladoletniški zapor

Prostorska zmogljivost: 79 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE MLADOLETNIŠKEGA ZAPORA IN KAZNI ZAPORA CELJE

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci/ke, priporniki/ce, osebe, kaznovane z zaporom v postopku o prekršku in mladoletniki, obsojeni na mladoletniški zapor

Prostorska zmogljivost: 96 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA KOPER

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci/ke, priporniki/ce in osebe, kaznovane z zaporom v postopku o prekršku

Prostorska zmogljivost: 110 oseb

ZPKZ Koper, ODDELEK NOVA GORICA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki in osebe, kaznovane z zaporom v postopku o prekršku

Prostorska zmogljivost: 32 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA LJUBLJANA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki, osebe, kaznovane z zaporom v postopku o prekršku

Prostorska zmogljivost: 128 oseb

ZPKZ Ljubljana, ODDELEK RADOVLJICA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki in osebe, kaznovane z zaporom v postopku o prekršku

Prostorska zmogljivost: 22 oseb

ZPKZ Ljubljana, ODDELEK NOVO MESTO

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki/ce in osebe, kaznovane z zaporom v postopku o prekršku

Prostorska zmogljivost: 35 oseb

ZPKZ Ljubljana, ODPRTI ODDELEK IG

Kategorija zaprtih oseb: obsojenci

Prostorska zmogljivost: 27 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA MARIBOR

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci/ke, priporniki/ce in osebe, kaznovane z zaporom v postopku o prekršku

Prostorska zmogljivost: 133 oseb

ZPKZ Maribor, ODPRTI ODDELEK ROGOZA

Kategorija zaprtih oseb: obsojenci

Prostorska zmogljivost: 36 oseb

ZPKZ Maribor, ODDELEK MURSKA SOBOTA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki/ce in osebe, kaznovane z zaporem v postopku o prekršku

Prostorska zmogljivost: 41 oseb

PREVZGOJNI DOM RADEČE

Kategorije zaprtih oseb: mladoletniki/ce, ki jim je bil izrečen vzgojni ukrep oddaje v prevzgojni dom

Prostorska zmogljivost: 68 oseb

1. PRIKAZ POMEMBNEJŠIH DEJAVNOSTI UPRAVE V LETU 2005

V Upravi Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij (v nadaljnjem besedilu: uprava) smo izvajali naloge v skladu z zakonskimi opredelitvami in strokovnimi zahtevami. Pri tem smo največ pozornosti namenili doslednemu izvajanju predpisov s področja izvrševanja kazenskih sankcij in skrbi za enotno, strokovno in zakonito obravnavanje zaprtih oseb.

Na zakonodajnem področju smo pripravili predlog sprememb in dopolnitev zakona o izvrševanju kazenskih sankcij (v nadaljnjem besedilu: zakon) po skrajšanem postopku in ga posredovali ministrstvu za pravosodje.

Posebno skrb smo namenjali spremljanju gibanja števila zaprtih oseb, da bi zmanjšali negativne posledice prenapoljenosti zavodov, in sicer s prerazporejanjem zaprtih oseb iz bolj zasedenih v manj zasedene sobe, oddelke in zavode ter z izboljševanjem prostorskih razmer. Povprečno število zaprtih oseb se je v primerjavi z letom pred tem minimalno povečalo. Med skupno 1.137 povprečno zaprtimi osebami je bilo povprečno 781 obsojencev, 324 pripornikov, pet oseb, kaznovanih v postopku o prekršku in 27 mladoletnikov v prevzgojnem domu. V primerjavi s povprečjem v letu 2004 se je v preteklem letu povečalo število pripornikov (za 16 %), izrazito pa se je zmanjšalo število zaprtih oseb, kaznovanih v postopku o prekršku (za 90 %). Število na novo sprejetih oseb se je zmanjšalo za 36 %, število vseh obravnavanih pa za 18 %. V zavodih je bilo v povprečju za 3 % več zaprtih oseb kot je na razpolago prostorskih zmogljivosti glede na predpisane standarde. Najbolj so bili prezasedeni največji zavodi (Ljubljana, Maribor in Dob), težave pa so se pojavljale tudi drugod (Radovljica, Novo mesto), najmanj pa sta bila zasedena prevzgojni dom in zavod za ženske.

Na področju prostorskih izboljšav smo izvedli večjo adaptacijo zavoda Maribor. Prostor je sedaj bolje izkoriščen, zmogljivost zavoda pa se je povečala za 13 mest. Pridobili smo prostor za oddelek brez drog, izboljšali smo sanitarne razmere zavoda, adaptirane prostore pa opremili z novo opremo. Nekaj manjših prostorskih izboljšav smo izvedli tudi na drugih lokacijah. V oddelkih Murska Sobota in Radovljica smo uredili sistem elektronskega varovanja. Nabavili smo različno najnujnejšo opremo (za zavodske kuhinje in detektorje). V skladu z načrtom smo oskrbeli paznike z novimi uniformami.

Veliko pozornosti smo namenili učinkovitejši organizaciji dela in poslovanja. Generalni direktor je sklical štirinajst kolegijev z direktorji zavodov, na treh so sodelovali tudi vodje dislociranih oddelkov. Na enem od teh je bila obravnavana raziskava dr. Dragana Petrovca z naslovom "Vpliv družbenih sprememb na izvrševanje kazenskih sankcij". Organiziran je bil sestanek z ministrom za pravosodje, kjer so ga generalni direktor in direktorji zavodov seznanili z nekaterimi aktualnimi težavami. Generalni direktor se je dvakrat sestel z direktorji javnih gospodarskih zavodov (v nadaljevanju: JGZ). Sestajali so se tudi strokovni aktivni (vodje vzgojnih služb trikrat, psihologi dvakrat, socialni delavci trikrat, pedagogi dvakrat, terapevti za odvisnosti trikrat, zdravstveni delavci dvakrat in vodje oddelkov za varnost enajstkrat). Strokovni delavci oddelka za tretma pri generalnem uradu so izvedli 24 sestankov s strokovnimi skupinami v zavodih. Sprejeta so bila razna navodila in sklepi, s katerimi smo podrobneje uredili posamezna področja.

Na strokovnem področju smo skrbeli za izvajanje uveljavljenih strokovnih metod dela, posebno pozornost pa smo namenili obravnavi odvisnih od drog, preprečevanju samomorov in samopoškodb, obravnavi storilcev spolnih deliktov, izobraževanju in zdravstvenemu varstvu zaprtih oseb.

Na področju varnosti smo posebno skrb namenili preprečevanju pobegov in vnašanja nedovoljenih drog v zavode. Imeli smo tri klasične pobege iz zaprtega dela zavoda. Primerjava z letom 2004 kaže, da je bilo več pobegov iz zavodov, smrti, samomorov in samopoškodb, uporab prisilnih sredstev in nesreč pri delu (vendar ne v primerjavi s pet- oziroma desetletnim povprečjem). Zmanjšalo pa se je število pobegov iz spremstev, nevrnitev iz prostih izhodov, gladovnih stavk, konfliktov, napadov na delavce in požarov.

Izvedli smo usposabljanje za 34 novih paznikov. Za ta namen smo izdali učbenika "Praktični postopek" in "Samoobramba". Z generalno policijsko upravo smo sklenili dogovor o stalnem izvajanju začetnega usposabljanja paznikov v prostorih policijske akademije v Tacnu. Generalni urad je organiziral tudi številna druga usposabljanja, v katera je bila vključena več kot polovica zaposlenih, med njimi tristo paznikov. Ostale oblike izobraževanj in usposabljanj so potekale v organizaciji posameznih zavodov. Na osnovi 233. člena zakona smo izvedli preizkus strokovnega znanja in psihofizičnih sposobnosti paznikov za delo v zavodu Dob in od-delku Radovljica.

V pritožbenih postopkih smo obravnavali 94 pritožb zaprtih oseb in na vse odgovorili. Med njimi jih je bilo šest utemeljenih, deset pa delno utemeljenih, kar je manj kot v letu poprej. Varuhu človekovih pravic smo poslali 58 poročil o pobudah zaprtih oseb za začetek postopka za varstvo človekovih pravic. V upravnih postopkih smo o zahtevah obsojencev izdali 5.402 odločb oziroma sklepov.

Na kadrovskega področju smo realizirali sporazum med ministrstvom za obrambo in ministrstvom za pravosodje o prerazporeditvi 35 uslužbencev v upravo. Število opravljenih nadur smo v primerjavi z letom poprej zmanjšali za tretjino. Skrbeli smo za sprotno nadomeščanje delavcev, ki so se upokojili ali prekinili delovno razmerje, ter izvedli redna napredovanja in ocenjevanja uradnikov.

Na finančnem področju smo pripravili predlog proračunov, načrta nabav in gradenj ter načrt informatizacije za leti 2006 in 2007. Z rebalansom proračuna smo uredili delno proračunsko financiranje JGZ. Sredstva smo namenili za sanacijo JGZ Pohorje in kritje plač direktorjem ostalih JGZ. Pripravili smo izhodišča za preoblikovanje industrijskega dela JGZ Pohorje oz. ustanovitev nove družbe, ki jih je sprejela vlada.

Sodelovali smo z varuhom človekovih pravic ter s številnimi drugimi organi, organizacijami in strokovnimi ustanovami. Redno smo sodelovali tudi z mediji. Novinarjem smo omogočili, da so obiskali posamezne zavode ter pripravili prispevke o življenju in delu v zavodih, obveščali pa smo jih tudi o posameznih aktualnih dogodkih.

Na mednarodnem področju smo sodelovali s pristojnimi organi Sveta Evrope, z zaporskimi upravami drugih držav, raziskovalnimi inštituti, mednarodnimi organizacijami in s posameznimi strokovnjaki. Sodelovali smo na mednarodnih strokovnih konferencah in seminarjih.

Izdelali smo poročilo o delu za leto 2004 in ga predstavili na novinarski konferenci. Aprila smo organizirali praznovanje 10. obletnice dneva uprave, na katerem je minister za pravosodje podelil priznanje najzaslužnejšim delavcem. Izdali smo tudi publikacijo z naslovom "10. let dela Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij 1995–2005", v kateri smo prikazali podatke o upravi in njenem delovanju v minulem desetletju.

STATISTIČNI PODATKI

2. 1. PODATKI O GIBANJU SKUPNEGA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB V LETU 2005

Na začetku statističnega dela poročila prikazujemo osnovne številčne podatke o vseh zaprtih osebah v letu 2005. Povprečno število (1.137) pomeni dnevno povprečje števila zaprtih oseb v letu 2005. V primerjavi z letom 2004 je bilo dnevno povprečno število zaprtih oseb v zavodih večje za pet.

Tabela 1: Gibanje števila zaprtih oseb po zavodih v letu 2005

Zavod	1. 1. 2005	sprejeti	priliv	skupaj	odpuščeni	odliv	31. 12. 2005	povprečno število
Dob	291	170	13	474	81	90	303	294,81
Slov. vas	55	1	56	112	49	14	49	53,22
Ig	38	79	2	119	69	9	41	40,74
Celje	80	220	10	310	129	90	91	88,27
Koper	90	221	20	331	159	62	110	97,36
N. Gorica	13	59	20	92	58	11	23	20,63
Ljubljana	222	569	71	862	400	240	222	226,68
N. mesto	36	227	7	270	161	81	28	35,33
Radovljica	22	104	14	140	92	23	25	27,33
OO Ig	19	0	48	67	44	3	20	17,26
Maribor	124	397	38	559	269	131	159	142,38
M. Sobota	37	113	21	171	122	25	24	30,40
OO Rogoza	26	40	54	120	75	9	36	35,56
PD Radeče	32	6	3	41	11	2	28	27,32
SKUPAJ	1.085	2.206	377	3.668	1.719	790	1.159	1.137,29

Tabela 1 prikazuje podatke o skupnem številu vseh kategorij zaprtih oseb po posameznih zavodih. Iz stolpcev "priliv" in "odliv" lahko razberemo, kakšna je bila fluktuacija zaprtih oseb med zavodi (premesitve, prekinitve, ipd.). V stolpcu "sprejeti" so prikazane vse v letu na novo sprejete zaprte osebe.

Stolpec "skupaj" nam pove, koliko zaprtih oseb so v posameznem zavodu v letu 2005 dejansko obravnavali.

Podatki kažejo, da je bilo število zaprtih oseb največje v zavodih Ljubljana in Maribor, kjer je bil tudi največji priliv (premesitve, ipd.). Velik priliv je bil tudi v odprtih oddelkih (Slovenska vas, Rogoza, Ig), kamor so obsojenci razporejeni predvsem na podlagi premestitve iz drugih zavodov in oddelkov.

V primerjavi s prejšnjim letom je bilo na dan 1. 1. 2005 zaprtih 15 oseb več, na dan 31. 12. 2005 pa 74 oseb več. Zadnji dan v letu je bilo v primerjavi s prvim zaprtih 74 oseb več (6,8 %).

Povprečno število zaprtih oseb se je v primerjavi z letom 2004 rahlo povečalo, in sicer za 5,7. Povprečno stanje se je povečalo v zavodih Ig, Celje, Koper, Maribor in Ljubljana ter v oddelkih Nova Gorica in Rogoza.

Tabela 2: Gibanje skupnega števila zaprtih oseb po kategorijah v letu 2005

Zaprte osebe	1. 1. 2005	na novo sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31. 12. 2005	povprečno število
obsojenci	728	975	1.703	296	897	310	792	772,95
UK	28	160	188	0	186	0	2	5,44
priporniki	294	860	1.154	78	544	361	327	323,68
pridržani	0	194	194	0	77	117	0	0
ml. obsojenci	3	11	14	0	4	0	10	7,89
ml. v PD	32	6	38	3	11	2	28	27,32
SKUPAJ	1.085	2.206	3.291	377	1.719	790	1.159	1.137,29

¹ V letu 2005 je bilo v zavode sprejetih 194 pridržanih oseb. Za 117 je bil odrejen pripor, zato smo jih evidentirali kot odliv in na novo sprejete pripornike, ostali (77) pa so bili po pridržanju izpuščeni na prostost.

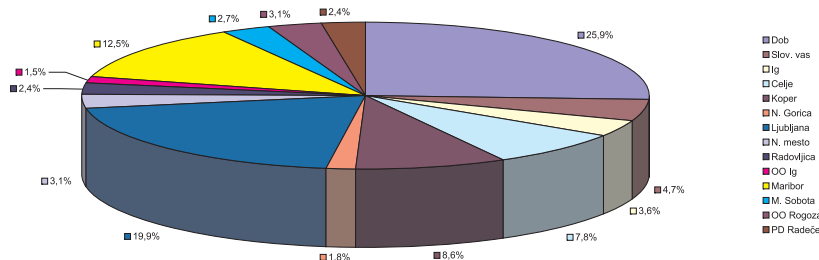
Tabela 2 prikazuje gibanje števila zaprtih oseb v letu 2005 po kategorijah. Stolpec "skupaj" prikazuje število vseh zaprtih oseb v letu 2005 (na dan 1. 1. in na novo sprejeti skupaj), stolpec "priliv" pa tiste osebe, ki so že bile sprejete na prestajanje kazni in so v zavode prišle bodisi iz drugih zavodov (premestitev), se vrnile z bega ali po prekinitvi kazni. Razdelek "odliv" prikazuje vse, ki so iz zavoda odšli, ne da bi bili dejansko odpuščeni (premestitev, prekinitvev, beg itn.). Med priporniki je odliv visok, ker so med odpuščenimi prikazani le tisti, ki so odšli na prostost.

Skupno število zaprtih oseb se je v letu 2005 v primerjavi z letom 2004 zmanjšalo za dobro četrtino (26,7% ali 1.197 oseb). Celotno zmanjšanje je nastalo zaradi zmanjšanja števila upravnokaznovanih (iz 1.534 v letu 2004 na 188 v tem letu). To zmanjšanje je posledica sprememb zakona o prekrških in izvršene abolicije na že pravnomočno izrečene odločbe. V primerjavi z letom poprej se je zmanjšalo tudi število mladoletnikov v prevzgojnem domu (za 8), število zaprtih oseb ostalih kategorij pa se je povečalo, in sicer število obsojencev za 49, pripornikov za 51, pridržanih za 44 in mladoletnih obsojencev za 7.

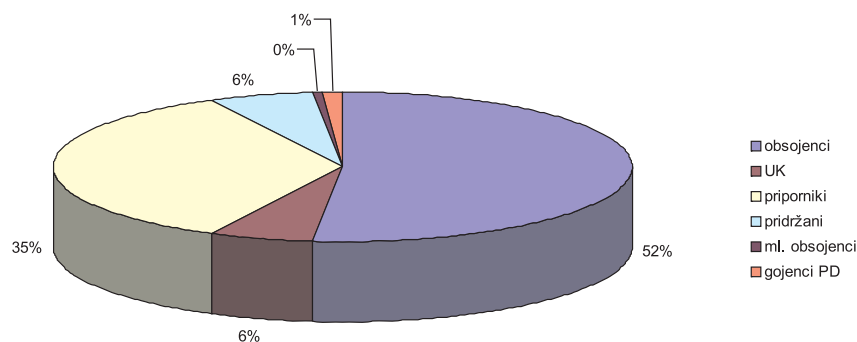
V primerjavi z letom poprej se je znižalo povprečno število upravnokaznovanih (za 36,2), obsojencev (za 5,7) in mladoletnikov v prevzgojnem domu (za 0,78). Več kot podvojilo se je povprečno število mladoletnih obsojencev (za 4,36), povečalo pa se je tudi povprečno število pripornikov (za 44,05).

V letu 2005 je bilo v zavode na novo sprejetih skupaj 2.206 oseb, med njimi največ obsojencev in pripornikov. V primerjavi z letom 2004 se je število na novo sprejetih zmanjšalo za 1.212 oseb.

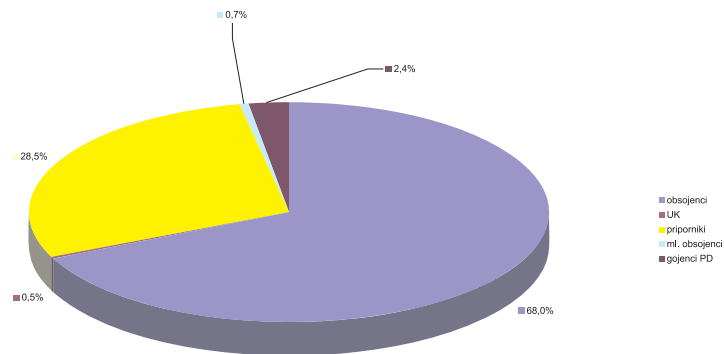
Grafikon 1: Povprečno število zaprtih oseb po zavodih v letu 2005

Grafikon 2: Skupno število zaprtih oseb po kategorijah v letu 2005

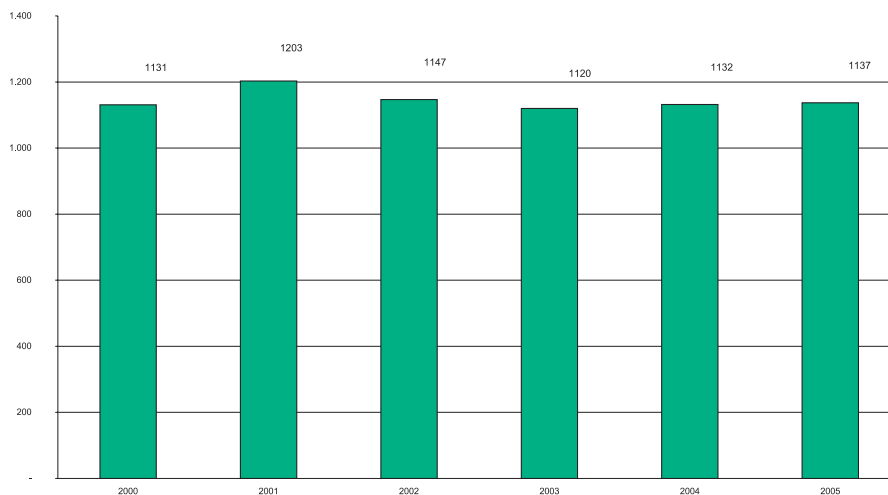

Grafikon 3: Povprečno število posameznih kategorij zaprtih oseb v letu 2005

2. 2. PRIMERJAVA GIBANJA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB V LETU 2005 S PRETEKLIMI LETI

Grafikon 4: Povprečno število zaprtih oseb v letih 2000–2005

Grafikon 5: Povprečno število zaprtih oseb po kategorijah v letih 2000–2005

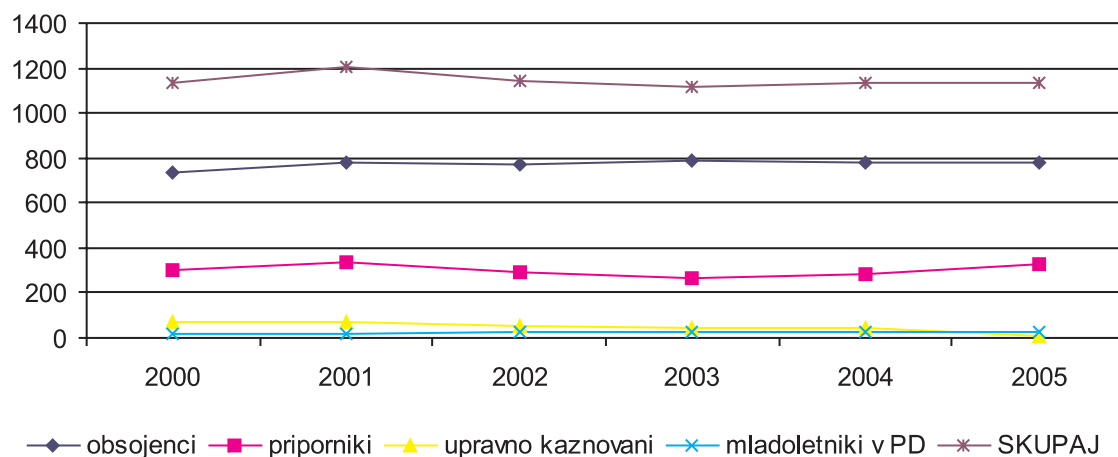

Tabela 3: Struktura na novo sprejetih zaprtih oseb po kategorijah v letih 1996–2005

Leto	skupaj		obsojenci		priporniki		upravno kaznovani	
	štev.	indeks	štev.	indeks	štev.	indeks	štev.	indeks
1996	3.118	100	510	100	786	100	1.822	100
1997	3.173	102	578	113	810	103	1.785	98
1998	4.343	139	694	136	943	120	2.706	148
1999	5.447	175	855	168	888	113	3.704	203
2000	5.719	183	980	192	1.034	131	3.705	203
2001	5.141	165	1.023	201	990	126	3.128	172
2002	4.019	129	996	195	918	117	2.105	115
2003	3.525	113	973	191	873	111	1.679	92
2004	3.253	104	895	175	853	108	1.505	83
2005	2.006	64	986	193	860	109	160	9

2. 3. OBSOJENCI

V tem poglavju prikazujemo osnovne statistične podatke o obsojencih. V podpoglavju 2. 3. 1. so prikazani vsi obsojenci in obsojenke, vključno z mladoletnimi. V nadaljevanju pa prikazujemo številčne podatke le o polnoletnih obsojencih, saj so podatki o mladoletnih obsojencih prikazani ločeno, in sicer v poglavju 2. 4.

2. 3. 1. Podatki o gibanju števila obsojencev

Tabela 4: Gibanje števila obsojencev po zavodih v letu 2005

Zavod	1. 1. 2005	sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31. 12. 2005	povprečno število
Dob	291	170	461	13	81	90	303	294,81
Slov. vas	55	1	56	56	49	14	49	53,22
Ig	32	44	76	0	47	0	29	32,56
Celje	34	40	74	6	27	7	46	44,96
Koper	45	76	121	12	58	19	56	46,45
N. Gorica	5	10	15	16	20	0	11	9,97
Ljubljana	101	234	335	36	180	91	100	102,44
N. mesto	13	57	70	5	61	4	10	14,05
Radovljica	6	52	58	13	59	0	12	15,15
OO Ig	19	0	19	48	44	3	20	17,26
Maribor	86	225	311	23	145	70	119	99,21
M. Sobota	18	37	55	14	55	3	11	15,20
OO Rogoza	26	40	66	54	75	9	36	35,56
SKUPAJ	731	986	1.717	296	901	310	802	780,84

Tabela 4 prikazuje številčno stanje vseh obsojencev in obsojenk (vključno s 14 mladoletnimi obsojenci) po zavodih. V letu 2005 je prestajalo zaporno kazen 1.703 oseb, kar je 42 oseb več kot v letu 2004.

Na dan 1. 1. 2005 je bilo v zavodih 35 obsojencev manj kot istega dne v letu 2004, na novo sprejetih obsojencev pa je bilo v primerjavi z letom 2004 za 91 ali 10,2 % več.

² Pridržani in mladoletniki z izrečenim vzgojnim ukrepom niso vključeni, mladoletni obsojenci pa so prišteti k obsojencem.

Grafikon 6: Primerjava števila obsojencev po zavodih v letih 2004 in 2005

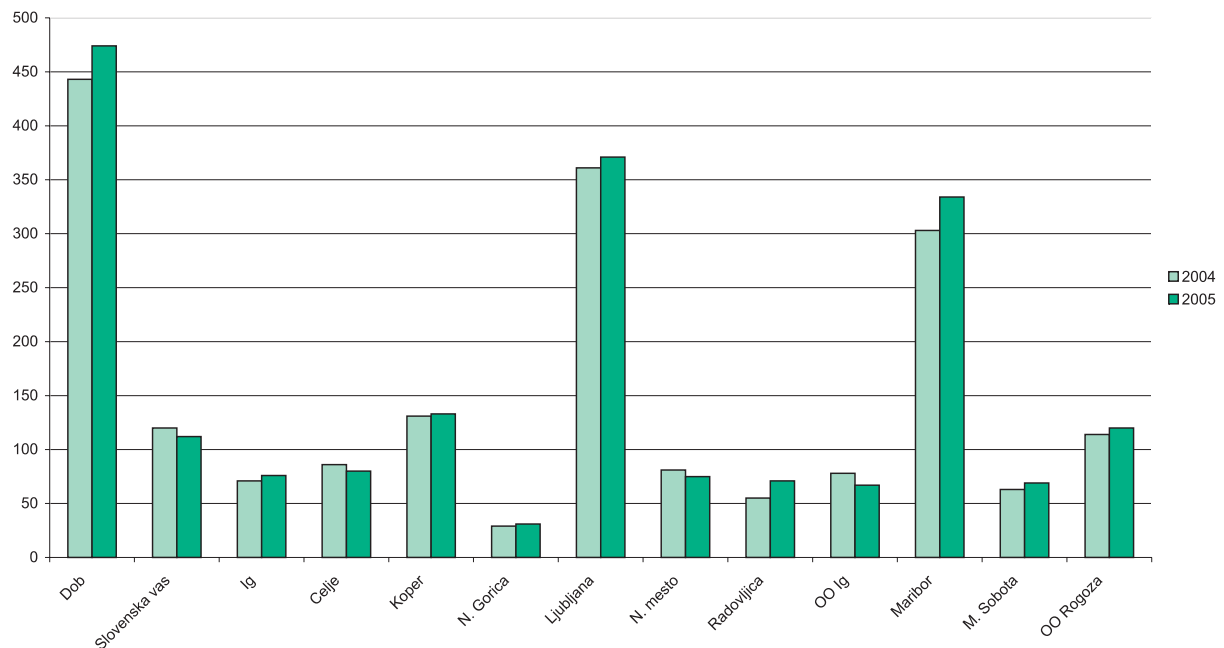

Tabela 5: Gibanje števila obsojencev in struktura po spolu in zavodih v letu 2005

Zavod	1. 1. 2005	sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31. 12. 2005	povprečno število
MOŠKI								
Dob	291	170	461	13	81	90	303	294,81
Slov. vas	55	1	56	56	49	14	49	53,22
Celje	34	40	74	6	27	7	46	44,96
Koper	45	75	120	12	58	19	55	46,34
N. Gorica	5	10	15	16	20	0	11	9,97
Ljubljana	101	234	335	36	180	91	100	102,44
N. mesto	13	57	70	5	61	4	10	14,05
Radovljica	6	52	58	13	59	0	12	15,15
OO Ig	19	0	19	48	44	3	20	17,26
Maribor	84	224	308	23	143	69	119	98,37
M. Sobota	18	37	55	14	55	3	11	15,20
Rogoza	26	40	66	54	75	9	36	35,56
Skupaj	697	940	1.637	296	852	309	772	747,33
ŽENSKE								
Ig	32	44	76	0	47	0	29	32,56
Koper	0	1	1	0	0	0	1	0,11
Maribor	2	1	3	0	2	1	0	0,84
Skupaj	34	46	80	0	49	1	30	33,51
SKUPAJ	731	986	1.717	296	901	310	802	780,84

Med obsojenimi, ki so v letu 2005 prestajali zaporno kazen, je bilo 80 žensk (4,7 %), kar je za dvanajst več kot v letu 2004 (17,6–odstotno povečanje). Delež žensk se je povečal za 0,6 %.

2. 3. 2. Nastop kazni in priliv obsojencev

Tabela 6: Struktura obsojencev po vrsti nastopa kazni in spolu v letu 2005

	skupno		moški	ženske	skupaj
			930	45	975
na novo sprejeti	s prostosti	prišli sami	402	25	427
		privedeni	196	16	212
	iz pripora	285	4	289	
	iz hišnega pripora	0	0	0	
	iz ZPKZ ali PD	24	0	24	
	nova enotna kazen	19	0	19	
	iz zavodov iz drugih držav	4	0	4	
premeščeni		250	0	250	
vrnjeni z bega		40	0	40	
vrnjeni po poteku prekinitev		5	0	5	
drugo		1	0	1	
SKUPAJ		1.226	45	1.271	

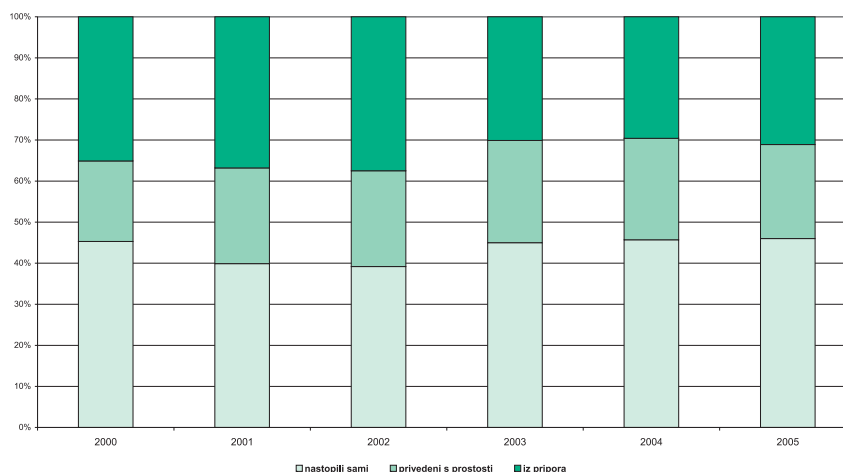
V letu 2005 se je v primerjavi s predhodnim letom število na novo sprejetih obsojencev povečalo za 83 ali 9,3 %. Število premeščenih se je zmanjšalo za šest, vrnjenih z bega pa povečalo za 29.

Tabela 7: Struktura obsojencev po vrsti nastopa kazni, predkaznovanosti in spolu v letu 2005

Nastop kazni		nastopili sami	privedeni s prostosti	privedeni iz pripora	drugo	skupaj
MOŠKI	prvič kaznovani	212	71	155	17	455
	povratniki	190	125	130	30	475
	SKUPAJ	402	196	285	47	930
ŽENSKE	prvič kaznovane	17	10	4	0	31
	povratnice	8	6	0	0	14
	SKUPAJ	25	16	4	0	45
VSI	prvič kaznovani	229	81	159	17	486
	povratniki	198	131	130	30	489
SKUPAJ		427	212	289	47	975

43,8 % obsojencev in obsojenk je nastopilo kazen samih. Slaba polovica (47,1 %) prvič kaznovanih je prišla na prestajanje kazni zapora sama, med povratniki pa jih je samih nastopilo kazen 20,3 % (39,5 % v letu 2004). Med na novo sprejetimi v letu 2005 je bila dobra polovica kaznovanih prvič.

Grafikon 7: Nastop kazni obsojencev v letih 2000–2005

2. 3. 3. Odpust obsojencev in odliv s prestajanja kazni

Tabela 8: Struktura obsojencev po vrsti odpusta in spolu v letu 2005

	skupaj	moški	ženske	skupaj
			848	49
odpuščeni	kazen prestali v celoti	159	5	164
	pogojno	347	27	374
	predčasno	309	17	326
	pomiloščeni	0	0	0
	v druge države	2	0	2
	nova enotna kazen	19	0	19
	umrli	4	0	4
	drugo	8	0	8
premeščeni v drug zavod v Sloveniji	250	0	250	
beg	35	0	35	
drugo	20	1	21	
SKUPAJ	1.157	50	1.207	

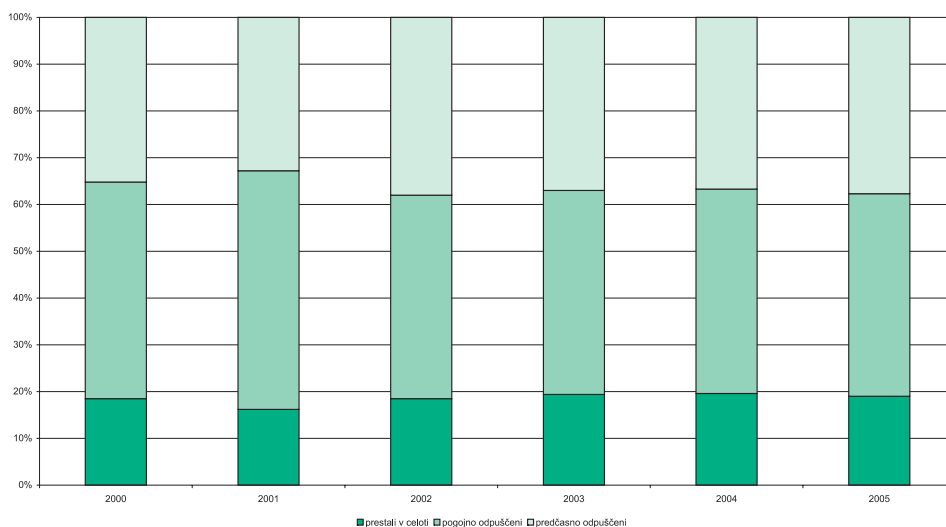
V letu 2005 je bilo odpuščenih 897 obsojencev, kar je za osem manj kot v letu 2004. Med obsojenci, ki so v letu 2005 prestajali kazen, je bil delež odpuščenih 52,7 %, kar je za 2 % manj kot v letu poprej.

Tabela 9: Struktura obsojencev po vrsti odpusta, predkaznovanosti in spolu v letu 2005

Vrsta odpusta		prestali v celoti	pogojni odpust	predčasni odpust	pomilostitev	drugo	skupaj
moški	prvič kaznovani	49	230	111	0	11	401
	povratniki	110	117	198	0	22	447
	SKUPAJ	159	347	309	0	33	848
ženske	prvič kaznovane	2	21	11	0	0	34
	povratnice	3	6	6	0	0	15
	SKUPAJ	5	27	17	0	0	49
vsi	prvič kaznovani	51	251	127	0	11	440
	povratniki	113	123	199	0	22	457
SKUPAJ		164	374	326	0	33	897

18,3 % vseh obsojencev in obsojenk je prestalo kazen v celoti. Med povratniki je bilo največ predčasno odpuščenih, med prvič kaznovanimi pa pogojno odpuščenih. Število pogojno odpuščenih se je v primerjavi z letom poprej zmanjšalo za 21.

Grafikon 8: Struktura obsojencev po vrsti odpusta v letih 2000–2005

2. 3. 4. Struktura obsojencev po vrsti storjenih kaznivih dejanj

Tabela 10: Kazniva dejanja obsojencev po posameznih poglavjih kazenskega zakonika v letu 2005⁴

Kazniva dejanja zoper...	1. 1. 2005		na novo sprejeti		skupaj v letu	delež v %
	število	delež v %	število	delež v %		
življenje in telo	138	19,0	76	7,8	214	12,6
človekove pravice in svoboščine	13	1,8	22	2,3	35	2,1
volilno pravico in volitve	0	0	0	0	0	0
čast in dobro ime	0	0	0	0	0	0
spolno nedotakljivost	74	10,2	49	5	123	7,2
človekovo zdravje	86	11,8	97	9,9	183	10,7
zakonsko zvezo, družino in ml.	7	1	13	1,3	20	1,2
delovno razmerje in soc. varnost	0	0	1	0,1	1	0,1
premoženje	307	42,2	476	48,8	783	46,0
gospodarstvo	21	2,9	38	3,9	59	3,5
pravni promet	1	0,1	3	0,3	4	0,2
ur. dolžnost in javna pooblastila	0	0	0	0	0	0
vojaško dolžnost	0	0	0	0	0	0
pravosodje	0	0	4	0,4	4	0,2
javni red in mir	53	7,3	129	13,2	182	10,7
splošno varnost	3	0,4	4	0,4	7	0,4
varnost javnega prometa	24	3,3	60	6,2	84	4,9
okolje, prostor, naravne dobrine	0	0	3	0,3	3	0,2
varnost RS in ustavno ureditev	0	0	0	0	0	0
obrambno moč države	0	0	0	0	0	0
človečnost in mednarodno pravo	1	0,1	0	0	1	0,1
SKUPAJ	728	100	975	100	1.703	100

Struktura kaznivih dejanj je v letu 2005 podobna strukturi v letu 2004. Skoraj polovica je bila premoženjskih deliktov, sledijo kazniva dejanja zoper življenje in telo, zoper javni red in mir ter zoper človekovo zdravje.

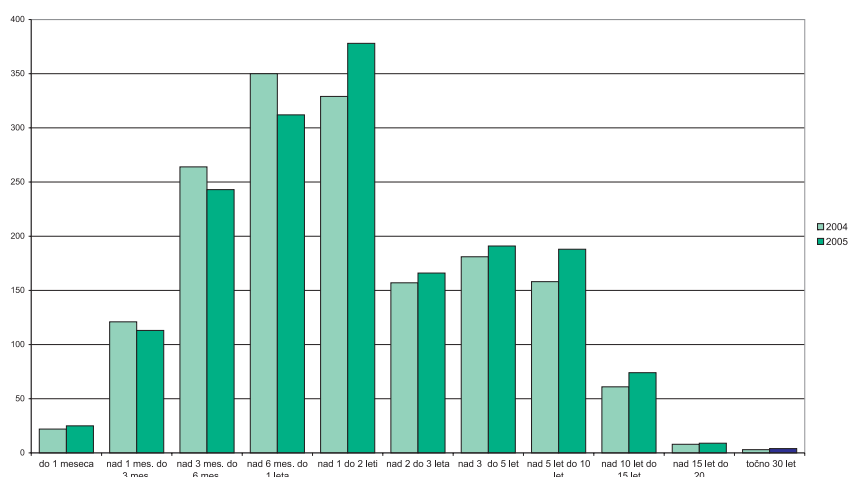
⁴Upoštevano je kaznivo dejanje, zaradi katerega obsojenec ali obsojenka prestaja kazen. Če je kazen združena (več storjenih kaznivih dejanj), je upoštevano dejanje, ki ga je posameznik storil največkrat, če so kazniva dejanja različna, pa težje kaznivo dejanje.

2. 3. 5. Struktura obsojencev po dolžini kazni

Tabela 11: Struktura obsojencev po dolžini kazni in spolu v letu 2005

Dolžina kazni	na dan 1. 1. 2005			na novo sprejeti			skupaj	delež v %
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj		
do 1 meseca	1	0	1	22	2	24	25	2,5
več kot 1 do 3 mes.	11	1	12	93	8	101	113	10,4
več kot 3 do 6 mes.	38	1	39	190	14	204	243	20,9
več kot 6 mes. do 1 leta	90	6	96	207	9	216	312	22,2
več kot 1 do 2 leti	142	10	152	217	9	226	378	23,2
več kot 2 do 3 leta	88	4	92	72	2	74	166	7,6
več kot 3 do 5 let	120	4	124	66	1	67	191	6,9
več kot 5 do 10 let	134	8	142	46	0	46	188	4,7
več kot 10 do 15 let	60	0	60	14	0	14	74	1,4
več kot 15 do 20 let	8	0	8	1	0	1	9	0,1
30 let	2	0	2	2	0	2	4	0,2
SKUPAJ	694	34	728	930	45	975	1.703	100

Grafikon 9: Primerjava obsojencev po dolžini kazni v letih 2004 in 2005

2. 3. 6. Struktura obsojencev po starosti

Tabela 12: Struktura obsojencev po starosti in spolu v letu 2005

Obsojenci starost	na dan 1. 1. 2005			na novo sprejeti			skupaj	delež v %
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj		
več kot 18 do 23 let	47	2	49	93	4	97	146	9,9
več kot 23 do 27 let	136	4	140	229	8	237	377	24,3
več kot 27 do 39 let	257	7	264	362	20	382	646	39,2
več kot 39 do 49 let	158	11	169	164	7	171	340	17,5
več kot 49 do 59 let	77	7	84	63	4	67	151	6,9
več kot 59 do 69 let	16	3	19	18	2	20	39	2,1
več kot 69 let	3	0	3	1	0	1	4	0,1
SKUPAJ	694	34	728	930	45	975	1.703	100

Struktura obsojencev po starosti se v primerjavi s preteklimi leti ni spremenila.

2. 3. 7. Stranske kazni in varnostni ukrepi

Tabela 13: Struktura obsojencev s stranskimi kaznimi in varnostnimi ukrepi po spolu v letu 2005

Stanje na dan 1. 1. 2005 Izrečeni varnostni ukrepi in stranske kazni	obsojenci	obsojenke	skupaj
38. čl. – denarna kazen	9	0	9
39. čl. – prepoved vožnje motornega vozila	10	0	10
40. čl. – izgon tujca iz države	50	2	52
64. čl. – obvezno psihiatrično zdravljenje	1	0	1
66. čl. – obvezno zdravljenje alkoholikov	23	1	24
66. čl. – obvezno zdravljenje narkomanov	18	3	21
67. čl. – prepoved opravljanja poklica	1	0	1
68. čl. – odvzem vozniškega dovoljenja	2	0	2
69. čl. – odvzem predmetov	54	2	56
SKUPAJ	168	8	176
Na novo sprejeti v I. 2005 Izrečeni varnostni ukrepi in stranske kazni	obsojenci	obsojenke	skupaj
38. čl. – denarna kazen	15	1	16
39. čl. – prepoved vožnje motornega vozila	21	0	21
40. čl. – izgon tujca iz države	51	2	53
64. čl. – obvezno psihiatrično zdravljenje	2	1	3
66. čl. – obvezno zdravljenje alkoholikov	12	1	13
66. čl. – obvezno zdravljenje narkomanov	22	1	23
67. čl. – prepoved opravljanja poklica	1	0	1
68. čl. – odvzem vozniškega dovoljenja	11	0	11
69. čl. – odvzem predmetov	68	2	70
SKUPAJ	203	8	211
Skupaj v I. 2005 Izrečeni varnostni ukrepi in stranske kazni	obsojenci	obsojenke	skupaj
38. čl. – denarna kazen	24	1	25
39. čl. – prepoved vožnje motornega vozila	31	0	31
40. čl. – izgon tujca iz države	101	4	105
64. čl. – obvezno psihiatrično zdravljenje	3	1	4
66. čl. – obvezno zdravljenje alkoholikov	35	2	37
66. čl. – obvezno zdravljenje narkomanov	40	4	44
67. čl. – prepoved opravljanja poklica	2	0	2
68. čl. – odvzem vozniškega dovoljenja	13	0	13
69. čl. – odvzem predmetov	122	4	126
SKUPAJ	371	16	387

V letu 2005 je imelo 22,7 % obsojencev na prestajanju kazni izrečeno stransko kazen ali varnostni ukrep, kar je za 7,6 % več kot v letu 2004, predvsem zaradi obsojencev z izrečeno stransko kaznijo odvzema predmetov (v letu 2004 takih ni bilo).

Med vsemi obsojenci z izrečeno stransko kaznijo ali varnostnim ukrepom je bilo tudi v letu 2005 največ obsojencev z izrečenim izgonom tujca iz države.

2. 3. 8. Prevzem izvršitve kazni zapora po mednarodnih pogodbah

Po mednarodnih pogodbah so bili v Slovenijo premeščeni štirje obsojenci, vsi v zavod Dob. Dva sta prišla s Hrvaške, eden iz Avstrije in eden z Norveške.

V letu 2005 sta bila dva obsojenca iz zavoda Dob izročena Nemčiji.

2. 4. OBSOJENCI, OBSOJENI NA MLADOLETNIŠKI ZAPOR, IN MLADOLETNIKI V PREVZGOJNEM DOMU

2. 4. 1. Podatki o gibanju števila mladoletnikov

Tabela 14: Gibanje števila mladoletnikov po zavodih v letu 2005

Zavod	1. 1. 2005	na novo sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31. 12. 2005	povprečno število
Celje	3	10	13	0	4	0	9	7,44
Ig	0	1	1	0	0	0	1	0,45
Radeče	32	6	38	3	11	2	28	27,32
Skupaj	35	17	52	3	15	2	38	35,21

V letu 2005 je bilo na prestajanju mladoletniškega zapora in vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom skupaj 52 mladoletnikov, med njimi tri mladoletnice (dve v zavodu Radeče in ena v zavodu Ig). Na zadnji dan v letu je bilo v zavodih skupaj 38 mladoletnikov.

Število mladoletnikov v prevzgojnem domu se je v primerjavi z letom 2004 povečalo za šest, na zadnji dan v letu pa so bili štirje manj kot v letu poprej. Povprečno število mladoletnikov v prevzgojnem domu se je v primerjavi z letom poprej zmanjšalo za 0,8.

Število mladoletnih obsojencev se je v letu 2005 v primerjavi z letom 2004 podvojilo, povprečno število mladoletnih obsojencev pa se je povečalo za 4,4.

2. 4. 2. Priliv mladoletnih oseb v mladoletniški zapor in prevzgojni dom

Tabela 15: Struktura mladoletnih oseb po vrsti priliva, spolu in zavodih v letu 2005

Priliv mladoletnikov		Celje	Ig	Radeče			SKUPAJ	
		m	ž	m	ž	skupaj		
na novo sprejeti	skupno	10	1	6	0	6	17	
	s prostosti	prišli sami	5	0	0	0	0	5
		privedeni	2	0	4	0	4	6
	iz pripora	3	1	2	0	2	6	
sprejeti iz drugih zavodov	iz Slovenije	0	0	0	0	0	0	
	iz drugih držav	0	0	0	0	0	0	
vrnjeni z bega		0	0	2	0	2	2	
vrnjeni po poteku prekinitve		0	0	1	0	1	1	
SKUPAJ		10	1	9	0	9	20	

V letu 2005 je bilo v zavode na novo sprejetih 17 mladoletnikov, kar je za sedem manj kot v letu poprej. Z bega sta se med letom vrnila dva mladoletnika (oba iz prevzgojnega doma).

2. 4. 3. Starostna struktura mladoletnikov

Tabela 16: Struktura mladoletnikov po starosti in zavodih v letu 2005

Starost	na dan 1. 1. 2005				na novo sprejeti				skupaj
	Celje	Ig	Radeče	skupaj	Celje	Ig	Radeče	skupaj	
14 do 16 let	0	0	0	0	0	0	1	1	1
nad 16 do 18 let	1	0	12	13	2	1	1	4	17
nad 18 do 23 let	2	0	20	22	8	0	4	12	34
SKUPAJ	3	0	32	35	10	1	6	17	52

V letu 2005 je bilo največ mladoletnikov starih od 18 do 23 let. V zavodu Radeče je bil en mladoletnik mlajši od 16 let. Med na novo sprejetimi mladoletniki jih je bilo največ starih nad 18 let. Razmerja med starostnimi kategorijami so enaka kot v letu 2004.

2. 4. 4. Struktura mladoletnikov po vrsti kaznivih dejanj

Tabela 17: Kazniva dejanja mladoletnikov po posameznih poglavjih kazenskega zakonika v letu 2005

Kazniva dejanja zoper ...	1. 1. 2005	skupaj v letu
življenje in telo	2	5
človekove pravice in svoboščine	0	0
spolno nedotakljivost	2	2
človekovo zdravje	0	1
premoženje	27	40
gospodarstvo	1	1
javni red in mir	2	2
splošno varnost	1	1
SKUPAJ	35	52

Kar 76,9 % mladoletnikov je storilcev kaznivega dejanja zoper premoženje. V primerjavi z letom 2004 se je število kaznivih dejanj zoper premoženje pri mladoletnikih povečalo za deset.

2. 4. 5. Struktura mladoletnih obsojencev po dolžini kazni

V letu 2005 je prestajalo kazen mladoletniškega zapora 14 mladoletnikov.

Na dan 1. 1. 2005 je bil v zavodu Celje en mladoletnik na prestajanju kazni desetih let. Vsi ostali so prestajali kazni, krajše od petih let.

Tabela 18: Struktura mladoletnih obsojencev po dolžini kazni v letu 2005

Dolžina kazni	1. 1. 2005	na novo sprejeti	skupaj
do 1 leta	0	3	3
nad 1 do 2 let	1	3	4
nad 2 do 3 let	1	3	4
nad 3 do 4 let	0	1	1
nad 4 do 5 let	0	1	1
nad 5 do 6 let	0	0	0
nad 6 do 10 let	0	0	0
10 let	1	0	1
SKUPAJ	3	11	14

2. 4. 6. Odliv mladoletnih oseb iz mladoletniškega zapora in prevzgojnega doma

Tabela 19: Struktura mladoletnih oseb po vrsti odliva, spolu in zavodih v letu 2005

Odliv mladoletnikov		Celje	Ig	Radeče			skupaj
		m	ž	m	ž	skupaj	
odpuščeni	skupaj	4	0	11	0	11	15
	kazen/ukrep prestali v celoti	1	0	5	0	5	6
	pogojno	2	0	0	0	0	2
	predčasno	1	0	0	0	0	1
	nadomestni ukrep	0	0	4	0	4	4
	po odločbi sodišča	0	0	2	0	2	2
premeščeni	v drug zavod v Sloveniji	0	0	0	0	0	0
	v drugo državo	0	0	0	0	0	0
beg		0	1	1	1	2	2
umrli		0	0	0	0	0	0
drugo		0	0	0	0	0	0
SKUPAJ		4	12	12	1	13	17

V letu 2005 je bilo odpuščenih 17 mladoletnikov, štiri s prestajanja kazni mladoletniškega zapora in 13 s prestajanja vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom. En mladoletni obsojenec je kazen prestal v celoti, eden je bil odpuščen predčasno, dva pa pogojno.

Med mladoletniki, odpuščenimi iz prevzgojnega doma, sta dva nastopila prestajanje kazni zapora (odpuščena po odločbi sodišča). Štiri mladoletniki so prestajali vzgojni ukrep v dolžini manj kot dve leti, trije nad dve do tri leta in štiri tri leta.

2. 5. UPRAVNO KAZNOVANI (OSEBE, KAZNOVANE V POSTOPKU O PREKRŠKU)

Tabela 20: Gibanje števila upravno kaznovanih po zavodih v letu 2005

Zavod	1. 1. 2005	na novo sprejeti	skupaj	odpuščeni	31. 12. 2005	povprečno število
Ig	0	1	1	1	0	0,02
Celje	6	27	33	33	0	0,94
Koper	0	5	5	5	0	0,15
N. Gorica	4	4	8	8	0	0,16
Ljubljana	5	16	21	21	0	0,58
N. mesto	4	26	30	30	0	0,77
Radovljica	2	8	10	10	0	0,27
OO Ig	0	0	0	0	0	0
Maribor	1	29	30	30	0	0,75
M. Sobota	6	44	50	48	2	1,80
SKUPAJ	28	160	188	186	2	5,44

Tabela 21: Gibanje števila upravno kaznovanih po spolu in po zavodih v letu 2005

Zavod	1. 1. 2005	na novo sprejeti	skupaj	odpuščeni	31. 12. 2005	povprečno število
MOŠKI						
Celje	6	27	33	33	0	0,94
Koper	0	5	5	5	0	0,15
N. Gorica	4	4	8	8	0	0,16
Ljubljana	5	16	21	21	0	0,58
N. mesto	4	26	30	30	0	0,77
Radovljica	2	8	10	10	0	0,27
OO Ig	0	0	0	0	0	0
Maribor	1	28	29	29	0	0,75
M. Sobota	6	44	50	48	2	1,80
SKUPAJ	28	189	186	184	2	5,40
ŽENSKE						
Ig	0	1	1	1	0	0,02
Koper	0	0	0	0	0	0
Maribor	0	1	1	1	0	0,02
Skupaj	0	2	2	2	0	0,04
SKUPAJ	28	160	188	186	0	5,44

V letu 2005 je bilo v slovenskih zavodih 188 upravno kaznovanih, med njimi dve ženski. Število upravno kaznovanih se je v primerjavi z letom 2004 zaradi sprememb zakona o prekrških in izvršene abolicije na že pravnomočno izrečene odločbe bistveno zmanjšalo. Med upravno kaznovanimi sta v letu 2005 dve osebi v zavodu Maribor prestajali uklonilni zapor. Po nekaj dneh sta globo plačali in bili odpuščeni.

Grafikon 10: Primerjava števila upravno kaznovanih v letih 2001–2005

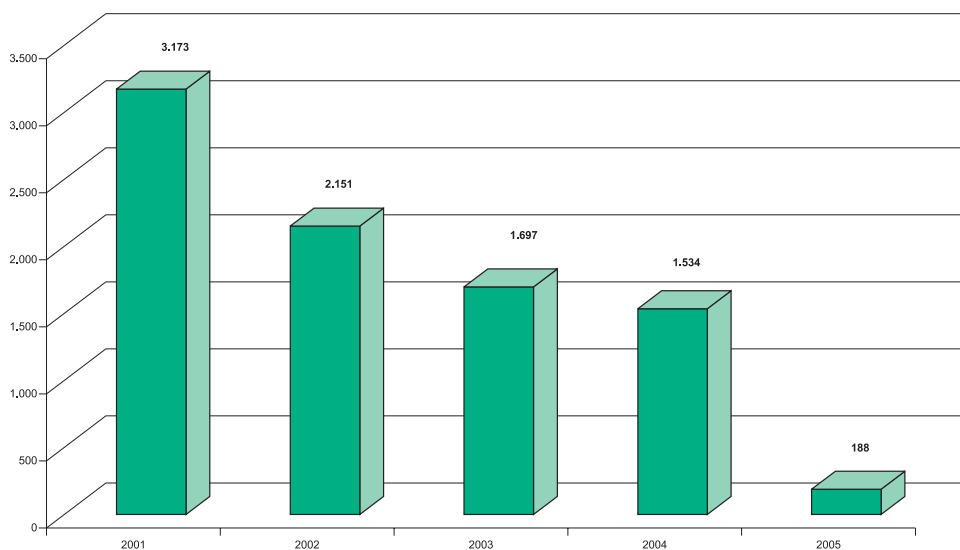

Tabela 22: Struktura upravno kaznovanih po vrsti kazni v letu 2005

Zavod	kazen zopora	v zapor spremenjena denarna kazen	uklonilni zapor	skupaj
Ig	1	0	0	1
Celje	2	31	0	33
Koper	0	5	0	5
N. Gorica	0	8	0	8
Ljubljana	7	14	0	21
N. mesto	8	22	0	30
Radovljica	1	9	0	10
OO Ig	0	0	0	0
Maribor	3	25	2	30
M. Sobota	11	39	0	50
SKUPAJ	33	153	2	188

Grafikon 11: Primerjava deležev upravno kaznovanih po vrsti kazni v letih 2001–2005

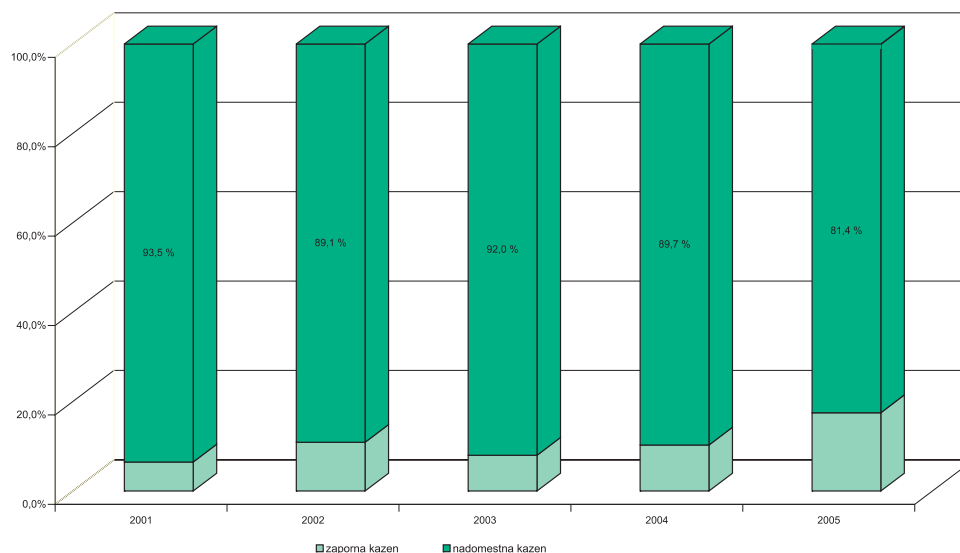

Tabela 23: Struktura upravno kaznovanih po starosti in spolu v letu 2005

Starost	na dan 1. 1. 2005			na novo sprejeti			skupaj
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	
več kot 18 do 23 let	3	0	3	16	0	16	19
več kot 23 do 27 let	3	0	3	41	0	41	44
več kot 27 do 39 let	8	0	8	42	1	43	51
več kot 39 do 49 let	9	0	9	45	1	46	55
več kot 49 do 59 let	3	0	3	11	0	11	14
več kot 59 do 69 let	2	0	2	3	0	3	5
več kot 69 let	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	28	0	28	158	2	160	188

2. 6. PRIPORNIKI

2. 6. 1. Gibanje in struktura priprtih oseb

Tabela 24: Gibanje števila priprtih oseb glede na spol po zavodih v letu 2005

Zavod	1. 1. 2005	na novo sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31. 12. 2005	povprečno število
PRIPORNIKI								
Celje	40	64	104	2	36	25	45	41,72
Koper	43	124	167	8	87	41	47	47,53
N. Gorica	4	41	45	4	28	9	12	10,50
Ljubljana	116	301	417	35	196	134	122	123,65
N. mesto	19	119	138	2	67	55	18	20,51
Radovljica	14	40	54	1	22	20	13	11,91
Maribor	36	95	131	12	63	43	37	40,88
M. Sobota	13	32	45	7	19	22	11	13,40
Skupaj	285	816	1.101	71	518	349	305	310,10
PRIPORNICE								
Ig	6	31	37	2	21	6	12	8,16
Celje	0	1	0	2	1	2	0	0,65
Koper	2	9	11	0	4	0	7	3,23
Maribor	1	3	4	3	0	4	3	1,54
Skupaj	9	44	52	7	26	12	22	13,58
SKUPAJ	294	860	1.154	78	544	361	327	323,68

V letu 2005 je bilo v zavodih 1.154 priprtih oseb, kar je za 51 pripornikov več kot v letu 2004. Povprečno število priprtih oseb se je v primerjavi s predhodnim letom povečalo kar za 44,05 %. Število priprtih žensk se je v primerjavi z letom poprej povečalo za 14, povprečno število pa za 5,98.

Na dan 1. 1. 2005 je bilo v zavodih za 44 pripornikov več kot v letu poprej, na dan 31. 12. 2005 pa za 32 več.

Tabela 25: Gibanje števila vseh priprtih oseb po zavodih v letu 2005

Zavod	1. 1. 2005	na novo sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31. 12. 2005	povprečno število
Ig	6	31	37	2	21	6	12	8,16
Celje	40	65	105	4	37	27	45	42,37
Koper	45	133	178	8	91	41	54	50,76
N. Gorica	4	41	45	4	28	9	12	10,50
Ljubljana	116	301	417	35	196	134	122	123,65
N. mesto	19	119	138	2	67	55	18	20,51
Radovljica	14	40	54	1	22	20	13	11,91
Maribor	37	98	135	15	63	47	40	42,42
M. Sobota	13	32	45	7	19	22	11	13,40
SKUPAJ	294	860	1.154	78	544	361	327	323,68

V letu 2005 je bilo sprejetih 860 pripornikov, med njimi 44 žensk. Na prostost je bilo izpuščenih 544 pripornikov, med njimi 26 žensk.

Tabela 26: Struktura pridržanih oseb po zavodih v letu 2005

Zavod	pridržani	odpuščeni na prostost	odrejen pripor
Ig	3	0	3
Celje	88	32	56
Koper	7	5	2
N. Gorica	4	2	2
Ljubljana	18	3	15
N. mesto	25	3	22
Radovljica	4	1	3
Maribor	45	31	14
M. Sobota	0	0	0
SKUPAJ	194	77	117

V letu 2005 je bilo v zavodih 194 oseb, ki so bile pridržane po sklepu preiskovalnega sodnika. Za 60,3 % pridržanih oseb je bil odrejen pripor, medtem ko so bili ostali izpuščeni na prostost.

Tabela 27: Priliv in odliv iz pripora v letu 2005

Priporniki		moški	ženske	skupaj	
stanje 1. 1. 2005		285	9	294	
PRILIV	SKUPAJ	887	51	938	
	sprejeti	816	44	860	
	vrnjeni z bega	0	0	0	
	premeščeni iz drugega zavoda	71	7	78	
ODLIV	SKUPAJ	867	38	905	
	izpuščeni na prostost	481	23	504	
	premeščeni v hišni pripor	22	3	25	
	nastopili kazni	pred pravnomoč.	141	4	145
		po pravnomoč. v ZPKZ	128	1	129
		ukrep v prevzg. domu	2	0	2
	premeščeni v drug zavod	71	7	78	
	beg	1	0	1	
	umrli	2	0	2	
	drugo	19	0	19	
stanje 31. 12. 2005		305	22	327	

V letu 2005 je bilo iz zavoda v zavod premeščenih 78 pripornikov, eden je pobegnil, dva sta umrla.

Na prostost, v hišni pripor in na nastop kazni je iz pripora odšlo 805 pripornikov. Med njimi sta bili slabi dve tretjini odpuščeni na prostost. V primerjavi z letom poprej se je delež odpuščenih na prostost zmanjšal za 2,3 %.

V primerjavi z letom poprej se je število premeščenih pripornikov povečalo za 11.

2. 7. TUJCI MED ZAPRTIMI OSEBAMI

2. 7. 1. Število tujcev med zaprtimi osebami

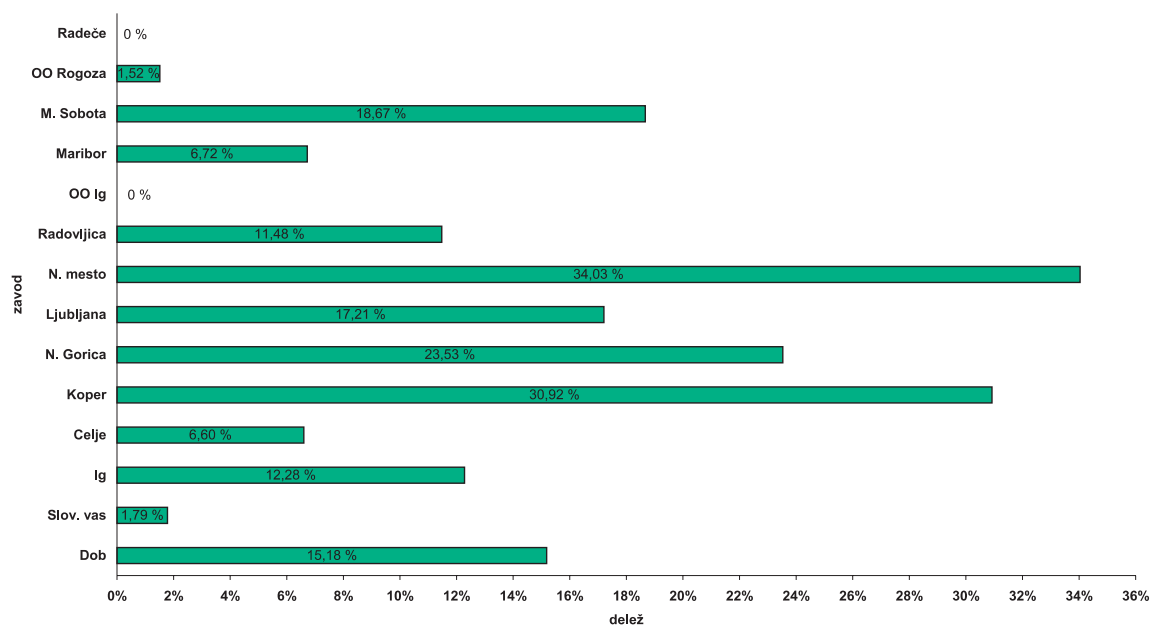
Tabela 28: Število tujcev med zaprtimi osebami po zavodih v letu 2005

Zavod	obsojenci, mladoletniki	upravno kaznovani	priporniki	skupaj
Dob	70	0	0	70
Slov. vas	1	0	0	1
Ig	5	0	9	14
Celje	3	1	10	14
Koper	21	0	73	94
N. Gorica	1	0	15	16
Ljubljana	36	6	91	133
N. mesto	5	0	76	81
Radovljica	1	3	10	14
OO Ig	0	0	0	0
Maribor	13	0	19	32
M. Sobota	7	0	21	28
OO Rogoza	1	0	0	1
Radeče	0	0	0	0
SKUPAJ	164	10	324	498

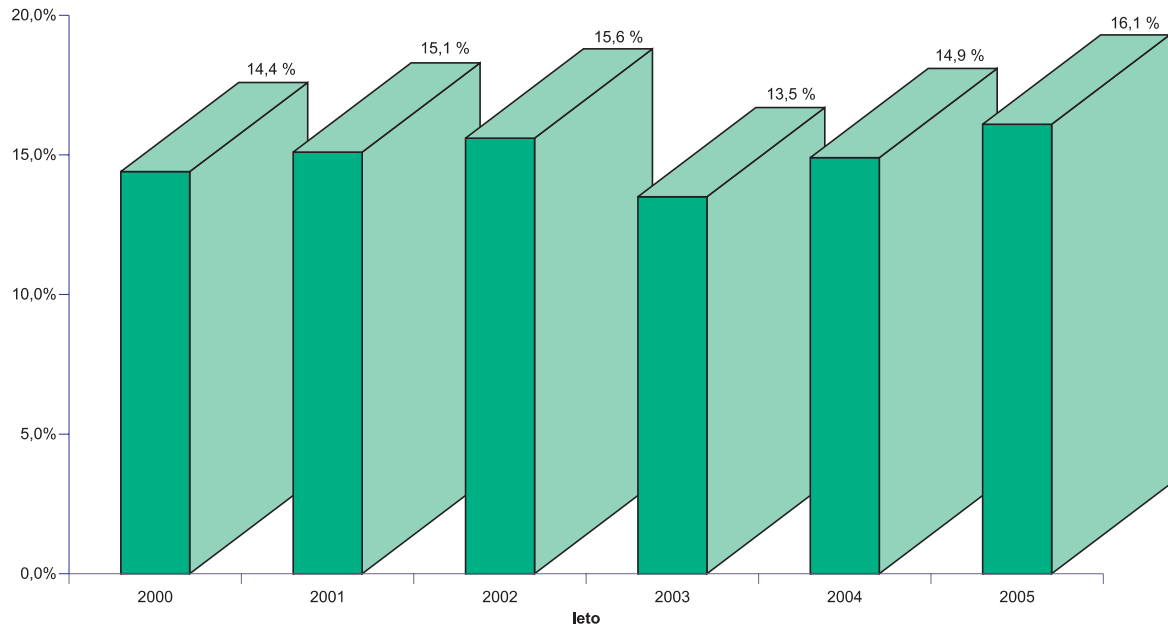
V letu 2005 je bilo med zaprtimi osebami 498 tujcev, kar je 16,1 % vseh zaprtih oseb (glej Grafikon 12). Med njimi je bilo skoraj dve tretjini pripornikov (65,1 %). Največ tujcev (45,8 %) je bilo v zavodu Ljubljana z oddelki. Med vsemi zaprtimi osebami so imeli največji delež tujcev v oddelku Novo mesto (34 %) in v zavodu Koper (30,9 %).

V primerjavi z letom poprej se je število tujcev zmanjšalo za 149 (23 %), delež tujcev pa se je glede na zmanjšano celotno število zaprtih oseb rahlo povečal (glej Grafikon 13).

Grafikon 12: Delež tujcev po posameznih zavodih v letu 2005

Grafikon 13: Delež tujcev med zaprtimi osebami v letih 2000–2005

2. 7. 2. Obsojenci in mladoletniki – tujci

Med obsojenci in mladoletniki v letu 2005 je bilo 9,3 % tujcev. Tako kot v preteklih letih je bilo največ tujcev v zavodih Dob in Ljubljana. Skupno število tujcev je bilo v letu 2005 v primerjavi z letom 2004 manjše za dve. Stranska kazen izгона tujca iz države je bila izrečena 64 % tujcev (glej tudi tabelo št. 13).

Tabela 29: Število tujcev med obsojenci, obsojenkami in mladoletniki po zavodih v letu 2005

Zavod	1. 1. 2005	na novo sprejeti	skupaj v letu	31. 12. 2005	izrečen izgon
Dob	50	20	70	44	54
Slov. vas	1	0	1	1	0
Ig	2	3	5	3	4
Celje	1	2	3	2	3
Koper	7	14	21	6	8
N. Gorica	0	1	1	0	1
Ljubljana	10	26	36	9	17
N. mesto	1	4	5	1	5
Radovljica	0	1	1	0	1
OO Ig	0	0	0	2	0
Maribor	4	9	13	4	5
M. Sobota	0	7	7	1	7
OO Rogoza	0	1	1	1	0
Radeče	0	0	0	0	0
SKUPAJ	76	89	164	74	105

Tabela 30: Struktura tujcev med obojenci in mladoletniki po spolu in po posameznih državah v letu

Država	1. 1. 2005				na novo sprejeti				skupaj
	moški	ženske	ml.	skupaj	moški	ženske	ml.	skupaj	
Albanija	0	0	0	0	2	0	0	2	2
Avstrija	1	0	0	1	0	0	0	0	1
BiH	16	0	0	16	20	0	0	20	36
Belorusija	2	0	0	2	1	0	0	1	3
Bolgarija	0	0	0	0	1	0	0	1	1
Danska	0	0	0	0	1	0	0	1	1
Francija	0	0	0	0	2	0	0	2	2
Gruzija	4	0	0	4	0	0	0	0	4
Hrvaška	14	1	0	15	22	0	0	22	37
Italija	1	0	0	1	3	0	0	3	4
Litva	5	0	0	5	0	0	0	0	5
Makedonija	3	0	0	3	4	0	1	5	8
Moldavija	0	0	0	0	1	0	0	1	1
Nemčija	2	0	0	2	1	0	0	1	3
Nizozemska	0	0	0	0	1	0	0	1	1
Poljska	0	0	0	0	1	0	0	1	1
Romunija	0	0	0	0	5	1	0	6	6
Srbija in ČG	16	1	0	17	11	1	0	12	29
Turčija	1	0	0	1	3	0	0	3	4
Tunizija	0	0	0	0	1	0	0	1	1
neurejeno	9	0	0	9	5	0	0	5	14
SKUPAJ	74	2	0	76	85	2	1	88	164

Več kot dve tretjini (67 %) tujcev je bilo državljanov nekdanjih jugoslovanskih republik, 14 tujcev je bilo brez državljanstva.

2. 7. 3. Tujci med upravno kaznovanimi

Tabela 31: Število tujcev med upravno kaznovanimi po zavodih v letu 2005

Zavod	1.1.2005	novi sprejeti	skupaj	31. 12. 2005	izgon iz države
Ig	0	0	0	0	0
Celje	0	1	1	0	0
Koper	0	0	0	0	0
N. Gorica	0	0	0	0	0
Ljubljana	1	5	6	0	3
N. mesto	0	0	0	0	0
Radovljica	1	2	3	0	0
OO Ig	0	0	0	0	0
Maribor	0	0	0	0	0
M. Sobota	0	0	0	0	0
SKUPAJ	2	8	10	0	3

Število upravno kaznovanih tujcev se je glede na bistveno zmanjšanje te kategorije bistveno zmanjšalo (iz 131 v letu 2004). Delež tujcev med vsemi upravno kaznovanimi v letu pa je znašal 5,3 %. Trem je bil izrečen izgon iz države.

Tabela 32: Število tujcev med upravno kaznovanimi po državljanstvu in spolu v letu 2005

država	1. 1. 2005			na novo sprejeti			skupaj
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	
Belorusija	0	0	0	1	0	1	1
BiH	2	0	2	2	0	2	4
Hrvaška	0	0	0	2	0	2	2
Makedonija	0	0	0	1	0	1	1
Srbija in Črna gora	0	0	0	1	0	1	1
Nemčija	0	0	0	1	0	1	1
neurejeno	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	2	0	2	8	0	8	10

2. 7. 4. Tujci v priporu

Tabela 33: Število priprtih tujcev po zavodih v letu 2005

Zavod	1. 1. 2005	na novo sprejeti	skupaj v letu	31. 12. 2005
Ig	2	7	9	1
Celje	6	4	10	2
Koper	12	61	73	16
N. Gorica	2	13	15	2
Ljubljana	18	73	91	24
N. mesto	10	66	76	6
Radovljica	3	7	10	2
Maribor	4	15	19	6
M. Sobota	4	17	21	2
SKUPAJ	61	263	324	61

V letu 2005 je bilo v Sloveniji med priporniki 28,1 % tujcev. Število tujcev med priporniki se je v primerjavi z letom 2004 zmanjšalo za 26, delež pa za 3,6 %. Med priprtimi tujci je bilo 13 žensk in dva mladoletnika.

Tabela 34: Struktura priprtih tujcev po državljanstvu in spolu v letu 2005

država	1. 1. 2005				na novo sprejeti				skupaj
	moški	ženske	ml.	skupaj	moški	ženske	ml.	skupaj	
Albanija	0	0	0	0	5	0	0	5	5
Avstrija	0	0	0	0	2	0	0	2	2
BiH	10	0	0	10	43	2	0	45	55
Bolgarija	3	0	0	3	2	0	0	2	5
Češka	0	0	0	0	1	1	0	2	2
Francija	2	0	0	2	2	0	0	2	4
Hrvaška	12	0	0	12	50	1	1	52	64
Italija	3	0	0	3	6	0	0	6	9
Iran	1	0	0	1	3	0	0	3	4
Litva	0	0	0	0	1	1	1	3	3
Makedonija	4	0	0	4	10	1	1	12	16
Moldavija	2	2	0	4	1	0	0	1	5
Nizozemska	0	0	0	0	4	0	0	4	4
Nemčija	1	0	0	1	2	0	0	2	3
Poljska	0	0	0	0	8	0	0	8	8
Romunija	1	0	0	1	16	3	0	19	20
SČG	15	0	0	15	62	2	1	65	80
Slovaška	0	0	0	0	7	0	0	7	7
Turčija	2	0	0	2	2	0	0	2	4
Ukrajina	1	0	0	1	5	0	0	5	6
neurejeno	0	0	0	0	6	0	0	6	6
drugo	2	0	0	2	11	0	0	11	13
SKUPAJ	59	2	0	61	249	11	3	263	324

3. OBRAVNAVA ZAPRTIH OSEB

3. 1. STROKOVNO DELO Z ZAPRTIMI OSEBAMI

3. 1. 1. Organizacija in oblike strokovnega dela v zavodih

Strokovno delo v zavodih temelji na socioterapevtski usmeritvi – skupinskih in individualnih oblikah dela, elementih terapevtske skupnosti in usmerjenosti v sodelovanje z zunanjim okoljem v najširšem smislu. Izvajajo ga delavci različnih strok, in sicer socialni pedagogi, pedagogi, socialni delavci, psihologi, sociologi in zdravstveni delavci. Organizirani so v strokovne time, ki jih vodijo vodje vzgojnih služb.

Vodje strokovnih timov, vodje drugih služb in direktorji v zavodih so se v letu 2005 dnevno sestajali na kratkih posvetih o aktualnih dogodkih, tedensko pa so se odvijali sestanki strokovnih služb, kjer so obravnavali vsebine, povezane s sprejemi, prestajanjem kazni in z odpusti zaprtih oseb.

Delavci vzgojnih služb so se sestajali tudi na aktivih posameznih strokovnih področij (pedagoški vodje, pedagogi, socialni delavci, terapevti za odvisnosti, zdravstveni delavci in psihologi), ki so jih vodili delavci vzgojne službe uprave.

Strokovna obravnava obsojencev in upravno kaznovanih je potekala po individualnih, skupinskih in skupnostnih programih, njen cilj pa je bil usposabljanje zaprtih oseb za življenje po odpustu in reintegracijo v družbo. Strokovna obravnava pripornikov je potekala individualno.

Na podlagi podatkov in individualnih pogovorov članov strokovnega tima s posameznikom v sprejemnem obdobju so bili izdelani individualni programi z opredeljenimi kratkoročnimi in dolgoročnimi cilji obravnave, bivanja in dejavnosti zaprtih oseb v procesu prestajanja kazni in rehabilitacije. Programi individualne obravnave za vsakega posameznika so se med letom dopolnjevali in spreminjali glede na potrebe, možnosti in spremenjene razmere. Programi tretmaja, tudi njegove dopolnitve ali spremembe, se je zaprtim osebam ponudil v soglasje.

V programu individualnega tretmaja so v zavodih za vsako zaprto osebo opredelili namestitve v oddelek (režim in soba), vrsto obravnave (tudi posebne), delo, stike s svojci, stike s strokovnimi delavci zunanjih ustanov in prostovoljci, ugodnosti, izobraževanje in poklicno usposabljanje, način preživljanja prostega časa, odnos do kaznivega dejanja, načrtovali pa so tudi odpust s prestajanja kazni.

Programi skupinske obravnave so bili izvedeni v obliki:

- malih terapevtskih skupin in
- velikih terapevtskih skupin (sestanki terapevtskih skupnosti).

V vseh zavodih in oddelkih so obravnave v obliki malih terapevtskih skupin potekale redno, to je enkrat tedensko. Vodili so jih strokovni delavci, po poklicu pedagogi, socialni delavci in psihologi z znanji s področja skupinske dinamike, uporabljali pa so tudi elemente realitetne terapije, transakcijske analize, družinske terapije, likovne terapije itn. Male terapevtske skupine so bile sestavljene heterogeno in odprto, vanje so bile vključene zaprte osebe ne glede na starost, predkaznovanost, vrsto kaznivega dejanja, povratništvo, osebno strukturo in družbeni status. Cilji obravnave v malih terapevtskih skupinah so bili, da se preko interakcije z drugimi člani skupine posamezniku omogoči vpogled v lastno vedenje, spodbuja želeno in preprečuje neželjeno vedenje, omogoči pridobivanje novih socialnih veščin, ponudi načine razreševanja konfliktov in težav ter obvešča člane skupine.

Sestanki velikih terapevtskih skupin so se odvijali enkrat tedensko do enkrat mesečno. Vodili so jih direktorji zavodov ali v njihovi odsotnosti vodje vzgojnih služb, v oddelkih pa vodje oddelkov ali pooblaščen

strokovni delavci. Udeleženci sestankov velikih skupin so bili poleg zaprtih oseb tudi vsi delavci, ki neposredno delajo z zaprtimi osebami in so bili na dan sestanka na delovnem mestu (strokovni delavci, pazniki, inštruktorji, učitelji ipd). Cilji sestanka terapevtske skupnosti so bili usmerjeni v iskanje zamisli, pobud in izkušenj za reševanje problemov in konfliktov ter informiranje.

Sestavni del sestankov terapevtske skupnosti sta bila tudi analiza opravljenega dela in evalvacija. Analiza je bila usmerjena v skupino samo, v odnose v njej, v prevladujoče ozračje in čustveno naravnost članov ter v storilnost in organizacijo skupnosti in njenih sestankov. Analize dogajanja v skupinah so praviloma vodili zavodski psihologi ali drugi ustrezno usposobljeni strokovni delavci zavoda.

Zaprte osebe so se lahko vključevale tudi v skupnostne programe. Te programe so organizirali in izvajali strokovni in drugi zavodski delavci. Tudi v letu 2005 so v zavodih potekale različne športno-rekreativne dejavnosti, politehnične dejavnosti, kulturne dejavnosti, delovne akcije ipd. V prevzgojnem domu so bili za mladoletnike organizirani tudi izleti, ekskurzije in taborništvo.

3. 1. 2. Nameščanje obsojencev in mladoletnikov v režime oziroma oddelke prestajanja kazni

V zavodih obstajajo trije režimi oz. oddelki prestajanja kazni: odprti, polodprti in zaprti. Med seboj se razlikujejo predvsem po stopnji omejevanja svobode. Med prestajanjem kazni se režim obsojencem in mladoletnikom spreminja glede na njihovo uresničevanje individualnega programa in varnostni vidik.

Od 763 obsojencev in mladoletnikov, ki so bili v zavodih na dan 1. 1. 2005, jih je 56,8 % prestajalo kazen v zaprtem režimu, 31,3 % jih je bilo nameščenih v polodprti režim in 11,9 % v odprti režim.

484 ali 48,8 % na novo sprejetih oseb je bilo nameščenih v zaprti režim, 397 ali 40 % jih je bilo nameščenih v polodprti režim in 111 ali 11,2 % v odprti režim. Večino razporeditev na novo sprejetih so opravili v zavodih. Sodišča so v letu 2005 napotila v odprti režim 42 oseb, kar je za 40 več kot v letu poprej.

Tabela 35: Razporeditev obsojencev in mladoletnikov v režime na dan 1. 1. 2005

Zavod	odprti	polodprti	zaprti	skupaj
OBSOJENCI				
Dob	0	0	291	291
Slov. vas	18	37	0	55
Celje	4	13	14	31
Koper	6	24	15	45
N. Gorica	2	3	0	5
Ljubljana	0	49	52	101
N. mesto	3	4	6	13
Radovljica	2	4	0	6
OO Ig	19	0	0	19
Maribor	0	56	28	84
M. Sobota	1	10	7	18
OO Rogoza	26	0	0	26
skupaj	81	200	413	694
OBSOJENKE				
Ig	6	17	9	32
Maribor	0	2	0	2
skupaj	6	19	9	34
MLADOLETNIKI				
Celje	0	0	3	3
Radeče	4	20	8	32
skupaj	4	20	11	35
SKUPAJ	91	239	433	763

V prostore s strožjim režimom (6. člen pravilnika o izvrševanju kazni zapora) je bilo v letu 2005 nameščenih 106 obsojencev oz. 6,2 %, kar v primerjavi s predhodnim letom predstavlja 0,6–odstotno zmanjšanje. Obsojenci so bili v prostore s strožjim režimom nameščeni zato, ker so s svojim vedenjem hudo motili druge (76), ker so se čutili ogrožene (20) ali so bili izrazito begosumni (10).

Tabela 36: Razporeditev obsojencev v prostore s strožjim režimom (6. člen PIKZ) po zavodih v letu 2005

Zavod	begosumnost	motenje drugih	ogroženost	skupaj
Dob	6	37	5	48
Maribor	0	4	11	15
Ljubljana	2	11	2	15
Celje	1	11	0	12
Koper	0	11	2	13
Ig	0	1	0	1
Murska S.	0	1	0	1
N. Gorica	1	0	0	1
Skupaj	10	76	20	106

195. člen zakona določa, da se mladoletnika, ki se ni sposoben prilagajati delu in življenju po programu vzgojne skupine, v katero je bil napoten, lahko premesti v posebno vzgojno skupino z intenzivnejšim postopkom. V letu 2005 je bilo 26 mladoletnikov začasno nameščenih v posebno vzgojno skupino.

3. 1. 3. Prestajanje zaporne kazni ob vikendih ter nadomestna kazen z opravljanjem dela v korist humanitarnih organizacij ali lokalne skupnosti

V letu 2005 je zaporno kazen ob vikendih prestajalo pet obsojencev, z izvrševanjem te oblike prestajanja kazni zapora ni bilo nikakršnih težav.

V letu 2005 je deset obsojencev opravljalo delo v korist lokalnih skupnosti ali humanitarnih organizacij. Delo so opravljali v gasilskih društvih, domovih upokoјencev, društvu za varstvo in proti mučenju živali, krajevni skupnosti ter humanitarnih organizacijah Karitas in Ozara. Dva obsojenca dela nista uspešno opravila, o čemer je bilo sodišču podano poročilo.

3. 2. IZOBRAŽEVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV

Zviševanje ravni temeljnega znanja in usposobljenosti zaprtih oseb je pomemben dejavnik terciarne prevenije, zato je bila tudi v letu 2005 namenjena pozornost strokovnih delavcev spodbujanju zaprtih oseb k vključevanju v izobraževalne programe.

Izobrazbena struktura

Tabela 37: Šolska in poklicna izobrazba obsojencev in mladoletnikov na dan 1. 1. 2005 ter na novo sprejetih

Šolska izobrazba	na dan 1. 1. 2005				na novo sprejeti				skupaj
	m	ž	ml	skupaj	m	ž	ml	skupaj	
ne znajo pisati, brati, računati	3	2	8	13	14	0	1	15	28
nedokončana OŠ	107	3	10	120	104	5	5	114	234
OŠ	199	10	17	226	283	14	9	306	532
nižja poklicna šola	61	3	0	64	96	11	2	109	173
srednja poklicna šola	215	3	0	218	300	3	0	303	521
srednja strok. šola ali gimnazija	93	12	0	105	113	9	0	122	227
višja šola	11	1	0	12	9	2	0	11	23
visoka šola oz. fakulteta	5	0	0	5	12	0	0	12	17
SKUPAJ	694	34	35	763	931	44	17	992	1.755

Od skupno 1.755 obsojencev in mladoletnikov v letu 2005 jih je imelo 694 (39,5 %) nižjo oz. srednjo poklicno šolo, 532 (30,3 %) osnovno šolo, 227 (12,9 %) srednjo strokovno šolo ali gimnazijo, 40 (2,3 %) pa jih je imelo višjo, visoko šolo oz. fakulteto. 262 (14,9 %) obsojencev oz. mladoletnikov je bilo brez šolske izobrazbe, med njimi 28 brez znanja pisanja, branja in poznavanja osnovnih računskih operacij.

Raven formalne izobrazbe zaprtih oseb je ugotovljena na osnovi njihovih izjav o doseženi stopnji izobrazbe ob nastopu kazni, dokazilo o izobrazbi so predložili le vključeni v izobraževanje.

Vključenost v izobraževalne programe

Po kategorijah zaprtih oseb so se v formalne oblike izobraževanja v letu 2005 vključevali obsojenci in mladoletniki. Izobraževalne programe so obiskovali tako znotraj kot zunaj zavodov, izobraževali so se v izobraževalnih programih za odrasle kot tudi v programih za mladino.

Tabela 38: Število v posamezne oblike izobraževanja vključenih obsojencev in mladoletnikov v letu 2005

Izobraževalne oblike	vpisani				med njimi								
					prekinili			končali			nadaljujejo		
	m	ž	ml	skupaj	m	ž	ml	m	ž	ml	m	ž	ml
osnovna šola	38	0	12	50	17	0	0	8	0	2	15	0	8
nižja poklicna šola	1	0	13	14	2	0	0	1	0	0	0	0	11
srednja poklicna šola	93	2	5	100	27	1	0	9	0	0	57	1	5
poklic. tečaj, mojstrski, del. izpit	2	0	0	2	0	0	0	1	0	0	1	0	0
srednja strok. šola, gimnazija	22	3	1	26	7	1	0	0	0	0	15	2	1
višja šola	8	0	0	8	3	0	0	2	0	0	3	0	0
visoka šola oz. fakulteta	18	0	0	18	8	0	0	0	0	0	10	0	0
druge formalne tečajne oblike	96	0	0	96	18	0	0	63	0	0	15	0	0
SKUPAJ	278	5	31	314	82	2	0	84	0	2	116	3	25

V letu 2005 je bilo v izobraževanje vključenih 16,6 % obsojencev in 59,6 % mladoletnikov. 13 ali 4 % vpisanih je izobraževanje predčasno prekinilo. Ostali (71), ki so v Tabeli 38 prikazani v rubriki "prekinili", so bili iz zavodov odpuščeni in nimamo podatka o tem, ali so s šolanjem nadaljevali. Najpogostejši razlogi za prekinitev so bili pomanjkanje motivacije, predvsem zaradi težav z odvisnostjo in specifičnih učnih težav.

Največ zaprtih je obiskovalo program srednje poklicne oz. osnovne šole. 85 obsojencev je obiskovalo formalni izobraževalni program Most do izobrazbe.

Tabela 39: Število v posamezne oblike izobraževanja vključenih obsojencev in mladoletnikov v zavodu in izven zavoda v letu 2005

Izobraževalne oblike	v zavodu				izven zavoda			
	m	ž	ml	skupaj	m	ž	ml	skupaj
osnovna šola	22	0	11	33	16	0	1	17
nižja poklic. šola	0	0	11	11	1	0	2	3
sred. poklic. šola	68	0	2	70	25	2	3	30
poklic. tečaj, mojstr., del. izpit	0	0	0	0	2	0	0	2
srednja strok. šola, gimnazija	7	0	0	7	15	3	1	19
višja šola	2	0	0	2	6	0	0	6
visoka šola oz. fakulteta	0	0	0	0	18	0	0	18
druge formalne tečajne oblike	86	0	0	86	10	0	0	10
SKUPAJ	185	0	24	209	93	5	7	105

a) Oblike izobraževanj v zavodih

66,6 % vključenih v izobraževanje v letu 2005 je obiskovalo programe formalnega izobraževanja v zavodih. V letu 2005 so zaprti obiskovali programe za pridobitev izobrazbe v zavodih Dob (94), Ljubljana (32), Koper (13) in Maribor (1), v oddelkih Novo mesto (22), Nova Gorica (12) in Slovenska vas (11) ter v Prevezgojnem domu Radeče (24).

V zavodih Ljubljana, Dob in Koper ter v oddelkih Novo mesto in Nova Gorica je bil v letu 2005 izveden 100-urni izobraževalni program Most do izobrazbe, katerega osnovni namen je motivacija posameznikov za vključitev v formalne izobraževalne programe. Zaprti (85) so obnovili in pridobili temeljna znanja in spretnosti, socialna znanja, usposabljali so se za vseživljenjsko učenje in aktivno državljanstvo.

V zavodu Dob so obsojenci poleg tega obiskovali osnovno šolo, programe srednjega poklicnega izobraževanja – gostinec, natakak ter program srednje strokovne šole – gostinsko-turistični tehnik. Dva obsojenca pa sta v zavodu opravljala izpite za višjo šolo – program komercialist. V okviru mednarodnega pilotskega projekta Leonardo da Vinci sta se še dva obsojenca usposobila za poklic strojnega mehanika oz. strugarja. S tem je projekt, ki ga je financirala EU, zaključen.

V Prevezgojnem domu Radeče se je 24 mladoletnikov vključevalo v programe osnovne šole, osnovne šole s prilagojenim programom, programe nižjega poklicnega izobraževanja – obdelovalec lesa, obdelovalec kovin, pomočnik električarja, ličar, pomočnik peka in slaščičarja in pomočnica gospodinje – ter srednjega poklicnega izobraževanja – kuhar in mizar. V oddelku Novo mesto so zaprti obiskovali program osnovne šole.

Poleg verificiranega izobraževanja je bilo v zavodih mogoče pridobivati tudi funkcionalna znanja. V letu 2005 smo v okviru mednarodnega projekta Allegro izvedli osem študijskih krožkov za učenje tujih jezikov. Sedem strokovnih delavcev zavodov se je na Andragoškem centru Slovenije usposobilo za mentorje. Skupaj z učitelji tujih jezikov so izvedli študijske krožke za učenje angleškega, italijanskega, španskega oz. francoskega jezika, v katere je bilo vključenih 95 zaprtih oseb. Izvedeni so bili tudi tečajji opismenjevanja, tečaj težke gradbene mehanizacije, v prevzgojnem domu pa tudi funkcionalnega opismenjevanja in najrazličnejših oblik delovnega usposabljanja.

b) Oblike izobraževanj izven zavodov

Največ obsojencev, ki so se izobraževali v formalnih programih zunaj zavodov, je obiskovalo srednje poklicne šole oz. strokovne šole in gimnazije (49), 18 jih je obiskovalo visoko šolo oz. fakulteto, 17 osnovno šolo, šest višjo šolo, trije nižjo poklicno šolo, dva pa sta opravljala mojstrski oz. delovodski izpit.

V zunanjih izobraževalnih institucijah se je izobraževalo največ zaprtih iz zavoda Ljubljana (22 – sem so bili zaradi bližine šol premeščeni tudi obsojenci iz drugih zavodov in oddelkov) ter zavoda Celje (20). Zunaj zavoda so se izobraževali tudi obsojenci iz vseh ostalih zavodov in oddelkov.

Zunaj zavoda so se zaprti udeleževali tudi najrazličnejših tečajnih oblik – CMC operater, varno delo s traktorjem, angleški jezik in računalništvo.

Financiranje izobraževanja

Tri četrtine obsojencev in mladoletnikov, ki so se izobraževali v letu 2005, je imelo izobraževalne programe plačane, bodisi iz državnega proračuna ali sredstev EU. Brezplačno šolanje je bilo tako omogočeno vsem, ki so se vključili v osnovnošolsko izobraževanje, v programe rednega izobraževanja in v programe srednjega poklicnega izobraževanja na Dobu (za programe gostinec, natakak in gostinsko-turistični tehnik so plačali le simbolično vpisnino). Zavod Celje je petim osebam delno oz. v celoti plačal stroške šolnine, petim so plačali centri za socialno delo, trem zavod za zaposlovanje, enemu pa delodajalec. Za mladoletnike v prevz-

gojnim domu je bilo izobraževanje v celoti brezplačno in so za udeležbo nagrajeni. Iz sredstev EU je bilo plačano izobraževanje zaprtim osebam, ki so bile vključene v program Leonardo da Vinci, Most do izobrazbe in Allegro.

Četrtnina obsojencev je izobraževanje plačala sama oz. so jim ga plačali svojci.

Uspehi

Spodbujanje zaprtih oseb k vključevanju v izobraževalne programe se je tudi v letu 2005 pričelo že ob nastopu kazni. Strokovni delavci so skupaj z zaprto osebo sestavili načrt izobraževanja, spodbujali so jih, da so vztrajali v izobraževalnem procesu, v nekaterih primerih so jim nudili učno pomoč, poseben prostor za učenje, zaposlenim pa so skrajšali oz. prilagodili delovni čas.

Posebna skrb na področju izobraževanja je bila namenjena mladoletnikom. Tako so se vsi mladoletniki v prevzgojnim domu vključevali v neko obliko izobraževanja. Veliko spodbud in pomoči na tem področju so bili deležni tudi mladoletniki in obsojenci v zavodu Celje.

Velik uspeh na področju izobraževanja pomeni povečanje ponudbe brezplačnih programov, ki se izvajajo v zavodih. Tako program Most do izobrazbe kot študijski krožki, ki smo jih v zavodih začeli izvajati v letu 2005, so se izkazali za zelo ustrezno in potrebno obliko izobraževanja, zato bomo z obema oblikama nadaljevali tudi v prihodnjem letu. Pričeli smo tudi z aktivnostmi v okviru projekta EU, Pipeline, katerega namen je omogočiti zaprtim dostop do interneta v izobraževalne namene. Projekt se izvaja v zavodu Dob.

3. 3. PROSTOČASNE DEJAVNOSTI OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV

Obsojenci in mladoletniki so preživljali prosti čas v najrazličnejših organiziranih dejavnostih, ki so jih vodili zavodski delavci. Najbolj priljubljene so bile športno–rekreativne dejavnosti, in sicer nogomet, košarka, odbojka, tenis, balinanje, namizni tenis, pikado, šah in fitnes. V okviru teh dejavnosti so bili organizirani tudi turnirji (med obsojenci in s strokovnimi delavci) in medzavodska srečanja. Novo v ponudbi sprostitvenih dejavnosti so tečaji joge. Dva obsojenca sta bila vključena v fitnes zunaj zavoda, trije pa so obiskovali redne treninge boksa.

Med prostočasnimi dejavnostmi so imele pomembno vlogo ustvarjalne delavnice – slikanje, vezenje, vlivanje mavca, oblikovanje iz gline, pirografiranje, izdelava voščilnic, okraskov, sveč, šivanje gobelinov, modelarstvo, izdelava cvetnih venčkov, mozaikov, nakita, pletenje košar, tkanje, šivanje, aranžiranje, poslikava panjskih končnic, sestavljanke itn. Izdelke so v nekaterih zavodih uporabili kot domiselna darila za zunanje obiskovalce. Pet obsojencev je s svojimi izdelki sodelovalo na mednarodnem slikarskem natečaju Odkriti obraz življenja.

V zavodu Dob delujeta pevski zbor in glasbena skupina, ki sta gostovala tudi po ostalih zavodih.

V prevzgojnim domu so se mladoletniki vključevali tudi v planinski, vrtnarsko–sadjarski, naravoslovni in novinarski krožek, v dramsko skupino in kuharsko delavnico. Organizirali so tudi več pohodov, izletov in poletni tabor.

Zavodske knjižnice

V vseh zavodskih knjižnicah je potekala redna izposoja knjig, tudi tujejezičnih, ponekod je bila omogočena tudi izposoja v lokalnih in potujočih knjižnicah. Tri zavodske knjižnice so obogatile svoje zbirke s knjigami, ki jim jih je podarila lokalna knjižnica, ena pa jih je odkupila. Izposajo so vodili tako strokovni delavci kot zaprte osebe, ki so pomagale tudi pri vpisovanju in urejanju knjižnih enot. Največja težava zavodskih knjižnic je pomanjkanje novejših knjižnih enot.

Zavodski časopisi

V treh zavodih in v prevzgojnem domu je v letu 2005 izhajal zavodski časopis. Uredniški odbor so sestavljali strokovni delavci in zaprte osebe. Namen časopisov je bil predstaviti aktivnosti in življenje v posameznem zavodu kot ga vidijo in doživljajo zaprti. Izdane sta bili tudi dve publikaciji, izdelani v okviru izobraževalnih programov.

Prireditve, gostovanja

Zavodske kulturne prireditve so bile predvsem v času praznikov. V zavodih so v letu 2005 organizirali štiri gledališke predstave (v zavodu Maribor – KUD Slomšek in dijaki Škofijske gimnazije, v zavodu Koper – gledališka skupina iz San Francisca), tri potopisna predavanja, dva recitala Katarine Kabala ob spremljavi kitare, koncert skupine Malfunction in ženske vokalne skupine KUD Vivere ter umetniško delavnico Cona turizem. V zavodu Koper so v sodelovanju z Obalnimi galerijami postavili slikarsko razstavo pripornic, izdelki obsojencev iz zavoda Ljubljana pa so bili razstavljeni v Šentjakobskem gledališču. Pater Karli Geržan in g. Zlatko Blažič sta predavala o življenju v komuni.

V prevzgojnem domu Radeče so tradicionalno organizirali dan odprtih vrat.

3. 4. PSIHOLOŠKA DEJAVNOST

Delo psihologov v zavodih je bilo vsebinsko raznoliko in prilagojeno obravnavani populaciji. Vsi zavodski psihologi so s sprejetimi zaprtimi osebami opravljali uvodne razgovore. Ponekod so jih opravili z vsemi, večinoma pa so se usmerjali na vedenjsko zahtevnejšo populacijo. Na uvodnih razgovorih so zaprte osebe seznanjali z zavodskim življenjem. Predstavili so jim psihološke storitve in druge oblike zavodskih dejavnosti ter jih usmerjali in spodbujali k funkcionalnemu vedenju. Zaznavali so morebitno osebnostno problematiko, kot so prilagoditvene težave, odvisnost, samomorilna ogroženost in psihične težave, ter izpeljali potrebne ukrepe za obravnavo in rešitev problema. Uvodna diagnostika je bila bolj poglobljena v zavodih z manjšim prilivom zaprtih oseb. Psihodiagnostične ugotovitve so bile v pomoč pri izdelavi okvirnih individualnih programov dela z obsojenci. V nadaljnjem svetovalno–terapevtskem delu z zaprtimi osebami so psihologi te ugotovitve dopolnjevali v smislu procesne diagnostike.

Tabela 42: Vrste psiholoških obravnav po kategorijah zaprtih oseb in spolu v letu 2005

V3,rsta obravnave	priporniki			mladoletniki			UK			mladoletniki			skupaj		
	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi
uvodni razgovori	14	148	162	32	421	453	0	0	0	0	14	14	46	583	629
kontinuirane obravnave	17	153	170	102	760	862	0	0	0	15	324	339	134	1237	1.371
krizne intervence	5	8	13	16	72	88	0	0	0	5	32	37	26	112	138
razbrem. razgovori	15	171	186	162	431	593	0	1	1	40	614	654	217	1217	1.434
informativni razgovori	3	366	369	24	87	111	0	0	0	20	301	321	47	754	801
SKUPAJ	54	846	900	336	1.771	2.107	0	1	1	80	1.285	1.365	470	3.903	4.373

V letu 2005 so psihologi opravili 629 uvodnih razgovorov, med njimi 162 (25,8 %) s priporniki, 453 (72 %) z obsojenci ter 14 (2,2 %) z mladoletniki.

Psihologi so opravili skupno 4.373 razgovorov, med njimi je bila tretjina svetovalnih in razbremenilnih. V 138 primerih je šlo za psihološko intervenco, ki se izvaja ob akutnih osebnih stiskah, kot so samomorilne težnje in samopoškodbe, depresivna stanja in akutne čustvene napetosti. Takšne obravnave je bilo deležnih 91 oseb.

230 zaprtih oseb je bilo obravnavanih kontinuirano. Z njimi je bilo opravljenih 1.371 razgovorov, povprečna kontinuirana obravnava pa je trajala šest seans. Na število seans poleg posameznikove psihološke problematike vpliva tudi časovni dejavnik (koliko časa je zaprta oseba v določeni ustanovi). Najdaljše kontinuirane obravnave tako potekajo v zavodu Dob, kjer obsojenci prestajajo najdaljše kazni. Tako so tam zabeležili 41 primerov obravnav, ki so se nadaljevale že iz predpreteklega leta.

Poleg obravnav, povezanih s psihološko problematiko zaprtih oseb, so psihologi opravili tudi 801 informativni razgovorov. Večina teh je bila opravljenih z mladoletniki in s priprtimi osebami.

Tabela 43: Število psihološko obravnavanih oseb po kategorijah in spolu v letu 2004

Število oseb	priporniki			obsojenci			UK			mladoletniki			skupaj		
	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi
obravnave	5	27	32	19	158	177	0	0	0	2	19	21	26	204	230
intervence	4	9	13	11	55	66	0	0	0	2	10	12	17	74	91
razgovori	23	210	233	55	373	428	0	1	1	2	33	35	80	617	697
SKUPAJ	32	246	278	85	586	671	0	1	1	2	52	54	119	885	1.004

V različne oblike psihološke obravnave so bile vključene 1004 zaprte osebe, kar je za 8,9 % manj kot v letu 2004. Med njimi jih je imelo 278 status pripornika (27,7 %), 671 je bilo obsojencev (66,8 %) in 54 mladoletnikov (5,5 %). Kontinuirano je bilo obravnavanih 230 oseb, med njimi 32 pripornikov, 177 obsojencev in 21 mladoletnikov. Praviloma so bile obravnave pripornikov krajše, vendar mnoge med njimi strokovno nič manj zahtevne, še zlasti ob kriznih intervencah. Tovrstne pomoči je bilo deležnih 91 oseb, med njimi dvanajst mladoletnih. Predvsem mladoletne osebe so bile deležne različnih vrst obravnav.

V primerjavi z letom 2004 se je število zaprtih oseb, s katerimi so psihologi opravili različne vrste razgovorov, zmanjšalo za 12,9 %. Upadlo je predvsem število razbremenilnih razgovorov z mladoletniki v prevzgojnem domu, medtem ko je število uvodnih razgovorov na vseh lokacijah poraslo za 18,7 %. Število interventno in kontinuirano obravnavanih oseb se ni bistveno spremenilo. Ravno tako se ni spreminjal povprečen čas trajanja posamezne obravnave, ki traja šest seans. Razlogi za upad so predvsem daljša bolniška odsotnost psihologinje v prevzgojnem domu, kadrovska fluktuacija in bistveno zmanjšanje števila upravnokaznovanih oseb.

Vrsto in vsebino obravnav so določale tako posameznikova problematika, motivacija in sposobnost za spremembo, kot tudi strokovna izhodišča posameznih psihologov. Ta so pokrivala različna področja – od učenja spretnosti komuniciranja in socialnih veščin do razvojno-analitičnega in kognitivno-vedenjskega pristopa.

Psihologi so se v letu 2005 vključevali tudi v obravnavo odvisnosti zaprtih oseb in v postopek izbora novih kadrov. Vsi psihologi so bili vključeni v supervizijsko skupino za obravnavo storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, ki jo je organizirala uprava, vodi pa jo zunanji strokovnjak.

3. 5. SOCIALNO DELO IN POSTPENALNA DEJAVNOST

3. 5. 1. Socialna obravnava pripornikov

V letu 2005 so v večini zavodov opravili uvodne razgovore z na novo sprejetimi priporniki, nekaj so razgovore zavrnil, dobra četrtnina pripornikov je bila tujcev (28,1 %). Slaba tretjina (353 ali 30,6 %) pripornikov in pripornic je bila deležna obravnave, stik s centri za socialno delo pa so v zavodih vzpostavili za 200 priprtih oseb.

Vsebine socialne pomoči priprtih osebam so bile podobne tistim v prejšnjih letih. Prevladovali so urejanje in ohranjanje stikov s svojci, urejanje osebnih dokumentov in denarnih zadev, pridobivanje stvarne pomoči od dobrodelnih organizacij (RK in Karitas), urejanje denarne pomoči ipd.

3. 5. 2. Socialna obravnava upravno kaznovanih

V letu 2005 je bilo pomoči deležnih 54 upravno kaznovanih (28,7 %), stik s centri za socialno delo pa so v zavodih vzpostavili za 47 oseb.

Bivanje te kategorije zaprtih oseb v zavodih je večinoma zelo kratko, zato je njihova obravnava usmerjena predvsem v informiranje, napotitev in motivacijo za iskanje pomoči po prestani kazni, reševanje kriznih situacij in akutnih težav zaradi odvisnosti ter zagotavljanje različnih oblik materialne pomoči.

Socialni delavci so za to kategorijo oseb reševali tiste težave, ki ne terjajo dolgih postopkov in poglobljene pristopa. Poudarek je bil na urejanju družinskih razmer in navezovanju stikov s službami v njihovem domačem okolju (predvsem s centri za socialno delo) zaradi urejanja denarne pomoči, zdravstvenega zavarovanja, osebnih dokumentov, nastanitve, ipd. Urejanje njihovih težav se je večinoma nadaljevalo po prestani kazni pri pristojnem centru za socialno delo.

3. 5. 3. Socialna obravnava obsojencev in mladoletnikov

3. 5. 3. 1. Socialno delo v sprejemni fazi

V letu 2005 so strokovni delavci ugotavljali potrebe s socialnega področja pri 98 % na novo sprejetih obsojencih in mladoletnikih. Pri 31,6 % obsojencev in mladoletnikov so ugotovili kompleksno socialno problematiko in potrebe po intenzivnejši socialni pomoči.

Socialni in postpenalni načrt z opredeljenimi cilji in potrebami so v zavodih kot del individualnega programa izdelali za 83,7 % obsojencev in mladoletnikov. Za tujce z izgonom in za obsojence, ki pomoči na socialnem področju niso potrebovali ali želeli, postpenalnih programov večinoma niso izdelali.

Sestavni del opredeljevanja potreb in postpenalnega programa so tudi poročila centrov za socialno delo, ki so jih zavodi v letu 2004 prejeli za 36,5 % obsojencev in mladoletnikov. Zavodi socialnih poročil centrov niso prejeli za obsojence tujce, za tiste, ki jih centri pred nastopom kazni niso obravnavali, za tiste s kratkimi kaznimi in za tiste, ki sodelovanja in pomoči centra za socialno delo niso potrebovali ali želeli (34 ali 3,4 %). Za 22 ali 2,2 % obsojencev in mladoletnikov (kjer je bilo to potrebno in je bila izražena želja udeleženi) so zavodi v sprejemnem obdobju sklicali tudi time s strokovnimi delavci centrov za socialno delo.

101 ali 10,4 % obsojencev je zaradi nastopa kazni izgubilo zaposlitev. Dolžnost plačevanja preživnine za vzdrževane otroke je bila določena 76 ali 7,8 % na novo sprejetim obsojencem, med njimi je bilo 32 tistih, ki so preživnino dejansko plačevali.

3. 5. 3. 2. Sodelovanje z zunanjimi izvajalci socialnega varstva in drugimi ustanovami

Izvajanje socialnega načrta in reševanje večine socialnih težav posameznika nista mogoči brez povezovanja zavodske socialne službe z zunanjimi ustanovami. Pogosta večplastnost problemov zahteva tudi sodelovanje drugih ustanov.

Tabela 42: Sodelovanje zavodov z zunanjimi ustanovami v letu 2005

Naziv/vrsta ustanove	število stikov
centri za socialno delo	1.521
zavodi za zaposlovanje	156
delovne organizacije	196
Rdeči križ in Karitas	219
zdravstvene ustanove	146
izobraževalne ustanove	227
stanovanjske organizacije	81
ZPIZ	55
domovi za starejše občane	9
samski domovi	51
drugo	175
SKUPAJ	2.836

Zavodi so imeli v letu 2005 pri izvajanju individualnih načrtov s centri za socialno delo največ stikov (53,6%). Sodelovanje je večina zavodov ocenila kot ustrezno. Največ so se povezovali s centri iz svoje regije, ker od tod – glede na regionalno načelo prestajanja kazni – v večino zavodov prihaja največ obsojencev in je zaradi manjše oddaljenosti osebni možnost stikov in strokovnih koordinacij večja. Po številu vzpostavljenih stikov v letu 2005 sledijo izobraževalne in humanitarne organizacije.

3. 5. 3. 3. Osrednje vsebine socialnega dela v času prestajanja kazni

Vsebine dela so bile prilagojene posameznikovim potrebam in specifičnim življenjskim situacijam. Najpogostejše vsebine so bile razreševanje aktualne socialne problematike, razbremenilni razgovori, socialno svetovanje po načrtu in dogovoru, razreševanje socialne problematike v domačem okolju in delo z družino, pomoč pri zaposlovanju med prestajanjem kazni in po odpustu, zagotavljanje materialne varnosti obsojenca med prestajanjem kazni in po odpustu, reševanje nastanitvene problematike, ugotavljanje zmožnosti za delo in invalidnosti, sodelovanje pri obravnavi odvisnosti ter urejanje in financiranje nekaterih oblik izobraževanja.

Pomembno vlogo pri delu z mrežami in reševanju težav posameznika ima socialno delo na terenu. V letu 2005 so socialni delavci opravili 81 obiskov na centrih za socialno delo, 44 obiskov na domu obsojencev oz. mladoletnikov, 17 na zavodih za zaposlovanje ter 154 različnih obiskov v drugih ustanovah (upravne enote, zdravstvene in humanitarne organizacije, društva, nevladne organizacije, sodišča, zavetišča za brezdomce, samski domovi ipd.).

Med prestajanjem kazni oz. vzgojnega ukrepa je socialno obravnavo potrebovalo 1.088 obsojencev in mladoletnikov. Med njimi jih je 305 potrebovalo pomoč pri urejanju stikov z družino in 520 pri reševanju materialne stiske.

3. 5. 3. 4. Priprava na odpust

V obdobju priprave na odpust je celotna obravnava osredotočena na konkretne priprave na odpust: zaposlitev, nastanitev, materialno pomoč in pripravo ožjega domačega okolja na vrnitev obsojenca ali mladoletnika. Pogosto želje in pričakovanja obsojencev in mladoletnikov niso v skladu z možnostmi, postopke pa večkrat otežuje tudi njihov protisloven odnos do prostosti, posebno pri daljših kaznih. Od skupno 912 odpuščenih obsojencev in mladoletnikov jih je več kot dve tretjini (620 ali 67,9 %) potrebovala in želela pomoč socialne službe pri urejanju življenja po odpustu. Zanje je bila ob odpustu tudi dogovorjena denarna socialna pomoč na centrih za socialno delo. Po odpustu je bilo po nadaljnjo pomoč napotnih 514 odpuščenih obsojencev in mladoletnikov.

V zavodih so pripravo na odpust izvajali večinoma nosilci primerov (strokovni delavci, ki so ključni za vodenje posameznega primera, večinoma pedagogi), razen v zavodu Dob in prevzgojnem domu Radeče, kjer socialni delavci opravljajo izključno socialno delo v sklopu individualne in skupinske obravnave. V letu 2005 so v zavodih opravili 281 postpenalnih koordinacij s pristojnimi centri za socialno delo (za 30,8 % odpuščenih obsojencev in mladoletnikov), med njimi je bilo 151 širših (poleg centrov za socialno delo so sodelovali tudi zavodi za zaposlovanje, stanovanjski skladi, ipd.).

Zaposlitev

Prenapolnjenost trga delovne sile, nižja izobrazbena raven obsojencev in politika zaposlovanja (postopek iskanja zaposlitve za obsojence se na zavodu za zaposlovanje lahko začne šele po prestani kazni) otežujejo zagotavljanje zaposlitve obsojencem po prestani kazni. Dodatna ovira za uspešnejše zaposlovanje obsojencev po prestani kazni pa je neskladje v zakonskih določilih ZIKS (predpisuje, da so se zavodi za zaposlovanje dolžni vključiti v pripravo na odpust vsaj tri mesece pred odpustom obsojenca) in Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti (onemogoča prijavo obsojencev na zavodu in s tem tudi dostop do vseh njihovih storitev).

Delež obsojencev in mladoletnikov, ki imajo po odpustu urejeno zaposlitev se iz leta v leto zmanjšuje. V letu v 2005 jih je bila le tretjina (33,1 %). Med odpuščenimi jih je bilo pred nastopom kazni zaposlenih 243, kar je 59 manj, kot jih je bilo zaposlenih po odpustu.

Tabela 43: Število obsojencev in mladoletnikov z urejeno zaposlitvijo ob odpustu v letu 2005

Zavod	urejena zaposlitev	delež v %
Dob	12	14,8
Slov. vas	29	59,2
Ig	28	59,6
Celje	3	11,1
Koper	18	31,0
N. Gorica	9	45,0
Ljubljana	31	17,2
N. mesto	14	23,0
Radovljica	29	49,2
OO Ig	38	86,4
Maribor	51	35,2
M. Sobota	13	23,6
Rogoza	27	36
Radeče	0	0
Skupno	302	33,1%

Tabela 44: Razlogi za neurejeno zaposlitev ob odpustu v letu 2005

Razlogi	delež med nezaposlenimi v %
zaposlitve ni bilo možno zagotoviti, prijava na RZZ	39,3
zaposlitve ni bilo možno zagotoviti, brez prijave na RZZ	13,3
tujci	14,6
zdravstveni razlogi	9,8
vključeni v postopek ugotavljanja delazmožnosti	1,5
zavrnitev pomoči pri iskanju zaposlitve	4,6
upokojenci	4,8
vključeni v redno izobraževanje	2,3
drugo	9,8

Delež odpuščenih (52,6 %), ki jim zaposlitve ob odpustu ni bilo mogoče zaposliti, se je v primerjavi z letom poprej zmanjšal za 7,5 %. Več težav pri zagotavljanju zaposlitve je pri tistih, ki so bili nezaposleni že pred nastopom kazni.

Nastanitev

Med odpuščenimi obsojenci in mladoletniki jih je med prestajanjem kazni oz. vzgojnega ukrepa nastanitev izgubilo 39, brez urejene nastanitve pa jih je bilo odpuščenih 32. Pomoč pri urejanju nastanitve je v letu 2005 potrebovalo in želelo 35 obsojencev.

68,4 % obsojencev in mladoletnikov se je ob odpustu vrnilo domov (za 8,1 % manj kot v letu 2004), drugi so si urejali nastanitev na novo (ob pomoči socialne službe v zavodu in neformalne socialne mreže).

Tabela 45: Nastanitev obsojencev ob odpustu v letu 2005

Nastanitev	delež v %
v lastnem domu	68,4
pri sorodnikih	5,2
v podnajemniški sobi	9,2
v samskem domu	1
v dodeljeni sobi ali stanovanju	0,8
v prehodnem domu za tujce	1,8
v domu za starejše občane	0,1
neurejena nastanitev	3,5
drugo	10,1

Materialno stanje

Obsojenci in mladoletniki so bili v vseh zavodih deležni pomoči v obleki in obutvi (263 primerov), in sicer s strani zavoda ali Karitasa oz. Rdečega križa. 19 obsojencev in mladoletnikov je ob odpustu prejelo denarno pomoč zavoda. Za 306 (33,2 %) odpuščenih obsojencev in mladoletnikov so se v zavodih že pred odpustom dogovorili za denarno socialno pomoč centra za socialno delo. Za 286 ali 31 % odpuščenih obsojencev je bilo ob odpustu napotenih na center za socialno delo, kjer so si po prestani kazni sami urejali denarno socialno pomoč. Število na center napotenih obsojencev in mladoletnikov se je v primerjavi z letom poprej kljub manjšem skupnem številu odpuščenih bistveno povečalo (za 114).

Izredno denarno socialno pomoč med prestajanjem kazni je prejelo 56 obsojencev, in sicer za plačilo urejanja osebnih dokumentov, izobraževanja, ipd.

Zaključna poročila

Zaključno poročilo je bilo izdelano za veliko večino (89,6 %) odpuščenih obsojencev in mladoletnikov, med njimi je bilo centrom za socialno delo posredovanih 234 ali 28,6 % poročil. Posredovali so jih le, kadar je obsojenec to želel in je bilo to potrebno zaradi nadaljnje pomoči v domačem okolju. Zaključnih poročil zavodi niso pripravljali predvsem za tujce, ki so po prestani kazni zapustili Slovenijo.

3. 5. 4. Svetovanje v postpenalni obravnavi

Svetovanje je ena od posebnosti slovenske postpenalne obravnave, ki se vedno težje ohranja v praksi. Na nekaterih centrih za socialno delo to obliko svetovanja izvajajo strokovni delavci centrov sami, ponekod – predvsem tam, kjer imajo že dolgoletno tradicijo in pozitivne izkušnje – pa za to obliko dela imenujejo prostovoljce, večinoma študente družboslovnih fakultet. V letu 2005 je imelo prostovoljne svetovalce le še 25 obsojencev. Prostovoljni svetovalci svoje delo opravljajo pod okriljem centra za socialno delo, zaporniške pastore in verske organizacije Samarijan (v zavodu Celje). 15 obsojencev je za svetovanje zaprosilo, vendar je bila njihova vloga zavržena. Eden se je na negativno rešitev vloge pritožil.

V primerjavi z letom poprej se je število svetovanj zmanjšalo za osem. Največ svetovanj je bilo v zavodu Celje (18), po dva v zavodih Dob, Koper in v oddelku Radovljica ter eno v zavodu Maribor. Med mladoletniki na prestajanju vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom svetovanja že tretje leto zapored ni bil deležen nihče.

Zavodi so centrom za socialno delo podali še 15 predlogov za imenovanje svetovalca obsojencev, vendar jih centri za socialno delo kljub zakonskim predpisom niso odobrili. Na negativne odločbe se je pritožil en obsojenec.

3. 6. ZDRAVSTVENO VARSTVO

Tudi v letu 2005 so se nadaljevale dejavnosti uprave za sistemsko ureditev zdravstvenega varstva zaprtih oseb v okviru javne zdravstvene mreže. Z ministrstvom za zdravje in Zavodom za zdravstveno zavarovanje RS (ZZZS RS) smo se dogovorili, da je Skupščina ZZZS s Sklepom o pavšalnih prispevkih za obvezno zdravstveno zavarovanje določila pavšalni prispevek za obsojence in mladoletnike za zavarovanje za primer bolezni in poškodbe izven dela, in sicer v znesku 30.460 SIT mesečno. Sklep se bo začel izvajati, ko bo uprava v Zakonu o izvrševanju kazenskih sankcij uskladila pravice iz obveznega zdravstvenega zavarovanja. Ta del zakona bo obravnavan po skrajšanem postopku.

Od 1. 1. 2004, ko je ministrstvo za finance v 49. členu Zakona o izvrševanju proračuna RS za leti 2004 in 2005 določilo, da imajo obsojenci na prestajanju zaporne kazni in mladoletniki na prestajanju vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom do systemske ureditve status zavarovane osebe v obveznem zdravstvenem zavarovanju, uprava plačuje vse zdravstvene storitve in zdravila za obsojence in mladoletnike neposredno iz materialnih stroškov.

Pogovori med ministrstvom za pravosodje oz. upravo, ministrstvom za zdravje in psihiatrično kliniko v Ljubljani za vzpostavitev forenzične psihiatrije v Sloveniji so bili neuspešni.

Zaprte osebe so bile v letu 2005 deležne zdravstvene oskrbe v splošnih zavodskih ambulantah, zunanjih specialističnih ambulantah in bolnišnicah. Število splošnih pregledov v zavodskih ambulantah in število specialističnih pregledov v zunanjih zdravstvenih institucijah je bilo višje kot v letu 2004. Manj je bilo hospitalizacij, povečalo pa se je število ležalnih dni, tako v zavodskih bolniških sobah kot v bolnišnicah. Tudi v letu 2005 so zaprte osebe največkrat obiskale ambulante zaradi nevrotičnih težav.

Zdravstveno osebje je na področju obravnave odvisnosti zaprtim osebam nudilo pomoč pri abstinenčnih krizah, substitucijsko terapijo in urinske teste za ugotavljanje prisotnosti drog v telesu, svetovanje in izo-

braževanje o nevarnosti okužb z virusi HIV in hepatitisa ter jih spodbujalo k testiranju in cepljenju proti hepatitisu B. Strokovno osebje zavodov je z izvajanjem psihosocialnih programov pomoči zaprtim osebam omogočalo doseganje višjih ciljev v obravnavi odvisnosti. Gre za možnost učenja aktivnega stila življenja in vzdrževanje le tega v varnih in mirnih okoljih oddelkov brez drog. Konec decembra 2005 je tak oddelek vzpostavil zavod Maribor.

Zdravstveno osebje v zavodih je posebno pozornost namenilo preprečevanju avtoagresivnega vedenja zaprtih oseb (samopoškodbe, poskusi samomora ter gladovne stavke). Našteti obliki avtoagresivnega vedenja je bilo v letu 2005 približno enako število kot v letu 2004. Gladovnih stavk je bilo manj, samopoškodb pa več. Nadaljevalo se je izvajanje strategije preprečevanja samomorov v zavodih. V letu 2005 beležimo dva dokončana samomora.

3. 6. 1. Zdravstveni pregledi zaprtih oseb v zavodskih ambulantah

V zavodskih ambulantah je bilo v letu 2005 opravljenih 35.498 pregledov zaprtih oseb, kar je za 12,6 % več kot v letu 2004. Med njimi je bilo 27.562 splošnih, 3.260 zobozdravstvenih, 3.192 psihiatričnih, 925 laboratorijskih in 559 drugih pregledov.

3. 6. 2. Specialistični pregledi zaprtih oseb zunaj zavoda

V zunanjih specialističnih ambulantah je bilo opravljenih skupaj 4.684 pregledov, kar je za 7,4 % več kot v letu 2004. Zaprte moške so specialisti pregledali 4.311-krat, in sicer največkrat na travmatoloških klinikah (800), v diagnostičnih laboratorijih RTG, CT, EEG, UZ (695), v ambulantah za fizikalno medicino (402), v zobnih ambulantah (553) itn.

Zaprte ženske so opravile 178 specialističnih pregledov, in sicer največ v internističnih ambulantah (67), laboratorijih RTG, CT, EEG (36), travmatoloških klinikah (25), psihiatričnih ambulantah (7) itn.

V letu 2005 je bilo 50 zaprtih oseb napotenih na pregled v ambulante za AIDS. Pregledanih je bilo 49 moških in en mladoletnik.

3. 6. 3. Bolnišnično zdravljenje zaprtih oseb z varovanjem in brez varovanja

V letu 2005 se je bistveno zmanjšalo število hospitaliziranih zaprtih oseb in se tako spustilo na nivo iz leta 2003, ko je bilo teh primerov 233. Število hospitalizacij v letu 2005 znaša 226. 122 oseb je bilo v času hospitalizacije varovanih, 104 hospitalizacije pa so potekale brez varovanja.

Med hospitaliziranimi je bila večina moških (212), in sicer 120 z varovanjem in 92 brez. Hospitaliziranih žensk je bilo 13 (med njimi dve varovani) in en mladoletnik (brez varovanja). Največ je bilo hospitalizacij v splošnih bolnišnicah (107), sledijo hospitalizacije v psihiatričnih bolnišnicah (70), na UKC v Ljubljani (36) itn.

3. 6. 4. Bolezni zaprtih oseb

Vzroki za obisk zaprtih moških v specialističnih ambulantah so bile tudi v letu 2005 zlasti nevrotične težave (2.402), bolezni dihal (1.532), bolezni lokomotornega aparata (927) in bolezni prebavil (912). Tudi med ženskami je bilo največ nevrotičnih težav (119), sledile so bolezni dihal (106), lokomotornega aparata (91), bolezni prebavil (79) ter kožna obolenja (78). Mladoletniki so v preteklem letu najpogosteje obolevali zaradi bolezni kože (90), bolezni dihal (69), lokomotornega aparata (48) in bolezni prebavil (41).

V letu 2005 je bil diagnosticiran en pacient z akutno tuberkulozo.

Zdravstveno osebje zavodov je dosledno izvajalo priporočila medicinske stroke glede pravočasnega odkrivanja bolnikov ter zdravljenja in nege po navodilih zdravnikov specialistov.

Tabela 46: Rezultati prostovoljnih in zaupnih testiranj na hepatitis in HIV v letih 2000–2005

Leto	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Število testiranih na HIV	143	146	140	134	179	305
Število testiranih na hepatitis	191	271	247	183	269	303
HIV	0	0	4	0	0	0
hepatitis A	6	2	0	3	3	2
hepatitis B	19	3	15	14	10	7
hepatitis C	14	32	28	63	90	85
SKUPAJ	39	37	47	80	103	94

Za testiranje na HIV se je odločilo 305 zaprtih oseb. Bolniki so iskali pomoč in svetovanje tudi v ambulan-
tah za AIDS. Za testiranje na hepatitis so se odločile 303 zaprte osebe.

Po razpoložljivih podatkih o rezultatih testiranj v letu 2005 v zavodih ni bilo oseb, okuženih z virusom HIV. Hepatitis B je bil potrjen pri sedmih ter hepatitis C pri 85 zaprtih osebah. V primerjavi s predhodnim letom se je delež okuženih s hepatitisom C zmanjšal za 5,6 % . V skladu z Zakonom o nalezljivih boleznih smo izvedli cepljenje proti hepatitisu B za 100 zaposlenih in 104 zaprte osebe – intravenozne uživalce drog.

V zavodih je bil izveden projekt zdravstvene vzgoje. Gre za informiranje zaprtih oseb in delavcev o boleznih kot so AIDS, hepatitisi in tuberkuloza, informiranje o možnih načinih okužbe in preventivnem vedenju. V pro-
jekt je bilo vključenih 512 oseb in je bil izveden v 34 skupinah. Med udeleženci je bilo 200 delavcev, 240 obsojencev, 48 pripornikov in 24 mladoletnikov v zavodu Radeče.

Tudi v letu 2005 so v zavodih izvajali preventivne dejavnosti za preprečevanje obolevnosti za omenjenimi boleznimi, in sicer:

- izobraževanje zaprtih oseb in delavcev o naravi nalezljivih boleznih;
- svetovanje in spodbujanje k testiranju;
- redni pregledi obolelih pri specialistih infektologih;
- razdeljevanje zloženk;
- zagotavljanje rokavic iz lateksa, razkužil in tekočega mila;
- preskrba s kondomi.

3. 6. 5. Metadonska terapija

Metadonsko terapijo so izvajale zavodske zdravstvene službe v sodelovanju z zdravniki specialisti regional-
nih centrov za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti. V sodelovanju s koordinacijo centrov za zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog so bila izdelana Strokovna navodila za obravnavo zaprtih oseb, odvisnih od prepovedanih drog, ki vsebujejo enotno doktrino zdravljenja s substitucijskimi zdravili v zavodih in v pre-
vzgojnem domu.

Med 868 zaprtimi osebami, ki so bile odvisne od nedovoljenih drog ali so imele težave zaradi uživanja drog, je prejelo metadonsko terapijo 382 ali 44 % zaprtih oseb. Na zniževalni terapiji jih je bilo 149, na vzdrževalni 190, na novo pa so jo zdravniki predpisali 43 zaprtim osebam. V primerjavi z letom 2004 se je število oseb na metadonski terapiji povečalo za dva.

Tabela 47: Število zaprtih oseb na metadonski terapiji po kategorijah v letih 2000–2005

Kategorija	2000	2001	2002	2003	2004	2005
priporniki	49	121	88	142	142	180
obsojenci	123	226	134	192	238	202
skupaj	172	347	222	334	380	382

Število zaprtih oseb na metadonski terapiji se v letu 2005 v primerjavi z letom poprej ni bistveno povečalo.

3. 6. 6. Izvajanje imunokemijskih urinskih testov

Imunokemijsko urinsko testirane so bile zaprte osebe, ki so se vključile v program obravnave odvisnosti od nedovoljenih drog, in so s ciljem samopotrjevanja in nadzora abstinence pisno potrdile terapevtski dogovor z izvajalci programov obravnave. Testi so bili uporabljeni predvsem za ugotavljanje prisotnosti opijatov, kanabisa in benzodiazepinov. Z urinskimi testi so bile preverjane tudi vse zaprte osebe na metadonski terapiji. V primeru pozitivnega testa jim je bila terapija postopno ukinjena.

V upravi smo v letu 2005 za urinske teste namenili 6.000.000 SIT. Porabljenih je bilo 3.045 testov, testiranih pa 2.004 zaprtih oseb. Število testiranih oseb se je v primerjavi z letom poprej povečalo za 72,2 %.

3. 6. 7. Število ležalnih dni v zavodskih bolniških sobah in v bolnišnicah

V letu 2005 je bilo skupaj 12.630 ležalnih dni, kar je za 12,1 % več kot v letu poprej. V zavodih so našli 10.176 ležalnih dni, v bolnišnicah pa 2.454 ležalnih dni.

Moški so v zavodskih bolniških sobah preživeli 10.176, v bolnišnicah pa 2.258 ležalnih dni. Ženske in mladoletniki niso bili nameščeni v zavodskih bolniških sobah, v bolnišnicah pa so bile ženske 191 ležalnih dni, mladoletniki pa pet.

3. 6. 8. Poškodbe zaprtih oseb

Skupno število poškodb zaprtih oseb je v letu 2005 znašalo 599, kar je za 0,1 % več kot v letu 2004. Gre za poškodbe pri delu, športu, v prostem času, med prostim izhodom, pred nastopom kazni in v zavodu po tretji osebi. Vse poškodbe so bile obravnavane v zavodskih ambulantah.

Največ poškodb je bilo med moškimi (560), med ženskami so bile štiri, med mladoletniki pa 35. Moški so se najpogosteje poškodovali pri delu in športu (279), ženske (2) in mladoletniki (12) pa v prostem času. V zavodskih ambulantah so obravnavali tudi 70 poškodb, nastalih pred nastopom kazni.

3. 6. 9. Samopoškodbe in poskusi samomorov

V letu 2005 se je samopoškodovalo 113 zaprtih oseb, kar je za 15,3 % več kot v letu poprej. V 59 primerih so se samopoškodovali obsojenci, v 49 primerih priporniki in v petih mladoletniki. Nekatere osebe so se samopoškodovali večkrat. Ena oseba celo sedemkrat. Najpogostejši načini so bile ureznine, obešenje, zastrupitve z zdravili ter požiranje tujkov (britvice, jedilni pribor ipd.). 24 oseb je bilo oskrbljenih samo v zavodskih ambulantah, 67 osebam je bila nudena nadaljnja zdravniška oskrba v ustreznih zdravstvenih ustanovah. Šest oseb je tako pomoč odklonilo. Ena oseba je odklonila kakršnokoli pomoč. 17 oseb je bilo hospitaliziranih. Tri osebe so bile nameščene v sobo za opazovanje v zavodu.

Med vsemi, ki so se samopoškodovali, je bilo 21 resnih poskusov samomora, kar je eden več kot v letu poprej. Deset samomorilnih poskusov je bilo izvedenih z obešenjem. V kar nekaj primerih so jim pomagali v zadnjem trenutku. V letu 2005 sta bila dokončana dva samomora, oba z obešanjem.

Po navedbah zaprtih oseb so razlogi avtoagresivnega vedenja zlasti občutki obupa, nemoči in brezizhodnosti zaradi odvzema svobode, poslabšanje odnosov s svojci in medsebojni konflikti, pa tudi abstinenčne krize (predvsem pri alkoholikih) in bolezenska stanja.

V skladu s strategijo preprečevanja samomorov, ki smo jo vzpostavili v letu 2003, so v zavodih ocenili samomorilno ogroženost za vsako na novo sprejeto osebo. Zaprtim osebam v stiski so nudili pomoč zavodski strokovni delavci (psihologi, pedagogi, socialni delavci in zdravstveno osebje), ki so poskušali v kritičnih

trenutkih usmerjati posameznika k rešitvi problema. Strokovni delavci so se povezovali tudi z zunanjimi strokovnjaki (psihiatri in kliničnimi psihologi), ki so zaprte osebe pregledali ali opazovali. V okviru strategije preprečevanja samomorov v zaporih se je tudi v letu 2005 nadaljevalo sistematično izobraževanje delavcev za prepoznavanje samomorilne ogroženosti zaprtih oseb.

3. 6. 10. Smrti

V letu 2005 je umrlo šest oseb. Trije obsojenci so umrli zunaj zavoda, na prostem izhodu. Vzroki smrti so bili prometna nesreča, akutna zastrupitev z morfinom in kokainom ter odpoved srca. Zaradi zastoja srca je umrl en pripornik. Obsojenec in pripornik sta storila samomor z obešanjem.

3. 6. 11. Gladovne stavke

Z gladovnim stavkami so tudi v letu 2005 vse kategorije zaprtih oseb opozarjale na osebne stiske in nezadovoljstva. Stavkalo je 31 oseb, kar je za 34 % manj kot v letu 2004. Priporniki (25) so z odklanjanjem hrane želeli doseči odpravo pripora ter pospešitev postopkov na sodiščih, obsojenci (6) pa so na ta način izražali nezadovoljstvo nad odločitvami zavodskih strokovnih služb, poskušali so doseči premestitev ali pa so protestirali zaradi ukinjene metadonske terapije.

Vsi stavkajoči so bili obravnavani v skladu z mednarodnimi konvencijami o gladovnih stavkah. Odklanjanje hrane pa sicer ni pustilo posledic na zdravju stavkajočih.

3. 7. POSEBNE OBLIKE STROKOVNEGA OBRAVNAVANJA

3. 7. 1. Odvisnost od alkohola

Obravnavanje odvisnih od alkohola je v zavodih v letu 2005 potekalo v skladu z doktrino in dogovori. Izvajalci programov so bili zavodski terapevti v sodelovanju z zunanjimi strokovnjaki. Namen obravnave je pomoč zaprti osebi pri vzpostavitvi abstinence in spremembi življenjskega stila ter morebitna priprava posameznika na zdravljenje v zdravstveni ustanovi.

Doseganje namena so ovirali nizka stopnja motiviranosti za spremembo, dolgotrajnost pilske kariere, osebni propad, nizek socialnoekonomski status obravnavanih oseb ter nepripravljenost svojcev za sodelovanje v obravnavi.

Tabela 48: Število in delež zaprtih oseb z ukrepom obveznega zdravljenja ali s težavami zaradi odvisnosti od alkohola po kategorijah zaprtih oseb v letu 2005

Zaprte osebe	skupno število oseb v letu	število oseb s težavami zaradi alkoholizma	delež v %
obsojenci	1.703	294	17,2
UK	188	18	9,6
priporniki	1.154	101	8,8
mladoletniki	52	8	15,3
skupaj	3.097	421	13,6

V letu 2005 je bilo med skupaj 3.097 zaprtimi osebami 421 ali 13,6 % oseb s težavami zaradi odvisnosti od alkohola. Število oseb, ki so imele težave zaradi odvisnosti od alkohola, se je v primerjavi z letom poprej zmanjšalo za 41,9 %. Upad je posledica občutnega zmanjšanja števila kaznovanih v postopku o prekršku zaradi izvajanja novega zakona o prekrških, ki ukinja zaporno kazen.

Tabela 49: Število zaprtih oseb z ukrepom obveznega zdravljenja alkoholizma in s težavami zaradi odvisnosti od alkohola po spolu in zavodih v letu 2005

Zavod	66. člen				ugotovljeno, da imajo težave						skupaj
	m	ž	ml	skupaj	P	m	ž	ml	UK	skupaj	
Dob	14	0	0	14	0	99	0	0	0	99	113
Slov. vas	4	0	0	4	0	14	0	0	0	14	18
Ig	0	2	0	2	0	0	4	0	1	5	7
Celje	2	0	0	2	13	4	0	0	3	20	22
Koper	4	0	0	4	4	5	0	0	1	10	14
N. Gorica	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
Ljubljana	4	0	0	4	69	61	0	0	3	133	137
N. mesto	0	0	0	0	8	11	0	0	4	23	23
Radovljica	0	0	0	0	2	4	0	0	2	8	8
OO Ig	0	0	0	0	0	3	0	0	0	3	3
Maribor	6	0	0	6	4	39	0	0	1	44	50
M. Sobota	0	0	0	0	1	5	0	0	3	9	9
Rogoza	0	0	0	0	0	8	0	0	0	8	8
Radeče	0	0	0	0	0	0	0	8	0	8	8
SKUPAJ	35	2	0	37	101	253	4	8	18	384	421

Med skupaj 1.703 obsojenci v letu 2005 je bil 37 obsojencem ali 2 % izrečen ukrep obveznega zdravljenja alkoholizma, kar je podobno kot v preteklih letih. Za izvajanje ukrepov obveznega zdravljenja odvisnosti od alkohola in drog še vedno ni ustreznih predpisov. Tako so v letu 2005 zavodi ukrepe izvajali z vključitvijo odvisnikov v psihosocialne programe obravnave odvisnosti v zavodih, bolj motivirane posameznike pa so obravnavali v sodelovanju z zdravstvenimi ustanovami.

92 zaprtih oseb je imelo abstinenčne krize zaradi alkohola, in sicer 56 pripornikov, 32 obsojencev in štirje upravno kaznovani. Ena oseba je bila zaradi abstinenčne krize hospitalizirana, drugim so pomoč zagotavljali v zavodih.

Tabela 50: Število oseb s težavami zaradi odvisnosti od alkohola glede na število vseh zaprtih oseb v letih 2000–2005

Leto	2000	2001	2002	2003	2004	2005
število vseh zaprtih oseb	6.703	6.302	5.219	4.725	4.344	3.097
število oseb s težavami zaradi alkohola	742	1.054	941	833	722	421
delež v %	11,6	16,7	18,0	17,6	16,6	13,6

Tabela 51: Število zaprtih oseb, vključenih v programe obravnave, po zavodih v letu 2005

Zavod	program izobraževanja			program motivacije			absistenca in aktivno življenje		
	O	UK	ml	O	UK	ml.	O	UK	ml
Dob	31	0	0	20	0	0	7	0	0
Slov. vas	10	0	0	9	0	0	5	0	0
Ig	6	0	0	5	0	0	3	0	0
Celje	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Koper	0	0	0	1	0	0	3	0	0
N. Gorica	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ljubljana	4	0	0	1	0	0	0	0	0
N. mesto	6	3	0	0	0	0	0	0	0
Radovljica	4	2	0	4	2	0	2	0	0
OO Ig	1	0	0	2	0	0	10	0	0
Maribor	0	0	0	0	0	0	28	0	0
M. Sobota	1	0	0	3	0	0	2	0	0
Rogoza	35	0	0	35	0	0	35	0	0
Radeče	0	0	8	0	0	4	0	0	4
SKUPAJ	99	5	8	80	2	4	95	0	4

V letu 2005 so se zaprte osebe s težavami zaradi odvisnosti od alkohola lahko vključevale v programe izobraževanja in motivacije v zavodih. Pomoč zaprtim osebam je bila usmerjena v vzpostavljanje občutka za osebno nego in telesno kondicijo, odgovornost za opravljanje dnevnih dejavnosti, pridobivanje delovnih navad, aktivno preživljanje prostega časa, vzpostavljanje in vzdrževanje stikov s svojci ter v postopno vračanje v družbo.

Vključitev v našete programe pomoči je bila prostovoljna. Za vključitev v programe izobraževanja se je odločilo 112 zaprtih oseb, v programe motivacije 86 oseb, aktivni življenjski stil pa je uspelo vzpostaviti 99 zaprtim osebam.

Osebam, ki so v zavodih uspešno abstimirale in izrazile željo po nadgradnji obravnave, smo med prestajanjem kazni omogočili tudi obravnavo v zunanjih zdravstvenih ustanovah in v programih nevladnih organizacij (v psihiatričnih klinikah, območnih alkoholoških ambulantah, klubih zdravljenih alkoholikov, Anonimnih alkoholikov, skupinah za samopomoč). Za takšno obravnavo se je v letu 2005 odločilo sedem zaprtih oseb. Po prestani kazni je z obravnavo v zunanjih ustanovah nadaljevalo devet oseb. V zavodu Dob je delovala skupina Anonimnih alkoholikov, ki jo je vodil zunanji izvajalec.

3. 7. 2. Odvisnost od prepovedanih drog

Zaprte osebe, odvisne od nedovoljenih drog, so v zavodih obravnavali v skladu z izdelano strategijo. Ta opredeljuje medicinski del pomoči, programe izobraževanja in motivacije ter nadgradnjo z visokopražnimi programi. Tudi v letu 2005 smo v zavodih nadaljevali z vzpostavljanjem oddelkov brez drog. V sodelovanju s koordinacijo centrov za zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog so bila izdelana Strokovna navodila za obravnavo zaprtih oseb odvisnih od prepovedanih drog.

Strokovne službe zavodov so tudi v letu 2005 intenzivno sodelovale s centri za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti. Njihovi zdravniki so bili zavodskim strokovnim delavcem in obravnavanim v veliko pomoč, število obiskov v omenjenih ambulantah pa se je povečalo.

V skladu z Zakonom o preprečevanju uporabe prepovedanih drog in o obravnavi uživalcev prepovedanih drog smo tudi v letu 2005 posredovali podatke informacijski enoti za prepovedane droge pri Inštitutu za varovanje zdravja RS, ki pripravlja nacionalno poročilo za področje drog.

V letu 2005 je bilo prepoznanih 868 zaprtih oseb, ki so imele težave zaradi uživanja nedovoljenih drog. V primerjavi z letom poprej se je njihovo število zmanjšalo za 8,1 %. Med njimi je bilo 44 oseb z izrečenim ukrepom obveznega zdravljenja odvisnosti od prepovedanih drog (40 obsojencev in štiri obsojenke). Zmanjšanje števila oseb s težavami zaradi odvisnosti od drog je posledica občutnega zmanjšanja števila kaznovanih v postopku o prekršku.

Tabela 52: Število in delež zaprtih oseb z ukrepom obveznega zdravljenja ali s težavami zaradi odvisnosti od drog po kategorijah zaprtih oseb v letu 2005

Zaprti osebje	skupno število oseb v letu	število oseb s težavami zaradi narkomanije	delež v %
obsojenci	1.703	481	28,2
UK	188	14	7,4
priporniki	1.154	340	29,5
mladoletniki	52	33	63,5
skupaj	3.097	868	28

Tabela 53: Število zaprtih oseb z ukrepom obveznega zdravljenja narkomanije in s težavami zaradi odvisnosti po zavodih v letu 2005

Zavod	66. člen				ugotovljeno, da imajo težave						skupaj
	m	ž	ml	skupaj	P	m	ž	ml	UK	skupaj	
Dob	13	0	0	13	0	96	0	0	0	96	109
Slov. vas	0	0	0	0	0	3	0	0	0	3	3
Ig	0	4	0	4	15	0	12	0	0	27	31
Celje	4	0	0	4	49	30	0	7	4	90	94
Koper	3	0	0	3	39	54	0	0	2	95	98
N. Gorica	0	0	0	0	17	10	0	0	2	29	29
Ljubljana	15	0	0	15	166	139	0	0	0	305	320
N. mesto	0	0	0	0	15	9	0	0	0	24	24
Radovljica	0	0	0	0	22	32	0	0	3	57	57
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	5	0	0	5	10	49	0	0	1	60	65
M. Sobota	0	0	0	0	7	3	0	0	2	12	12
Rogoza	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Radeče	0	0	0	0	0	0	0	26	0	26	26
SKUPAJ	40	4	0	44	340	425	12	33	14	824	868

Tabela 54: Število oseb s težavami zaradi uživanja nedovoljenih drog glede na število vseh zaprtih oseb v letih 2000–2005

Leto	2000	2001	2002	2003	2004	2005
število vseh zaprtih oseb	6.703	6.302	5.219	4.725	4.344	3.097
osebe s težavami zaradi droge	512	682	703	727	944	868
delež v %	7,63	10,82	13,47	15,38	21,73	28,03

Tabela 55: Število zaprtih oseb, vključenih v programe obravnave, po kategorijah in zavodih v letu 2005

Zavod	nizkopražni programi				višjepražni programi				visokopražni programi			skupaj
	O	UK	ml	skupaj	O	UK	ml	skupaj	O	UK	ml	
Dob	26	0	0	26	20	0	0	20	7	0	0	7
Slov. vas	0	0	0	0	2	0	0	2	3	0	0	3
Ig	6	0	0	6	9	0	0	9	1	0	0	1
Celje	7	4	1	12	15	0	4	19	1	0	0	1
Koper	19	0	0	19	23	0	0	23	0	0	0	0
N. Gorica	5	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0
Ljubljana	59	0	0	59	12	0	0	12	0	0	0	0
N. mesto	6	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0
Radovljica	27	2	0	29	10	1	0	11	8	0	0	8
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	25	1	0	26	5	0	0	5	5	0	0	5
M. Sobota	0	0	0	0	6	2	0	8	0	0	0	0
Rogoza	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Radeče	0	0	26	26	0	0	14	14	0	0	8	8
SKUPAJ	180	7	27	214	102	3	18	123	25	0	8	33

V zavodu Maribor so v decembru 2005 vzpostavili oddelek brez drog s kapaciteto dvanajst oseb. Sicer pa so obravnavo v oddelkih brez drog izvajali še v zavodih Celje, Dob in v prevzgojnem domu. Največjo težavo oddelkov brez drog pomenijo prostorske omejitve, saj obsojencev oz. mladoletnikov v njih ni mogoče popolnoma ločiti od aktivnih uživalcev in preprodajalcev drog.

Osebam, ki v zavodih uspešno abstininirajo in izražajo željo po nadgradnji obravnave, se med prestajanjem kazni ta omogoča tudi v zunanjih zdravstvenih ustanovah in v programih nevladnih organizacij (psihiatrične bolnišnice, center za zdravljenje odvisnosti od drog v Ljubljani, centri za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti, Društvo Up, Skupnost Srečanje, Karitas – Pelikan, Društvo Svit ipd). Za tovrstno obliko zdravljenja se je v letu 2005 odločilo 67 zaprtih oseb. Po prestani kazni je z obravnavo v zunanjih ustanovah nadaljevalo 66 zaprtih oseb.

Svetovalno delo v programu zmanjševanja škode (nizkopražni program) so v zavodih Ljubljana in Ig izvajali predstavniki Društva Stigma. Zavod Ljubljana so obiskovali dvakrat tedensko (57 obiskov), spremljali so 18 obsojencev in z njimi izvedli 102 individualna svetovalna razgovora. Zavod Ig so obiskovali dvakrat mesečno. Štiri obsojenke so redno prihajale na svetovanja.

V sodelovanju z zdravniki specialisti iz območnih centrov za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti so abstinencijske krize zaprtih oseb, do katerih je v letu 2005 prišlo 189-krat, obravnavali v zavodskih ambulantah. Težave so lajšali predvsem z zdravlili, pa tudi z povečanjem odmerka metadona. Abstinencijsko krizo je imelo 106 pripornikov, 80 obsojencev, dve upravnokaznovani osebi in eden mladoletni obsojenec.

Obravnavo odvisnih od drog so spremljale tudi težave, in sicer nizka motiviranost zaprtih oseb za spreminjanje življenjskega stila, zanikanje recidiva in odgovornosti zanj, manipuliranje ipd.

3. 7. 3. Obravnava nevarnih obsojencev in mladoletnikov

Osamitev obsojenca po 98. členu zakona

Primerov osamitve obsojenca na podlagi 98. člena ni bilo. V posebej varovani oddelek na podlagi 206. člena zakona je bilo v letu 2005 nameščenih 16 nevarnih obsojencev, in sicer v zavodih Dob (10), Koper (4), Ljubljana (1) in Maribor (1). V večini primerov sta bila razloga namestitve fizični napad in grožnja soobsojencem.

3. 7. 4. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – tujcev

V letu 2005 je v slovenskih zavodih prestajalo kazen 498 tujcev, med katerimi je bilo 164 obsojencev (159 moških, štiri ženske in en mladoletnik), deset upravnokaznovanih in 324 pripornikov (308 moških, 13 žensk in trije mladoletniki).

Posebni jezikovni težavi pri delu s tujci ni bilo, delavci zavodov so se z njimi sporazumevali v enem od svetovnih jezikov. Nekaj obsojencev iz manjših držav je obvladalo le materni jezik in so se na lastno željo začeli učiti slovenščine. Želje po uradnem prevajalcu ni izrazil nihče. Tujci, ki slovenskega jezika niso razumeli, so bili obravnavani individualno, drugi pa so se udeleževali skupinskih oblik dela, kjer so jim pri sporazumevanju pomagali tudi drugi obsojenci.

Tujejezična literatura je na voljo v zavodskih knjižnicah, pa tudi zakonski in podzakonski akti so dostopni v tujih jezikih. Tujci so se z želeno literaturo večinoma oskrbovali sami ali pa preko diplomatskih predstavnikov.

Obsojeni tujci so izrabili pravico do obiskov konzularnih predstavnikov, obiski svojcev pa so bili odvisni predvsem od njihove oddaljenosti, materialnega stanja, pa tudi od kakovosti njihovih stikov pred nastopom kazni. Večina jih je za ohranitev stikov s svojci uporabljala dopisovanje, telefonskih razgovorov pa so se zaradi visokih stroškov posluževali nekoliko redkeje. Tujcem je bila glede na njihova verska načela in druga prepričanja zagotovljena ustrezna prehrana.

Obravnava tujcev v zavodih je bila enaka obravnavi slovenskih državljanov. Tujci z izrečenim izgonom iz države zunajzavodskih ugodnosti niso bili deležni. Tisti, ki jim stranska kazen izгона iz države ni bila izrečena, so imeli za pridobitev zunajzavodskih ugodnosti enake možnosti kot obsojenci s slovenskim državljanstvom. Praviloma so bivali v zaprtih oddelkih zavodov.

3. 7. 5. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – invalidov, na smrt bolnih in starih oseb

V letu 2005 je bilo zaprtih 43 oseb v starosti nad 59 let, med njimi so bili štirje starejši od 69 let. Predvidene dejavnosti in njihovo namestitev so v zavodih prilagodili njihovim letom in zdravstvenemu stanju. Skupina za samopomoč starejših in bolnih obsojencev, ki jo vodijo socialne delavke v zavodu Dob, se je sestajala enkrat mesečno. Najstarejši obsojenec je bil star 75 let in je kazen prestajal v zavodu Dob.

3. 7. 6. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost

V letu 2005 je bilo med obsojenci in mladoletniki na novo sprejetih 49 storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost. Trend priliva te kategorije obsojencev je v zadnjem letu nekoliko povečal.

V zavodih so v letu 2005 obravnavali skupaj 126 tovrstnih obsojencev – storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost. Kazen so prestajali skoraj na vseh lokacijah, tudi v zavodu Radeče (trije mladoletniki). V letu 2005 je njihov skupni delež znašal 7,2 % vseh obsojencev in mladoletnikov.

Obravnava te kategorije obsojencev se načeloma ni bistveno razlikovala od ostalih, pri podeljevanju zunajzavodskih ugodnosti pa je zahtevala še posebno previdnost. Obsojenci so se vključevali tako v individualne kot v skupinske oblike obravnave ter v ostale oblike zavodskega življenja. V nekaj primerih je bilo posameznike potrebno zaščititi pred nasilnimi soobsojenci. V teh primerih smo jih praviloma obravnavali le individualno.

Večina storilcev spolnih kaznivih dejanj je bila vključena tudi v psihološko obravnavo, ki je bila usmerjena predvsem v vzpostavljanje uvida v storjeno dejanje in motiviranje za spremembo. Vsi psihologi, ki obravnavajo storilce kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, so imeli ustrezno supervizijo. V letu 2005 se je v zavodu Dob nadaljevala skupinska obravnava te kategorije obsojencev pod vodstvom zunanjega strokovnjaka. V individualno psihološko obravnavo je bilo vključenih 99 obsojencev in trije mladoletniki.

Zavodi so se po pomoč in znanje glede obravnave te kategorije obsojencev obračali tudi na posamezne zunanje strokovnjake, predvsem psihiatre. Nekateri bolj motivirani obsojenci so bili deležni tudi obravnave zunaj zavoda. Ob pripravi obsojencev na zunanje ugodnosti in odpust so se v zavodih posvetovali z različnimi službami (npr. s centri za socialno delo, šolami, z zdravstvenimi službami, s policijo itn.) in okolje pripravljali na njihovo postopno vračanje v družbo. Zunajzavodskih ugodnosti so bili deležni tisti obsojenci, ki so v obravnavi dokazali zahtevani napredek in izpolnjevali vsa potrebna merila.

3. 7. 7. Obravnava žensk

Prestajanje zaporne kazni žensk je tesno povezano s kulturnimi in družbenimi pričakovanji glede njihove vloge v družini, še posebno vloge matere. Ženske so prestajanje kazni in oddaljenost od doma velikokrat doživljale kot hudo stisko s stopnjevanimi občutki tesnobe, nemira, krivde in samoobtoževanja. Težave so bile še večje ob hkratni odsotnosti drugega roditelja (npr. zaradi sočasnega prestajanja kazni itn.), kar je zahtevalo ukrepe za reševanje stiske otrok. Posebne težave, povezane z obravnavo žensk, so se nanašale na obsojenke, pri katerih stiki z družino in otroki niso bili možni (velika oddaljenost od doma, tujke ipd.).

Razen v centralnem ženskem zavodu Ig so bile pripornice, upravno kaznovane in obsojenke zaprte še v zavodih Celje, Koper in Maribor. Dve mladoletnici sta bili v zavodu Radeče.

3. 7. 8. Obravnava mladoletnikov

V zavodu Celje je v letu 2005 prestajalo kazen 13 mladoletnikov, v prevzgojnem domu pa so obravnavali 38 mladoletnih oseb, med njimi dve mladoletnici. Eno mladoletno pripornico, ki je bila iz tujine, so obravnavali tudi na Igu.

Pri delu z mladoletniki je največji poudarek namenjen izobraževanju in pridobivanju delovnih navad ter obravnavi odvisnosti od prepovedanih drog in alkohola.

3. 8. UGODNOSTI IN NAMENSKI IZHODI

3. 8. 1. Podeljene ugodnosti

Pri podeljevanju zunajzavodskih ugodnosti se upošteva načelo postopnosti. Poleg zakonskih meril se upoštevajo tudi osebnostne in vedenjske lastnosti obsojencev, spoštovanje sprejetih dogovorov ter odnos do kaznivega dejanja, soobsojencev in delavcev zavoda. Ugodnosti za posameznika se opredelijo v programu individualne obravnave, o posameznem predlogu za podelitev ugodnosti pa vselej odloči direktor zavoda oziroma vodja oddelka (na predlog strokovnega tima).

Veliko pozornosti namenjamo pripravam obsojenca na prvo zunajzavodsko ugodnost. To še posebno velja za obsojence, odvisne od prepovedanih drog ali alkohola, ter za obsojence, obsojene zaradi kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, kaznivih dejanj proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami ter kaznivih dejanj z elementi hujšega nasilja.

Tabela 56: Število podeljenih ugodnosti po vrstah v letu 2005

Vrste ugodnosti		Število ugodnosti
zunajzavodske ugodnosti	popolna izraba letnega počitka na prostosti	760
	delna izraba letnega počitka na prostosti	274
	dodatni letni počitek	113
	prosti izhod iz zavoda	8.730
	prosti obisk zunaj zavoda	3.022
	prosti izhod iz zavoda, razen v kraj storitve k. d.	39
	izhod iz zavoda v spremstvu paznika	36
	skupaj	12.974
ugodnosti v okviru zavoda	podaljšani in nenadzorovan obisk	17.418
	prosti obisk v garsonjeri	2.645
	skupaj	20.063
SKUPAJ		33.037

V letu 2005 je bilo obsojencem in mladoletnikom podeljenih 33.037 zavodskih in zunajzavodskih ugodnosti, kar za 1,7 % več kot v letu 2004. Na osebo je bilo podeljenih 18,8 ugodnosti, kar je podobno kot v letu poprej.

Od skupaj 1.755 obsojencev in mladoletnikov jih 510 ali 29,1 % ni bilo deležnih nobene zunajzavodske ugodnosti. V primerjavi z letom poprej se je ta delež zmanjšal za 12,1 %. Med njimi je bilo 216 ali 42,3 % takih, ki niso bili deležni ugodnosti niti v okviru zavoda. V primerjavi z letom poprej se je delež tistih brez vseh ugodnosti zmanjšal za 6,5 %.

Kategoriji upravno kaznovanih se zunajzavodske ugodnosti praviloma ne podeljujejo, vendar je z 28 podeljenimi ugodnostmi tudi njihovo število v letu 2005 za štiri večje kot v letu poprej, kljub temu, da se je število upravno kaznovanih bistveno zmanjšalo. V zavodih so upravno kaznovanim podelili tudi 43 zavodskih ugodnosti. To predstavlja 4,3 ugodnosti na osebo (v letu 2004 pa 0,8).

Zunajzavodske ugodnosti

Število podeljenih zunajzavodskih ugodnosti se je v primerjavi z letom 2004 zmanjšalo za 2,6 %. V letu 2005 smo zunajzavodske ugodnosti podelili 1.245 ali 70,9 % obsojencem in mladoletnikom. V primerjavi z letom poprej to predstavlja povečanje za 12,1 %. V letu 2005 je bilo med vsemi obsojenci in mladoletniki

podeljenih 7,4 ugodnosti na osebo, v letu 2004 pa 7,8. Najbolj se je zmanjšalo število podeljenih prostih izhodov iz zavoda (za 328 ali 3,6 %), medtem ko se je število podeljenih ugodnosti popolne izrabe letnega počitka na prostosti povečalo za pet. Za 92 se je povečalo število podeljenih ugodnosti delne izrabe letnega počitka na prostosti. Število podeljenih izhodov iz zavoda v spremstvu paznika se je zmanjšalo za 16. Prosti izhodi iz zavoda, razen v kraj storitve kaznivega dejanja so se zmanjšali za 42.

Zavodske ugodnosti

Zavodskih ugodnosti je bilo v letu 2005 deležnih 1.675 ali 95,6 % obsojencev in mladoletnikov. V primerjavi z letom 2004 se je njihovo število povečalo, in sicer za 17,4 %. Število prostih obiskov v garsonjeri se je zmanjšalo za 22,8 %. V letu 2005 so bili obsojenci in mladoletniki deležni 11,4 zavodskih ugodnosti na osebo, v letu poprej pa 11,8.

3. 8. 2. Zlorabe ugodnosti

V letu 2005 so obsojenci in mladoletniki zlorabili zunajzavodske ugodnosti v 139 primerih, kar je 1,1 % vseh podeljenih zunajzavodskih ugodnosti. Število zlorab ugodnosti v letu 2005 se je v primerjavi z letom poprej povečalo za 18. Nekateri zavodi (Radeče, Ljubljana, Rogoza) so pri podeljevanju ugodnosti premalo upoštevali dejavnike tveganja.

Obsojenci in mladoletniki so zunajzavodske ugodnosti zlorabili tako, da se jih je 48 vrnilo v zavod z zamudo, 64 jih je bilo privedenih, devet jih je ostalo na begu, 18 pa jih je bilo utemeljeno osumljenih, da so na prostosti storili novo kaznivo dejanje. Po številu je bilo največ zlorab v zavodih Radeče (59), Ljubljana (20), Rogoza (20), Maribor (14), Ig (8), Celje (7), Dob (4), Murska Sobota (3), Radovljica (3) in Koper (1). V polodprtem in odprtem oddelku Slovenska vas ter oddelkih Nova Gorica in Novo mesto zlorab ugodnosti ni bilo.

3. 8. 3. Podeljevanje ugodnosti

Tudi v letu 2005 je število obsojencev z večjim tveganjem za zlorabo zunajzavodskih ugodnosti – to so npr. osebe, odvisne od prepovedanih drog – naraščalo. Tem osebam zunajzavodskih ugodnosti praviloma ne podeljujemo, dokler ne dosežejo opaznega napredka. Obsojenci so za vključitev v obravnavo pogosto nemotivirani, kljub nesodelovanju pa zahtevajo zunajzavodske ugodnosti. Nekateri obsojenci nočejo delati, dokler ne izpolnijo formalnega pogoja za pridobitev zunajzavodskih ugodnosti (določen del prestane kazni). Posamezni obsojenci pa skušajo do ugodnosti priti celo z grožnjami, z izsiljevanjem ali s pošiljanjem različnih pritožb, med drugim tudi varuhu človekovih pravic.

3. 8. 4. Namenski izhodi

Tabela 57: Namenski izhodi v letu 2005

Namenski izhodi	brez spremstva	v spremstvu paznika	s strokovnim delavcem	skupaj	število zlorab
državni organi (brez odredbe)	284	61	21	366	0
zdravstvene ustanove	928	40	0	968	1
obravnavo v drugih ustanovah	206	56	14	276	0
izobraževanje	1.110	25	10	1.145	0
poroka	0	7	0	7	0
rojstvo otroka	5	2	0	7	0
neničrtovani (smrt ipd.)	35	42	3	80	0
SKUPAJ	2.568	233	48	2.849	1

Delež namenskih izhodov se je v letu 2005 v primerjavi z letom poprej povečal za 70 %. Takšno povečanje je predvsem posledica vštetja dnevnih izhodov zaradi izobraževanja zunaj zavoda (obiski predavanj), ki jih v letu 2004 nismo evidentirali kot namenske izhode.

V letu 2005 se je število izhodov brez spremstva povečalo za 43,9 %. Število izhodov v spremstvu s paznikom se je povečalo skoraj za polovico (48,4 %). Dobršen del izhodov je namenjen obisku raznih državnih organov oziroma obravnavam v drugih ustanovah. V manjšem številu primerov so razlogi odobritve izhodov poroka, rojstvo otroka ali smrt v družini. Čeprav je bil večini obsojencem omogočen izhod brez spremstva paznikov oziroma strokovnih delavcev, se je število zlorab namenskih izhodov v primerjavi z letom poprej zmanjšalo s pet na eno.

3. 9. DISCIPLINSKO OBRAVNAVANJE IN KAZNOVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV

3. 9. 1. Vodenje disciplinskih postopkov

Disciplinske komisije pri vodenju disciplinskih postopkov in izrekanju disciplinskih kazni obsojencem in mladoletnikom niso imele večjih težav. Ker večina članov disciplinskih komisij nima ustreznega pravnega znanja za vodenje pogosto zahtevnih postopkov, posebno, kadar so prisotni odvetniki, ki obsojence zagovarjajo v disciplinskem postopku, so nekateri zavodi vključili v delo disciplinskih komisij razpoložljive pravne strokovnjake. Po oceni nekaterih zavodov so disciplinski postopki prezahtevni, predolgi in predragi.

Tudi v letu 2005 so se pojavljale težave pri zaslišanju prič – obsojencev. Da bi se izognili novim konfliktnim situacijam, večkrat niso jasno izpovedali dejanskega dogajanja. V disciplinskih postopkih, kjer so obsojence zagovarjali odvetniki, je pogosto prihajalo do proceduralnih zapletov.

3. 9. 2. Učinkovitost disciplinskih kazni

Zavodi ocenjujejo, da je učinkovitost izrekanja disciplinskih kazni težko oceniti, saj so pri nekaterih obsojencih učinkovite, medtem ko pri tistih, ki pogosto ponavljajo disciplinske prestopke, disciplinska kazen večinoma ne doseže svojega namena. Učinkovite so pogojno odložene disciplinske kazni, saj v preizkusni dobi obsojenci disciplinskih prestopkov praviloma ne ponavljajo. Bolj kot disciplinske kazni so učinkoviti ukrepi omejevanja ugodnosti. Zato so zavodi v letu 2005 veliko disciplinskih prestopkov obravnavali vsebinsko, in sicer Celje (191), Dob (145), Maribor (57), Ljubljana (52) ter oddelka Rogoza (12) in Radovljica (6).

3. 9. 3. Pregled izrečenih disciplinskih kazni

Tabela 58: Izrečene disciplinske kazni po vrsti in trajanju v letu 2005

Vrsta disciplinske kazni	štev.	do 7 dni	7 do 14 dni	15 do 21 dni	21 dni	30 dni	pogojno odložena
javni opomin	0	0	0	0	0	0	0
razporeditev na drugo delo	0	0	0	0	0	0	0
omejitev ugodnosti	6	0	0	0	0	0	0
samica s pravico do dela	43	19	24	0	0	0	18
samica brez pravice do dela	42	12	26	3	0	1	13
SKUPAJ	91	31	50	3	0	1	31

Tabela 59: Struktura izrečenih disciplinskih kazni mladoletnikom v prevzgojnem domu po vrsti in trajanju v letu 2005

Vrsta disciplinske kazni	štev.	do 2 dni	do 4 dni	5 dni	6 dni	7 dni	izvršitev pogojno odložena
opomin	0	0	0	0	0	0	0
prepoved izhoda do treh mesecev	42	0	0	0	0	0	0
posebni prostor v prostem času	0	0	0	0	0	0	0
posebni prostor brez pravice do dela	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	42	0	0	0	0	0	0

V letu 2005 je bilo obsojencem in mladoletnikom izrečenih 133 disciplinskih kazni (42 mladoletnikom v prevzgojnem domu in 91 obsojencem), kar je za 4,7 % več kot v letu 2004. Število izrečenih disciplinskih kazni se je povečalo med obsojenci (za 8), medtem ko se je med mladoletniki zmanjšalo (za 2). Povečalo se je tudi število pogojno odloženih izvršitev disciplinskih kazni, in sicer za dve.

V zavodu Ig ter v oddelkih Novo mesto, Radovljica, Slovenska vas in Ig niso izrekli nobene disciplinske kazni. Za eno se je zmanjšalo število izrečenih disciplinskih kazni omejitev ugodnosti. Te so bile obsojencem izrečene le v oddelkih Rogoza in Murska Sobota.

Disciplinska kazen razporeditve na drugo delovno meso v letu 2005 ni bila izrečena. Institut ustavitve disciplinskega postopka so uporabljali zavodi Dob (3), Ljubljana (2), Maribor (2), Celje (1) in oddelek Novo mesto (1). Neizvršenih je ostalo 31 odločb o izrečenih disciplinskih kaznih, med njimi v zavodu Dob (22) po tri pa v zavodih Ljubljana, Maribor in oddelku Murska Sobota.

Disciplinsko obravnavanje mladoletnikov

V zavodu Celje so mladoletnikom, ki prestajajo mladoletniški zapor, izrekli tri disciplinske kazni, kar je enako kot v letu 2004. Enkrat so izrekli kazen oddaje v samico s pravico do dela in dvakrat brez pravice do dela. V prevzgojnem domu je bilo mladoletnikom izrečenih 42 disciplinskih kazni prepovedi izhoda iz doma. V primerjavi z letom 2004 se je število disciplinskih kazni prepovedi izhoda iz prevzgojnega doma povečalo za dve, medtem ko druge disciplinske kazni mladoletnikom v letu 2005 niso bile izrečene.

Število mladoletnikov, ki so bili v disciplinskem postopku obravnavani več kot dvakrat, se v letu 2005 v primerjavi z letom poprej ni bistveno spremenilo. Od skupno 26 mladoletnikov in mladoletnic, obravnavanih v disciplinskem postopku, jih je bilo enkrat obravnavanih 15, dvakrat šest in trikrat pet.

3. 9. 4. Pritožbe na disciplinske kazni

Pravico do pritožbe zoper odločbo disciplinske komisije o izrečenih disciplinski kazni so v letu 2005 uveljavljali le trije obsojenci (v letu 2004 pa 17). Pritožbe so vložili le obsojenci iz zavoda Dob. Na ministrstvu za pravosodje, ki je pritožbeni organ druge stopnje, so vse pritožbe zavrnil kot neutemeljene. Pri vlaganju in reševanju pritožb zoper odločbo o izrečeni disciplinski kazni obsojencem se v praksi še vedno pojavlja problem, da se pritožniki ne držijo pouka o pravnem sredstvu, po katerem bi morali pritožbe vlagati v zavodu, kjer jim je disciplinska kazen izrečena. Velika večina obsojencev pritožbe pošilja neposredno ministrstvu za pravosodje, ker zmotno mislijo, da zavod pritožbe ne bo poslal pritožbenemu organu. Delavci zavoda so tako v dilemi, ker ne vedo, kdaj postane odločba izvršljiva. V takih primerih se zavleče tudi pritožbeni postopek, saj mora ministrstvo za pravosodje za disciplinski in osebni spis zaprositi zavod preko generalnega urada uprave. Obenem pa to pomeni hudo oviro pri spoštovanju rokov, v katerih mora biti izdana odločba na drugi stopnji.

3. 10. POGOJNI ODPUST OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV TER POMILOSTITVE

3. 10. 1. Pogojni in predčasni odpust

Komisija za pogojni odpust je obsojencem, ki so želeli biti prisotni na seji komisije, ko je odločala o njihovih vlogah za pogojni odpust, to omogočila. Ta praksa je bila v zavodih ocenjena ugodno, saj so se obsojenci neposredno prepričali, da očitki, češ da zavodi v poročilu za pogojni odpust ne navedejo vseh pozitivnih dejstev, nimajo podlage.

V letu 2005 je bilo pogojno odpuščenih 21 obsojencev manj kot v letu poprej.

3. 10. 1. 1. Pogojni odpust po komisiji za pogojne odpuste

Tabela 60: Pogojno odpuščeni obsojenci po spolu in trajanju pogojnega odpusta v letu 2005

Kategorija	trajanje pogojnega odpusta								skupaj
	do 30 dni	nad 1 do 3 mes.	nad 3 do 6 mes.	nad 6 mes. do 1 leta	nad 1 do 2 leti	nad 2 do 3 leta	nad 3 do 5 let	nad 15 let	
OBSOJENCI									
prvič kaznovani	1	80	65	44	21	15	2	2	230
povratniki	2	37	32	31	15	0	0	0	117
skupaj	3	117	97	75	36	15	2	2	347
OBSOJENKE									
prvič kaznovane	0	7	5	4	5	0	0	0	21
povratnice	0	2	2	1	0	1	0	0	6
skupaj	0	9	7	5	5	1	0	0	27
MLADOLETNI OBSOJENCI									
prvič kaznovani	0	1	0	1	0	0	0	0	2
SKUPAJ	3	127	104	81	41	16	2	2	376
delež	0,8 %	33,8 %	27,6 %	21,6 %	10,9 %	4,3 %	0,5 %	0,5 %	100 %

V letu 2005 je bilo pogojno odpuščenih 21 obsojencev manj kot v letu poprej.

3. 10 1. 2. Predčasni in pogojni odpust po direktorju zavoda

Tabela 61: Struktura predčasno odpuščenih obsojencev in upravno kaznovanih po spolu in trajanju predčasnega odpusta v letu 2005

Kategorija	trajanje predčasnega odpusta				
	do 10 dni	10 do 20 dni	20 dni do 1 mesec	1 mesec	skupaj
OBSOJENCI					
prvič kaznovani	15	29	67	0	111
povratniki	20	47	131	0	198
skupaj	35	76	198	0	309
OBSOJENKE					
prvič kaznovane	1	2	8	0	11
povratnice	0	3	3	0	6
skupaj	1	5	11	0	17
MLADOLETNI OBSOJENCI					
prvič kaznovani	0	0	1	0	1
UPRAVNO KAZNOVANI	9	0	0	0	9
SKUPAJ	45	82	209	0	336
delež	13,4 %	24,4 %	62,2 %	0	100 %

Direktorji zavodov so v letu 2005 s prestajanja kazni zapora predčasno odpustili 336 zaprtih oseb (9,5 % manj kot v letu poprej). Število predčasno odpuščenih upravno kaznovanih se je zmanjšalo za 27, obsojencev za 15, število predčasno odpuščenih obsojenk pa se je povečalo za 9.

3. 10. 2. Pomilostitve obsojencev

Obsojenci oziroma drugi upravičenci so v letu 2005 vložili pri ministrstvu za pravosodje sto prošenj za pomilostitev. Ministrstvo jih je skupaj s svojim poročilom posredovalo uradu predsednika republike. Število obravnavanih vlog za pomilostitev se je v primerjavi z letom 2004 povečalo za šest. Ugodno je bilo rešenih petnajst vlog, kar je za dve manj kot v letu poprej.

S pomilostitvijo po uradni dolžnosti je bil trem obtožencem odpuščen kazenski pregon, štirim obsojencem je bila kazen zapora znižana in enemu spremenjena v pogojno kazen.

3. 11. IZVAJANJE PRAVIC IN PRITOŽBE ZAPRTIH OSEB

3. 11. 1. Pravica do veroizpovedi

Duhovna oskrba v zavodih se izvaja v skladu z mednarodnimi dokumenti s področja človekovih pravic in temeljnih svoboščin, s Standardnimi minimalnimi pravili o ravnanju z zaporniki, ki jih je sprejela Organizacija združenih narodov, in z Evropskimi zaporskimi pravili, sprejetimi v okviru Sveta Evrope.

V letu 2005 so v vseh zavodih skrbeli za spoštovanje in zagotavljanje pravice do veroizpovedi zaprtih oseb. Koordinator za duhovno oskrbo zaprtih oseb je skrbel za sodelovanje in koordinacijo med potrebami zaprtih oseb in verskimi skupnostmi. Poleg predstavnika rimskokatoliške cerkve so duhovno oskrbo zaprtih oseb izvajali še predstavniki adventistične in evangeličanske cerkve, pa tudi predstavniki islamske skupnosti in Jehovih prič.

Duhovnik rimskokatoliške cerkve je obiskoval zaprte osebe v zavodih enkrat na teden, enkrat mesečno pa je v vsakem zavodu izvajal verske obrede. Svete maše so potekale po ustaljenem urniku vsako nedeljo. Posebna pozornost je bila namenjena verskim praznikom in svetim časom (velika noč, božič, ramadan itn.). V novembru 2005 je duhovnik koordiniral dejavnosti slovenske katoliške cerkve v okviru mednarodnega Tedna zaporov z naslovom "Enemu od teh najmanjših". V tem tednu so v treh zavodih maševali škofje vseh treh škofij.

V zavodih imajo največ težav z zagotavljanjem ustreznih prostorov za versko dejavnost in obredje. Literatura z versko vsebino je zaprtim osebam na razpolago v zavodskih knjižnicah, nudijo pa jim jo tudi cerkve in verske skupnosti.

3. 11. 2. Druge pravice in pritožbe

Generalnemu direktorju uprave, ki je pristojen za reševanje pritožb na prvi stopnji, je bilo v letu 2005 poslanih 94 pritožb. Med njimi so bile tudi pritožbe, ki so jih posamezniki ali skupine zaprtih oseb pošiljale predsedniku države, državnemu zboru in vladi. Nekaj pritožb je bilo podanih večkrat, sedem pa je bilo skupinskih. Največ pritožb so podali obsojenci iz zavodov Dob (38), Koper (15), Ljubljana (14), Maribor (11), sledita zavoda Celje (7) in Ig (3) ter oddelki Murska Sobota (2), Nova Gorica (2), Novo mesto (1) in Rogoza (1). Zaprte osebe so v letu 2005 vložile pet pritožb več kot v letu 2004.

Zaprte osebe so v pritožbah oziroma pobudah za začetek postopka za varstvo človekovih pravic navajale kršitev ene ali več pravic oziroma nepravilno ravnanje z njimi ter druge nepravilnosti. Pritožniki oziroma pobudniki so se največkrat pritožili zoper neustrezno postopanje delavcev zavoda (zlasti paznikov), neustrezno zdravljenje, nepodeljene ugodnosti, zoper izvajanje obiskov v prostorih brez steklene pregrade, zagotavljanje pravice do dela in pravic iz dela, zoper kršitve pravic do telefonskih pogovorov, obiskov in sprejemanja pošiljk, bivanjske in nastanitvene razmere, neustrezen režim prestajanja kazni, maltretiranje in grdo ravnanje s strani obsojencev ter pravice iz posledic poškodb pri delu. Po številu so sledile pritožbe zaradi kršitev pravice do rekreacije, zaradi osebnega pregleda ter pregleda bivalnih prostorov in poštnih pošiljk, vpogleda v osebni spis in zagotavljanja varstva osebnih podatkov, zaradi vklepanja in načina spremljanja izven zavoda ter zaradi kršitev pravice dostopa do predpisov s področja izvrševanja kazenskih sankcij. Pritožili so se tudi zaradi neustreznih cen v zavodski prodajalni, odvzema urina in ugotovljene prisotnosti prepovedanih drog v telesu ter zaradi neustrezne prehrane.

Vse pritožbe smo v pritožbenem postopku podrobno preučili. Zavodi, kjer so pritožniki bivali, so morali podati izčrpna poročila o pritožbenih navedbah. Pred odločitvijo o utemeljenosti ali neutemeljenosti pritožbe so se delavci generalnega urada uprave, ki so pritožbeni postopek vodili, praviloma pogovorili tako s pritožnikom kakor tudi z delavci zavoda, in tako preverili morebitne nejasne ali nasprotujoče si informacije, pridobljene v pritožbenem postopku. Če je bilo v pritožbenem postopku ugotovljeno, da je bila pritožba v celoti ali delno utemeljena, je vsak pritožnik v pisnem odgovoru prejel jasen odgovor o tem, katera pravica je bila kršena, oziroma v čem je bilo ravnanje delavcev sporno. Da bi odpravili ugotovljene pomanjkljivosti, je odgovor na pritožbo v vednost prejel tudi zavod, v katerem je pritožnik bival.

V letu 2005 je bilo šest pritožb v celoti utemeljenih, deset pa delno. Število utemeljenih pritožb se je v primerjavi z letom poprej zmanjšalo za tri, medtem ko se je število delno utemeljenih pritožb povečalo za dve. Pri utemeljenih in delno utemeljenih pritožbah ni šlo za grobe kršitve pravic zaprtih oseb, temveč za pomanjkljivo izvajanje veljavnih predpisov s strani delavcev zavoda. Utemeljene oziroma delno utemeljene pritožbe so se nanašale na odreditev obiskov v posebnem prostoru s stekleno pregrado, zagotavljanje pravic do zdravljenja in zdravstvenih storitev, obiskov, dopisovanja in uporabe telefona ter namenskih izhodov, omogočanje vegetarijanske prehrane, zmanjšanje metadona, opustitev izdaje odločb o prenehanju pravic iz dela in namestitve v posebni prostor, odvzem predmetov, odreditev preizkusa na prisotnost prepovedane droge v telesu, omogočanje bivanja na prostem, poškodbe pri delu, dostop do predpisov s področja izvrše-

vanja kazenskih sankcij in neustrezno ravnanje paznika z obiskovalcem. Obsojenci in mladoletniki so bili z odgovori na pritožbe večinoma zadovoljni, saj jih je pritožbo zoper odločitev na prvi stopnji na ministrstvo za pravosodje vložilo le nekaj.

Varuh človekovih pravic je v letu 2005 upravi poslal 58 poročil o pobudah zaprtih oseb za začetek postopka za varstvo človekovih pravic. Ena pobuda je bila skupinska. Pobude so vložile zaprte osebe iz zavodov Maribor (16), Ljubljana (14), Dob (12), Celje (6), Koper (5), Ig (2), po eno pa iz oddelkov Murska Sobota, Nova Gorica in Rogoza. Število pobud se je v primerjavi z letom 2004 povečalo za šest. Nekaj zaprtih oseb je pobude za varstvo človekovih pravic ponovilo (tudi večkrat), med pobudniki pa je bilo tudi nekaj takih, ko so (za isto zadevo) sočasno s pobudo za varstvo človekovih pravic vložili tudi pritožbo ali obratno. Tri pobude so bile po oceni uprave utemeljene, sedem pa delno utemeljenih.

Vsako pobudo smo temeljito obravnavali, ugotovitve in stališča pa posredovali varuhu človekovih pravic. Varuhu človekovih pravic smo posredovali tudi poročila o ugotovitvah ter stališča ob nadzorih v Prevezgojnem domu Radeče, zavodih Ljubljana, Dob, Ig in Maribor ter oddelkih Murska Sobota in Novo mesto. V sodelovanju z ministrstvom za pravosodje smo državnemu zboru (komisiji za peticije) posredovali tri informacije, vladi pa eno. Informacijo o pritožbi zaprte osebe zaradi neustreznega zdravljenja smo posredovali tudi ministrstvu za zdravje. Ministrstvu za pravosodje smo posredovali dvanajst poročil o pritožbah zaprtih oseb, državnemu zboru pa smo poslali tri odgovore na poslanska vprašanja.

3. 11. 3 Upravno odločanje

V letu 2005 smo v upravnem postopku na prošnjo upravičencev (obsojencev, mladoletnikov oziroma njihovih ožjih družinskih članov in drugih upravičencev) in po uradni dolžnosti z izdajo odločbe oziroma sklepa rešili 5.402 zadeve.

Obravnavali smo 163 vlog oziroma predlogov za premestitev obsojencev in mladoletnikov. 55 smo jih rešili ugodno, 94 zavrnil, osem zavrgli, v šestih primerih pa smo postopek ustavili. Obravnavali smo 26 vlog za prekinitev prestajanja kazni zapora. Pet vlog smo rešili ugodno, 17 vlog zavrnil in štiri zavrgli. Obravnavali smo šest vlog za prestajanje kazni zapora ob prostih dneh (t. i. vikend kazni). Od teh smo eno zavrnil, pet vlog pa rešili ugodno. Generalni direktor uprave je v petnajstih primerih podal soglasje k odločbi zavodov o razvrstitvi obsojencev v posebej varovani oddelek, medtem ko je izdajo soglasja v dveh primerih zavrnil (206. člen zakona), v dveh primerih pa je z odločbo odločil o zahtevi obsojencev za izločitev članov disciplinske komisije. Število vseh obravnavanih upravnih zadev se je v letu 2005 zmanjšalo za 17,2 %. Za 28,6 % se je zmanjšalo tudi število zadev, ki smo jih obravnavali v generalnem uradu.

3. 12. VARNOST IN ZAVAROVANJE ZAVODOV IN ZAPRTIH OSEB

3. 12. 1. Splošne varnostne razmere

Splošne varnostne razmere v zavodih v letu 2005 odražajo naslednja dejstva:

- rahel porast pobegov iz zaprtih delov zavodov;
- manj napadov na delavce;
- rahel porast uporabe prisilnih sredstev;
- zmanjšanje ugotovljenih konfliktov med zaprtimi osebami;
- veliko najdenih prepovedanih predmetov (mobilni telefoni) in odkritih drog;
- pretežno nezadovoljstvo paznikov z novim delovnim urnikom, ki smo ga morali uvesti zaradi zahtev zakona.

Zaposlitev 44 carinskih delavcev v letu 2004 je v letu 2005 zmanjšala obremenjenost paznikov, k temu pa je prispevalo tudi rahlo zmanjšanje števila spremstev izven zavodov. Kljub temu pa so obremenitve v nekaterih zavodih še vedno velike, saj je struktura zaprtih oseb zahtevnejša. Zaradi prezasedenosti nekaterih zavodov (Ljubljana in Novo mesto) in kolizijske nevarnosti je del pripornikov premeščen v druge zavode, kar sicer nominalno ne poveča števila spremstev, je pa potrebno za posamezno spremstvo uporabiti več časa in prevoznih sredstev. V tem letu je varnostno dogajanje zaznamoval prvi resen poskus vnosa strelnega orožja priporniku, ki pa je bil pravočasno preprečen.

3. 12. 2. Pobegi zaprtih oseb

Na osnovi rezultatov analize pobegov v preteklih letih smo v tem letu:

- uvajali tehnične izboljšave (video sistem v oddelkih Radovljica in Murska Sobota ter dopolnitev video sistema v zavodu Ljubljana in Dob, signalizacija rešetk v oddelku Murska Sobota ter manjša obnova sistema signalizacije ograje v zavodu Dob);
- nadzorovali organizacijo in izvajanje sistema varovanja;
- izdali priročnik za delo paznikov "Praktični postopek" in ga uvajali v praktično delo;
- povečali aktivnosti na področju permanentnega usposabljanja paznikov;
- opozarjali na varnostno kulturo, profesionalnost dela paznikov ter osebno odgovornost zaposlenih.

Tabela 62: Struktura pobegov po vrsti pobega in zavodih v letu 2005

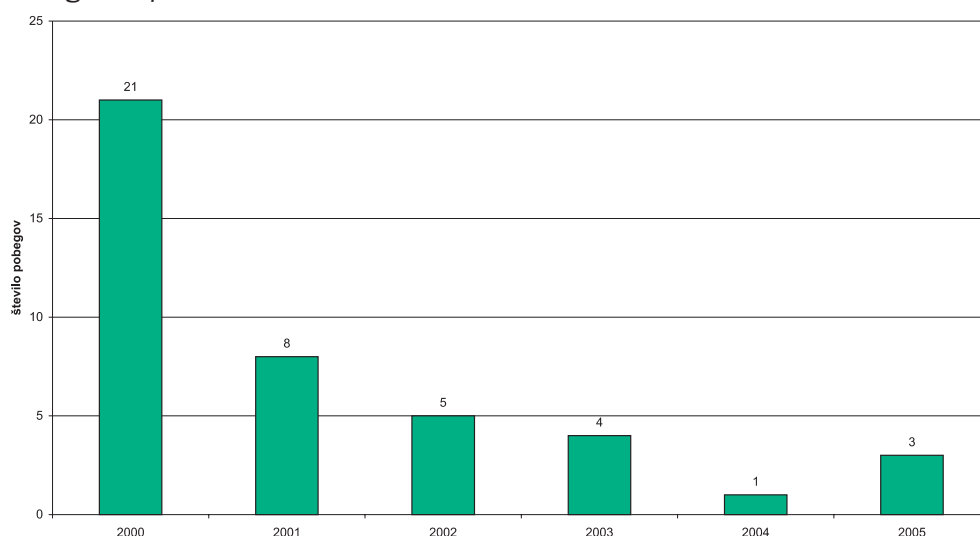
Zavod	iz zaprtega dela	iz pol- in odprtih oddelkov	med spremstvom	iz bolnišnic	pobegi skupaj	število nevrnitev	skupaj	število prijetih	ostalo na begu
Dob	1	0	0	0	1	3	4	4	0
Slov. vas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ig	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Celje	1	0	1	0	2	2	4	3	1
Koper	0	0	0	0	0	0	0	0	0
N. Gorica	0	1	0	0	1	0	1	1	0
Ljubljana	1	7	1	1	10	13	23	20	3
N. mesto	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Radovljica	0	1	0	0	1	3	4	3	1
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	0	1	0	1	2	9	11	7	4
M. Sobota	0	0	0	0	0	2	2	2	0
Rogoza	0	0	0	0	0	4	4	3	1
SKUPAJ	3	10	2	2	17	36	53	43	10
Radeče	1	1	0	0	2	34	36	35	1
SKUPAJ	4	11	2	2	19	70	89	78	11

Število pobegov iz zaprtih delov zavodov se je v tem letu povečalo za dva. Zaradi slabe organizacije nadzora begosumnih obsojencev sta uspela pobega iz zavodov Celje in Dob (obsojenec iz zavoda Dob je bil prijet še isti dan). Zaradi neizvajanja dogovorjenega nadzora je obsojenec v delavnici zavoda Ljubljana prerezal rešetke s kotno brusilko in pobegnil. Prijet je bil nekaj dni za tem. V prevzgojnem domu je mladoletnik splezal po zidu mimo ovir in bil na begu dobra dva tedna. Na begu je še vedno obsojenec iz zavoda Celje.

Predvsem zaradi napačne ocene begosumnosti se je povečalo število pobegov iz polodprtih in odprtih režimov oziroma oddelkov, največ iz zavoda Ljubljana.

Zmanjšalo se je število pobegov med spremstvom, verjetno zaradi večjega poudarka na osebni odgovornosti delavcev in praktičnem usposabljanju paznikov za izvajanje spremstev. Verjetno je v drugi polovici leta k temu prispeval tudi dogovor s sodiščem v Ljubljani o dostopu na sodišče preko varovanega dvorišča. En pobeg je bil plod samovolje paznika, ki je odpeljal (sicer manj begosumnega) obsojenca na zasebni nakup v trgovino.

Grafikon 14: Pobegi iz zaprtih delov zavodov v letih 2000–2005

Odkrili in preprečili smo 15 poskusov pobega, kar je za dva manj kot v letu poprej. V štirih primerih so zaprte osebe skušale pobegniti s kopanjem luknje v zid, enkrat z napadom na paznike, štirikrat so poskušale pobegniti med spremstvom, šestkrat pa smo pobeg zaradi pravočasnih informacij o pripravah na beg tudi preprečili – med drugim tudi poskus vnosa strelnega orožja v oddelku Radovljica s strani obiskovalke pripornika. Poskus pobega z napadom na paznike se je zgodil v oddelku Murska Sobota, kjer je to poskušal manj begosumen in nevaren pripornik, kljub temu pa je bil pri preprečitvi napada in pobega paznik lažje poškodovan (vbodne rane z ostrim predmetom). Odkrite so bile tudi priprave na pobeg obsojenca, ki prestaja najdaljšo zaporno kazen v zavodu Dob.

3. 12. 3. Uporaba prisilnih sredstev

Postopki prisile sodijo med najbolj občutljive ukrepe, saj je med vestnim izvajanjem pooblastil in njihovo prekoračitvijo le korak. Zato so pazniki in zavodi tudi v letu 2005 poročali o vsaki uporabi prisilnih sredstev, ki smo jo nato analizirali in ocenili njeno ustreznost oziroma upravičenost.

V tem letu prekoračitve pooblastil nismo zabeležili. V treh primerih smo v naknadnem nadzoru v zavodu Koper ugotovili kršitev načela nesorazmernosti, saj so izvajali vklepanja v posebnem prostoru dlje, kot je bilo nujno potrebno. V istem zavodu smo v naknadnem nadzoru ugotovili, da zavod ni poročal o dveh primerih vklepanja v posebnem prostoru, smo pa hkrati ocenili, da je bila uporaba upravičena.

Pri uporabi prisilnih sredstev je bilo lažje poškodovanih pet zaprtih oseb, ena težje (zlom roke) in 13 paznikov. Razen pri težji poškodbi je šlo v vseh drugih primerih za odrgnine in podplutbe.

Uporaba prisilnih sredstev se je v primerjavi s prejšnjim letom zmanjšala. Zaznavamo trend postopnega zmanjševanja uporabe prisile, saj pazniki sporne situacije uspešno obvladujejo tudi z milejšimi ukrepi in postopki.

Tabela 63: Pregled uporabe prisilnih sredstev v letu 2005

Zavod	vsa uporabljena	upravičena	poškodba osebe	poškodba delavca
Dob	14	14	0	1
Slov. vas	0	0	0	0
Ig	4	4	0	0
Celje	17	17	0	2
Koper	9	9	1	2
N. Gorica	0	0	0	0
Ljubljana	13	13	5	4
N. mesto	0	0	0	0
Radovljica	1	1	0	1
OO Ig	0	0	0	0
Maribor	8	8	0	1
M. Sobota	5	5	0	2
Rogoza	0	0	0	0
Radeče	2	2	0	0
SKUPAJ	73	73	6	13

Razloge za uporabo prisilnih sredstev razvrščamo v štiri skupine.

- Odklonitev ukaza (17 primerov). Gre za to, da se zaprte osebe ne želijo odstraniti z določenega mesta, ali oditi tja, kamor so jim odredili. V teh primerih smo še posebno ugotavljali, ali je bil ukaz dan zakonito, in ali je bila uporaba prisile nujna. Primera, ki bi kazal na napačno odločitev paznika, v letu 2005 ni bilo. Opozoriti moramo, da gre v večini primerov zgolj za uporabo manjše sile telesa brez uporabe strokovnih prijemov (potiskanje, prenašanje, transportni strokovni prijemi, ipd.).
- Preprečitev konflikta (16 primerov). V teh primerih morajo pazniki preprečiti ali ustaviti konflikt med zaprtimi osebami. V letu 2005 je bilo število takih primerov enako kot v letu pred tem.
- Uničevanje lastnine (8 primerov). V večini primerov so zaprte osebe uničevale inventar v sobah zavodov. Da lahko preprečijo nastanek večje materialne škode, morajo v takšnih primerih pazniki ukrepati takoj.
- Preprečevanje napadov (16 primerov) in poskusov napadov (4 primerov). Po lanskem porastu je število teh primerov zopet manjše. Ocenjujemo, da sta razloga za zmanjšanje napadov predvsem v večji previdnosti paznikov in v doslednejšem izvajanju preventivnih ukrepov. Žal vseh dogodkov ni moč preprečiti, saj so izbruhi nezadovoljstva zaprtih oseb večkrat hipni in nepredvidljivi.
- Preprečitev samopoškodbe (11 primerov). Gre za ukrep, kjer morajo pazniki s silo preprečiti, da si zaprte osebe kaj naredijo, bodisi z odvzemanjem nevarnega predmeta ali s prisilno začasno imobilizacijo z vklepanjem.

Tabela 64: Razlogi za uporabo prisilnih sredstev v letu 2005

Zavod	uničevanje lastnine	preprečitev pobeга	poskus napada na delavca	napad na delavca	preprečitev samopoškodb	preprečitev konflikta med zaprtimi	odklonitev ukaza
Dob	2	1	1	1	3	1	6
Slov. vas	0	0	0	0	0	0	0
Ig	0	0	0	1	0	2	1
Celje	2	1	0	3	2	6	4
Koper	2	0	0	2	1	2	2
N. Gorica	0	0	0	0	0	0	0
Ljubljana	0	1	1	6	4	1	0
N. mesto	0	0	0	0	0	0	0
Radovljica	0	0	0	0	0	1	0
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	1	0	1	1	0	3	2
M. Sobota	1	0	0	1	1	0	2
Rogoza	0	0	0	0	0	0	0
Radeče	0	0	1	1	0	0	0
Skupaj	8	3	4	16	11	16	17

V nekaj primerih sta bila po dva razloga za uporabo prisile hkrati. V enem primeru je šlo za napad na pričo in enkrat za napad na sodnika. V primerih odklonitve ukaza je šlo za primere odklonitve odhoda na sodišče ali odhoda v posebni prostor, odstranitve z določenega prostora ali neizročitve skrivanega predmeta.

Tabela 65: Vrste uporabljenih prisilnih sredstev v letu 2005

Zavod	vklepanje	telesna sila	telesna sila udarec	gumijevka
Dob	5	9	0	0
Slov. vas	0	0	0	0
Ig	2	4	0	0
Celje	10	16	1	0
Koper	2	9	0	0
N. Gorica	0	0	0	0
Ljubljana	7	13	0	0
N. mesto	0	0	0	0
Radovljica	0	1	0	0
OO Ig	0	0	0	0
Maribor	2	7	0	1
M. Sobota	4	5	0	0
Rogoza	0	0	0	0
Radeče	0	2	0	0
SKUPAJ	32	66	1	1

V več primerih je bilo pri posredovanju uporabljeno več vrst prisilnih sredstev hkrati (telesna sila in vklepanje). Prisilno sredstvo telesna sila – met v letu 2005 ni bilo uporabljeno.

Tudi v letu 2005 je prevladovala uporaba telesne sile (32-krat, v letu 2004 pa 68-krat), 66-krat (v letu 2004 16-krat) smo za preprečitev agresivnega vedenja uporabili vklepanje, le po enkrat pa strokovni udarec in gumijevko. Drugih prisilnih sredstev v tem letu nismo uporabili.

Običajen in pogost način uporabe prisilnih sredstev je tudi preprečevalno vklepanje med spremstvom zunaj zavoda. Z imobilizacijo rok, izjemoma pa tudi nog, se vklepanim osebam preprečuje pobeg. Na ta način se istočasno izognemo uporabi drugih prisilnih sredstev in tako preprečimo možnost poškodb. Pomembno je, da se ob nevarnosti pobega pazniki o načinu vklepanja pravilno odločijo. Tudi pri preventivnem vklepanju se namreč spoštuje načelo individualnosti in postopnosti. Podatki kažejo, da se je nov način vklepanja (vklepanje na pas) izkazal kot dober. Zagotavlja primerno stopnjo varnosti, hkrati pa vklepane osebe ne omejuje pretirano. Tega načina so se v posameznih zavodih posluževali različno. Pri obsojencih do 10 %, pri pripornikih do 80 % in pri mladoletnikih manj kot 10 %. Veliko pa je odvisno od lokacije zavoda in lokacije spremljanja, pa tudi od kadrovskih razmer oziroma števila razpoložljivih paznikov.

Tabela 66: Napadi na delavce po zavodih v letu 2005

Zavod	število napadov	število poskusov napada	težje poškodbe	lažje poškodbe	brez poškodb	uničena uniforma
Dob	3	0	0	0	3	0
Slov. vas	0	0	0	0	0	0
Ig	2	0	0	0	2	0
Celje	1	0	0	0	1	0
Koper	2	1	0	0	2	1
N. Gorica	0	0	0	0	0	0
Ljubljana	8	0	0	4	4	0
N. mesto	0	1	0	0	1	0
Radovljica	0	0	0	0	0	0
OO Ig	0	0	0	0	0	0
Maribor	0	1	0	0	1	0
M. Sobota	1	1	0	1	1	0
Rogoza	0	0	0	0	0	0
Radeče	1	1	0	0	2	0
SKUPAJ	18	5	0	5	17	1

V tem letu se je število napadov v primerjavi z letom poprej precej zmanjšalo. Nobeden med njimi ni bil tako resen in nevaren, kot sta bila dva v letu 2004. Ocenjujemo, da je razlog zmanjšanja predvsem večja previdnost paznikov in doslednejše izvajanje preprečevalnih ukrepov. Žal pa vseh dogodkov ni moč preprečiti, saj so izbruhi nezadovoljstva zaprtih oseb večkrat hipni in nepredvidljivi.

Napad je bil izveden tudi na pričo na sodišču, v enem primeru pa je šlo za poskus napada na paznika s ciljem odtujitve pištole.

Kljub zmanjšanemu številu napadov bomo tudi v prihodnje skrbeli za večjo varnostno kulturo, spodbujali bomo zavestno odgovornost za varnost in ustrezne medsebojne odnose, predvsem pa izvajali sistematične preprečevalne ukrepe.

3. 12. 4. Sprememba zunaj zavoda

Število spremstev zunaj zavoda se je po letu 1997 prvič zmanjšalo skoraj v vseh zavodih (razen v oddelkih Nova Gorica in Novo mesto), kljub temu pa so pazniki še vedno obremenjeni z dodatnim delom. Še posebej kritično je bilo v oddelku Novo mesto, kjer se za drugim najvišjim razmerjem spremstev na paznika skriva dejstvo, da je največ spremstev zaradi pripornih zadev na oddaljenem sodišču v Krškem. V zavodu Maribor je to razmerje še manj ugodno, vendar gre tu večinoma za priporne zadeve na mariborskem sodišču, ki je del iste zgradbe.

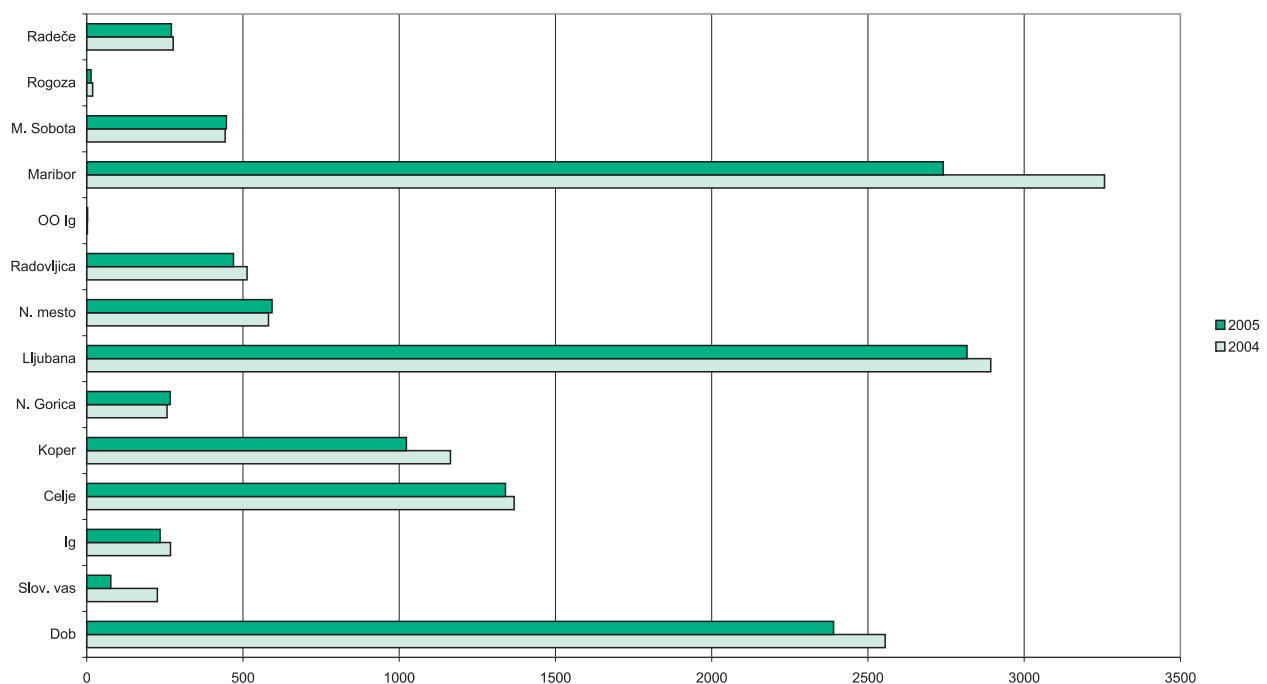
Pazniki so večkrat spremljali skupine oseb, ki so zahtevale posebno varovanje. Taka spremstva so zahtevala posebno organizacijo in večje število paznikov, zato jih je bilo v manjših zavodih oziroma oddelkih težje izpeljati. V takih primerih so priskočili na pomoč pazniki iz drugih zavodov. Pri spremljanju varnostno zelo problematičnih oseb je v okviru svojih pristojnosti in medsebojnega sodelovanja med državnimi organi sodelovala tudi policija.

V tem letu smo pri posameznih spremstvih prvič uporabili tudi službenega psa, kar se je pokazalo kot zelo dobro, še posebno tam, kjer je bilo pričakovati večje število oseb – obiskovalcev in znancev zaprtih oseb. Zaradi pozitivnih ocen bomo s tem nadaljevali in v večjih zavodih tudi proučili možnosti za stalno prisotnost šolanega psa za splošno uporabo.

Tabela 67: Število spremstev zaprtih oseb po zavodih v letu 2005

Zavod	na sodišča	v zdravstvene ustanove	drugo	skupaj	štev. spremstev na paznika
Dob	387	1.930	73	2.390	22,5
Slov. vas	10	63	4	77	6,0
Ig	128	87	20	235	13,0
Celje	762	509	69	1.340	29,8
Koper	754	232	37	1.023	26,0
N. Gorica	160	93	14	267	22,3
Ljubljana	2.060	543	214	2.817	32,8
N. mesto	338	180	75	593	34,9
Radovljica	262	187	21	470	26,6
OO Ig	3	0	0	3	0,6
Maribor	1.099	878	764	2.741	46,0
M. Sobota	210	177	60	447	24,8
Rogoza	10	3	1	14	3,5
Radeče	88	134	49	271	16,9
Skupaj	6.271	5.016	1.401	12.688	

Grafikon 15: Primerjava števila spremstev v letih 2004 in 2005

Nadpovprečno obremenjenost paznikov nam prikazuje podatek o številu ur varovanja v bolnišnicah. V tem letu jih je bilo 16.046. Velika težava je, da varovanja v bolnišnicah večinoma ni mogoče predvideti. Daljša hospitalizacija varnostno zahtevnega pripornika ali obsojenca močno poveča obremenjenost paznikov. Z ustanovitvijo psihiatričnega oddelka zaprtega tipa za potrebe vseh zavodov bi lahko število ur varovanja pomembno zmanjšali, še vedno pa jih ne bi popolnoma odpravili.

3. 12. 5. Konflikti med zaprtimi osebami

Pomemben kazalec splošnih varnostnih razmer v zavodih je število konfliktov med zaprtimi osebami. Ti so posledica slabih odnosov pred nastopom kazni in med prestajanjem kazni, velikokrat pa tudi neustrezne nastanitve v večposteljnih sobah. Najnevarnejši so konflikti, ki so posledica izsiljevanj in različnih pritiskov. Te je težko odkriti in večkrat jih v zavodih sploh ne uspejo zaznati. O njih v zavodih sklepajo ob posameznih poškodbah, ko oškodovane osebe vztrajajo, da so se poškodovale "pri padcu s postelje".

V zavodih preprečujemo konflikte na različne načine, tudi s primerno nastanitvijo, ločevanjem sprtih oseb in omejitvijo gibanja določenih oseb. V odkritih in dokazljivih primerih so v zavodih izrekli tudi disciplinske ukrepe oziroma predlagali premestitve v drug zavod.

To leto se je število konfliktov zopet rahlo zmanjšalo, manj pa je bilo tudi s konflikti povezanih poškodb. V vseh primerih, ko je bil podan sum storitve kaznivega dejanja, ali pa so to zahtevali tisti, ki so bili v konfliktih oškodovani, smo obvestili policijo. Takih primerov je bilo v tem letu pet (v letu 2004 pa 26). Ni še mogoče oceniti, ali je zmanjšanje posledica učinkovitejših preventivnih dejavnosti, ali pa gre le za ciklično gibanje, ki je odvisno tudi od trenutne strukture in števila zaprtih oseb.

Tabela 68: Število in posledice konfliktov

Zavod	število konfliktov	število udeleženih oseb	število poškodovanih		obveščena policija
			lažje	težje	
Dob	39	97	17	0	0
Slov. vas	0	0	0	0	0
Ig	3	6	0	0	0
Celje	20	42	8	0	1
Koper	13	27	3	0	0
N. Gorica	0	0	0	0	0
Ljubljana	25	51	10	0	1
N. mesto	1	2	1	0	0
Radovljica	1	3	1	0	0
OO Ig	0	0	0	0	0
Maribor	15	30	3	0	3
M. Sobota	4	8	2	0	0
Rogoza	1	2	0	0	0
Radeče	0	0	0	0	0
SKUPAJ	122	268	45	0	5

3. 12. 6. Nadzor paketov in pisemskih pošilk

Število paketov, ki so jih prejele zaprte osebe, se je z 20.000 v letu 2004 povečalo za dobrih tisoč. Z varnostnega vidika je povečanje števila prejetih paketov neugodno, saj vsak dodatni paket pomeni večjo verjetnost vnosa prepovedanih predmetov.

Paketi pomenijo enega od načinov vnašanja droge in drugih prepovedanih predmetov v zavode. Droga je bila v tem letu v paketih najdena v 16 primerih. Zaprte osebe so pri vnašanju prepovedanih predmetov vedno bolj iznajdljive. Tako so za vnos največkrat uporabile kar originalno zaprta živila, ne da bi bila embalaža vidno poškodovana. Odkrit je bil tudi primer povezave obojenca z osebo v tovarni, kjer polnijo čokoladni namaz. Ta oseba je potem v popolnoma originalne zavitke skrivala mobilne telefone. Žal imamo rentgensko napravo za pregled paketov le v dveh zavodih, od teh je ena v zelo slabem stanju.

Vsekakor bo za zmanjšanje možnosti skrivanja in prenašanja droge ter drugih nevarnih predmetov s paketi (lahko tudi strelnega orožja) potrebno temeljito spremeniti predpise po zgledu drugih evropskih držav, ki se s tem problemom srečujejo že dalj časa.

Eden od načinov preprečevanja vnosa prepovedanih snovi je tudi pregled pisemskih pošiljk. V tem letu je bilo z odredbo odprtih 960 pisem, droga pa je bila odkrita v desetih pismih.

3. 12. 7. Obiski in telefonski pogovori

Obiski zaprtih oseb v vseh zavodih potekajo v skladu s predpisi in z individualnimi varnostnimi zahtevami. Že nekaj let izvajamo tudi obiske za stekleno pregrado, kjer neposredni stik zaprte osebe z obiskovalcem ni mogoč. Tako najlažje preprečimo tudi vnos nedovoljenih predmetov in substanc med obiskom, vendar pa je do poskusov njihovega vnosa v zavodih vseeno prihajalo. Ker pregrada onemogoča pristen človeški stik med zaprto osebo in obiskovalcem, so se v zavodih za tovrstni način obiska odločali le, ko je bilo to potrebno iz varnostnih razlogov oziroma tako zahteva predpis.

Tabela 69: Obiski pripornikov po vrsti nadzora v letu 2005

Zavod	za stekleno pregrado	nadzorovani obiski	prosti obiski	skupaj
Ig	18	0	209	227
Celje	256	2.061	192	2.509
Koper	440	834	984	2.258
N. Gorica	325	524	0	849
Ljubljana	728	0	3.076	3.804
N. mesto	44	54	0	98
Radovljica	52	209	0	261
Maribor	472	1.417	0	1.889
M. Sobota	56	487	0	543
SKUPAJ	2.391	5.586	4.461	12.438

Tabela 70: Obiski obsojencev, mladoletnikov in upravno kaznovanih po vrsti nadzora v letu 2005

Zavod	za stekleno pregrado	nadzorovani obiski	prosti obiski	skupaj
Dob	119	1.081	5.097	6.297
Slov. vas	0	0	1.118	1.118
Ig	4	0	720	724
Celje	61	16	1.032	1.109
Koper	487	486	984	1.957
N. Gorica	61	359	0	420
Ljubljana	240	1.683	1.923	3.846
N. mesto	0	18	47	65
Radovljica	2	0	493	495
OO Ig	0	0	240	240
Maribor	60	0	1.432	1.492
M. Sobota	5	88	376	469
Rogoza	0	0	1.736	1.736
Radeče	0	28	212	240
SKUPAJ	1.039	3.759	15.410	20.208

Pomembna oblika komunikacije obsojencev s svojci so bili tudi telefonski pogovori. Zakon omogoča prosto telefoniranje ali telefoniranje z vizualnim nadzorom klicane številke. V nekaterih zavodih so dovoljevali telefoniranje le ob vizualnem nadzoru, drugje takih ukrepov niso izvajali. V zavodu Dob imamo že od leta 2002 sistem elektronskega nadzora, ki se je izkazal kot dober in uporaben in paznikov dodatno ne obremenjuje. Zanimivo je, da v tem letu ni bilo izdane nobene prepovedi telefoniranja.

Tabela 71: Delež obsojencev, ki so imeli nadzorovane telefonske razgovore v letu 2005

Zavod	%
Dob	100
Slov. vas	0
Ig	34
Celje	85
Koper	30
N. Gorica	68
Ljubljana	45
N. mesto	0
Radovljica	0
OO Ig	0
Maribor	0
M. Sobota	100
Rogoza	0
Radeče	100

3. 12. 8. Vnos nedovoljenih drog in opojnih substanc

Vnos nedovoljenih drog v zavode od leta 2001 (85 primerov) narašča. V letu 2004 je bila droga najdena v 194 primerih in v letu 2005 v 192 primerih.

Zaprte osebe so drogo v zavod vnašale na različne načine. Pogosto so jo skrivale v telesu, kar je povzročalo dodatne težave pri odkrivanju (praviloma gre za manjše količine – nekaj gramov). Več je bilo tudi primerov

vnašanja droge z metanjem čez zid. Temeljitejši nadzor ob vstopu v zavod, redni pregledi prostorov in oseb, sodelovanje s policijo pri zbiranju informacij in odkrivanje drog s šolanimi psi silijo zaprte osebe v vse večjo iznajdljivost pri iskanju načinov vnašanja droge v zavod.

Pazniki so v tem letu drogo odkrili v različnih znanih in manj znanih skrivališčih. V 58 primerih so drogo odkrili pri vnosu v zavod, v ostalih primerih pa šele po tem, ko je bila v zavod že pretihotapljena. Tu je bil najuspešnejši zavod Ljubljana, kjer so večkrat odkrili drogo na vhodu, kakor kasneje v zavodu.

Največja najdena količina je bila 10,55 g heroina ter 111 g in 80 g kanabisa, sicer pa gre v glavnem za manjše količine, ki jih je možno enostavneje skrivati.

Poleg drog v ožjem pomenu so pazniki odkrili še več tablet, pribor za uživanje droge in alkohol, pri čemer gre največkrat za pridelavo alkohola v zavodu s fermentacijo sadja in sladkorja ter kvasa (namesto kvasa je dovolj skorja svežega kruha).

Tudi v prihodnjih letih bo prednostna naloga zavodov čim večje število najdb nedovoljenih drog in opojnih substanc že pri vstopu v zavod. Zavode bomo zato spodbujali k uvajanju novih in ustrežnejših organizacijskih prijemov ter k doslednemu nadzoru s strani paznikov, zadolženih za izvajanje nalog preventivnega varovanja.

V tem letu smo sprejeli odločitev, da preiskave s psom za odkrivanje droge pričnemo izvajati popolnoma samostojno, ker smo imeli logistične težave pri zagotavljanju psov s strani policije in drugih državnih organov. Od sprejete odločitve ter osnovnega usposabljanja poveljnikov paznikov o poznavanju psa in pogojev za uspešno izvedbo pregleda, je bilo od julija do konca leta od načrtovanih 42-ih opravljenih 30 pregledov. Nerealizirani pregledi so večinoma posledica odsotnosti vodnika službenega psa v novembru in decembru. Zato za naslednje leto načrtujemo šolanje še enega vodnika in novega psa za odkrivanje droge.

Tabela 72: Število najdb ter količina najdenih drog in opojnih substanc po vrstah v letu 2005

Zavod	število najdb							količina						
	heroin	kanabis	kokain	hašiš	metadon	alkohol	ostale droge in tablete	heroin v g	kanabis v g	kokain v g	hašiš v g	metadon v ml	število tablet	alkohol v l
Dob	23	11	0	0	2	9	42	69,99	240,41	0	0	200	1.296	45,4
Slov. vas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ig	1	2	0	0	2	1	1	0,2	1	0	0	17	3	2
Celje	5	15	1	2	0	2	3	15	67,4	2,4	2	0	15	2
Koper	4	1	0	0	0	0	1	0,7	0,2	0	0	0	5	0
N. Gorica	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ljubljana	13	20	1	2	1	2	1	33,3	144,4	1,5	8,6	100	12	2
N. mesto	1	2	1	0	0	0	0	0,5	2,5	0	0	0	0	0
Radovljica	0	3	0	0	0	0	0	0	2,5	0	0	0	0	0
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	2	8	1	0	0	0	6	3,2	10,31	2	0	0	102	0
M. Sobota	0	2	0	0	0	0	0	0	9,01	0	0	0	0	0
Rogoza	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Radeče	0	4	0	1	0	0	3	0	3,3	0	1,88	0	6	0
SKUPAJ	49	68	4	5	5	14	57	122,89	481,03	5,9	12	317	1.439	51,4

Tabela 73: Število najdb drog in opojnih substanc po kraju najdbe v letu 2005

Zavod	pri vnašanju v zavod					skupaj	v zavodu	skupaj
	v paketu	v pismu	pri osebni pregledu	na dvorišču	drugje			
Dob	3	0	0	0	0	3	78	81
Slov. vas	0	0	0	0	0	0	0	0
Ig	1	0	1	0	0	2	4	6
Celje	6	3	5	4	0	18	11	29
Koper	1	0	0	0	0	1	6	7
N. Gorica	0	0	0	0	0	0	0	0
Ljubljana	5	4	5	3	3	20	18	38
N. mesto	0	0	2	0	0	2	2	4
Radovljica	0	2	0	0	0	2	1	3
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	0	1	3	0	1	5	9	14
M. Sobota	0	0	0	0	1	1	2	3
Rogoza	0	0	0	0	0	0	0	0
Radeče	0	0	0	1	3	4	3	7
SKUPAJ	16	10	16	8	8	58	134	192

3. 12. 9. Preiskave bivalnih prostorov

Med rednim nadziranjem bivalnih prostorov pazniki izvajajo obhode, varnostne in osebne preglede, pa tudi popolne preiskave prostorov. Namen preiskav je odkriti in odvzeti prepovedane predmete in snovi, ki so jih zaprte osebe pretihotapile v zavod ali jih v zavodu izdelale. Skupaj je bilo v tem letu najdenih 141 mobilnih telefonov in enajst kosov pribora za telefoniranje. Pazniki v zavodu Dob oziroma odprtem oddelku Slovenska vas so v gnojni jami poleg hlevov našli vžigalnik ročne bombe, v zavodu Ljubljana pa pri sprejemu oseb v pripor en kos streliva. Odkrili so tudi večje število predmetov, ki so jih zaprte osebe odtujile drugim osebam ali zavodu.

V tem v letu se je zopet povečalo število preiskav, kar lahko pripišemo namenu odkrivanja prepovedanih predmetov. Za preiskave so se v zavodih odločali zlasti takrat, ko je obstajal sum, da zaprte osebe v svojih prostorih kaj skrivajo.

Tabela 74: Opravljene preiskave bivalnih prostorov in najdbe prepovedanih predmetov v letu 2005

Zavod	število preiskav	število najdb	kraj najdbe		vrsta predmeta				
			v zavodu	na vhodu ali v pošti	telefoni	pribor za telefone	kosi streliva	nož, bodalo	drugo
Dob	332	53	47	6	44	6	0	3	0
Slov. vas	8	0	0	0	0	0	0	0	1
Ig	20	0	0	0	0	0	0	0	0
Celje	116	10	7	3	9	1	0	0	0
Koper	43	7	7	0	7	0	0	0	0
N. Gorica	12	1	0	1	1	0	0	0	0
Ljubljana	100	52	37	15	48	4	1	0	0
N. mesto	14	0	0	0	0	0	0	0	0
Radovljica	32	5	3	2	5	0	0	0	0
OO Ig	4	0	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	156	24	22	2	27	0	0	0	0
M. Sobota	35	0	0	0	0	0	0	0	0
Rogoza	4	0	0	0	0	0	0	0	0
Radeče	20	0	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	896	152	123	29	141	11	1	3	0

3. 12. 10. Preizkusi alkoholiziranosti

Preizkus alkoholiziranosti je klasična oblika nadzora, ki jo izvajamo na podlagi zakona. V tem letu je bilo opravljenih nekaj več preizkusov alkoholiziranosti kot v letu poprej, zmanjšalo pa se je število pozitivnih rezultatov testiranj. Skupaj so v vseh zavodih opravili 1.282 preizkusov, med njimi je bilo 69 pozitivnih. Majhno število pozitivnih preizkusov je posledica dejstva, da so v skupnem številu preizkusov upoštevani tudi preizkusi obsojencev na podlagi terapevtskega dogovora. Bilo pa je tudi nekaj primerov, ko so obsojenci bili vinjeni, a so pazniki ocenili, da je izvedba preizkusa lahko problematična in so zato o tem le poročali vodstvu, ki je zoper kršitelje ukrepalo.

3. 12. 11. Odstranitev v posebni prostor po 236. členu zakona

Odstranitve v posebni prostor so namenjene izločitvi osebe iz bivalnega prostora za krajši čas, kadar je potrebno zagotoviti red in mir, preprečiti pobeg ali pa ustaviti oziroma vsaj omiliti destruktivno vedenje osebe (zoper sebe ali druge). Bivanje v posebnem prostoru je omejeno na največ dvanajst ur.

V tem letu je bil ukrep odstranitve v posebni prostor uporabljen v 106 primerih (enako kot prejšnje leto). Največkrat je šlo za odstranitev v posebni prostor za krajši čas (do največ 6,5 ure). V večini primerov je bil razlog odstranitve, da je oseba ogrožala sebe ali druge (85 primerov), sledi oviranje drugih oseb pri počitku ali delu (19 primerov), sum storitve kaznivega dejanja (5 primerov), dvakrat pa je bil razlog izločitve preprečitev bega.

Med bivanjem v posebnem prostoru so bile vse osebe nadzorovane z video napravami, kar omogoča hiter odziv in zagotovitev varnosti izločeni osebe.

3. 12. 12. Usposabljanje paznikov

V tem letu smo zaradi dodatnih finančnih sredstev uspeli realizirati doslej najobsežnejši program usposabljanja od osamosvojitve Slovenije dalje.

Izvedli smo usposabljanje dveh skupin novih paznikov (spomladi in jeseni), skupno 34 paznikov ter interni preizkus za eno skupino. V okviru rednega usposabljanja smo na centralni ravni izvedli naslednje seminarje: digitalna fotografija (vodje izmen), ukrepanje ob izrednih dogodkih (vodje izmen in poveljniki), pregled prostora in oseb (pazniki), rokovanje s strelnim orožjem (inštruktorji streljanja), šola varne vožnje (pazniki), interventni vstop v prostor (pazniki), komunikacija – veščine za delo s težavnimi osebami (pazniki in drugi), prva pomoč (pazniki in drugi), strategija obravnave samomorilnosti in ukrepanje (pazniki in drugi). Skupaj se je tovrstnega usposabljanja udeležilo 298 paznikov, od tega 51 po dvakrat (začetni in nadaljevalni seminar iz komunikacije).

Za dober potek usposabljanja smo v letu 2005 dosegli dva pomembna cilja. Prvi je natis učbenikov Praktični postopek in Samoobramba. Učbenik Praktični postopek je na enem mestu združil obširno znanje paznikov in postavil temelje za enotno in kakovostno izvajanje konkretnih opravil. Drugi je sklenitev dogovora z generalno policijsko upravo o stalnem izvajanju začetnega usposabljanja paznikov v prostorih policijske akademije v Tacnu. Gre za najem prostorov in logističnih storitev, medtem ko je vodenje in izvajanje usposabljanja popolnoma v naši pristojnosti.

V okviru usposabljanja smo izvedli tudi meddržavni posvet s predstavniki službe za izvrševanje kazni Republike Hrvaške na temo usposabljanja paznikov in se dogovorili o postopnem skupnem sodelovanju oziroma medsebojni izmenjavi udeležencev usposabljanja.

V usposabljanje v širšem smislu sodi tudi začetek petletnega preverjanja usposobljenosti paznikov, ki smo ga po sprejemu novega zakona prvič pričeli izvajati v letu 2005. Zaradi velikega števila paznikov smo ta preizkus v tem letu izvedli v zavodu Dob in oddelku Radovljica.

3. 12. 13. Arhitekturne in tehnične možnosti za varovanje zavodov in osebja

Pomemben vidik varovanja predstavljajo arhitekturne in tehnične omejitve zavodov. Zavodi se večinoma nahajajo v starih in nefunkcionalnih zgradbah. Te so bile prvotno zgrajene za druge namene, zato sodobnih zahtev varovanja ne izpolnjujejo. V zavodih se morajo zato posluževati dodatnih varovalnih ukrepov, ki za paznike predstavljajo dodatno obremenitev.

Pomanjkljivost starih zgradb je predvsem v tem, da ne omogočajo nastanitev v manjših in enoposteljnih sobah, zato tudi ni možen nadzor z manjšim številom paznikov. Dodatna slabost so zidovi, ponekod pa tudi rešetke. Ker so zidovi iz materialov slabše kakovosti, omogočajo kopanje lukenj. Poseben problem so nizke varovalne ograje, katerih višina močno odstopa od evropske prakse in standardov (6 do 7 m visoka betonska ograja z dodano 5 do 6 m visoko notranjo žično ograjo).

V letu 2005 je bilo v zavodih na področju tehničnega varovanja izvedenih več izboljšav. Najpomembnejše so: nakup novega video sistema za oddelka Radovljica in Murska Sobota, dopolnitev video sistema v zavodih Ljubljana in Dob, signalizacija rešetak v oddelku Murska Sobota ter manjša obnova sistema signalizacije ograje zavoda Dob. Zaradi ugotovljenih tehničnih težav smo zamenjali stare pištole z novejšimi in jih dokupili še 70. Izbrali smo model, ki je v svetovnem merilu ocenjen kot eden najboljših, hkrati pa ima tudi najugodnejšo ceno. Nabavili smo tudi dva stoječa detektorja kovine in več ročnih detektorjev.

3. 12. 14. Oprema in uniforme delavcev

V tem letu smo kupili vse načrtovane dele uniforme oziroma tiste, ki v skladu s pravilnikom paznikom pripadajo. Pri izbiri dobaviteljev smo posebno pozornost posvetili izboru za čevlje, saj smo prejšnja leta ravno na kakovost obutve imeli največ pripomb s strani paznikov. Dobavitelj je bil izbran tako, da je vzorce testirala komisija iz vrst paznikov. Kljub temu pa še vedno prihaja do pripomb in posebnih želja, saj se zahteve posameznih zavodov zaradi različnih pogojev dela in lokacij precej razlikujejo.

V tem letu smo pričeli tudi priprave oziroma razprave za spremembo pravilnika o uniformah, katerega sprememba je nujna zaradi nekaterih sistemskih sprememb (uvedba pomočnika paznika) in velikih sprememb na trgu tekstilnih izdelkov.

3. 13. DELO ZAPRTIH OSEB

3. 13. 1. Razporeditev zaprtih oseb na delo

V letu 2005 so v zavodih zaprtim osebam zagotovili pravico do dela predvsem v JGZ, pri hišnih delih, nekaterim pa tudi zunaj zavoda. Zaprte osebe so bile razporejene na delo v skladu s sistemizacijo delovnih mest. Čeprav vsem obsojencem dela ni bilo mogoče zagotoviti, so se le redki pritožili.

Tabela 75: Razporeditev zaprtih oseb na delo po kategorijah in spolu na dan 1. 1. 2005

Razporeditev na delo	obsojenci	obsojenke	P	UK	ML	skupaj
JGZ	281	15	28	3	26	353
hišna dela	123	7	11	0	4	145
zunaj zavoda	26	5	0	0	0	31
terapevtsko delo	24	0	0	0	0	24
redno izobraževanje	0	0	0	0	3	3
SKUPAJ	454	27	39	3	33	556
dela ni bilo mogoče zagotoviti	118	2	190	18	0	328
odklonili	29	0	24	0	1	54
za delo nezmožni	64	5	7	7	1	84
skupaj brez dela	240	7	255	25	2	529
vsi skupaj	694	34	294	28	35	1.085

Tabela 76: Razporeditev vseh zaprtih oseb na delo po kategorijah in spolu v letu 2005

Razporeditev na delo	obsojenci	obsojenke	P	UK	ML	skupaj
JGZ	599	36	124	4	31	794
hišna dela	293	10	33	0	4	340
zunaj zavoda	131	16	0	0	0	147
terapevtske del.	31	0	0	0	0	31
redno izobraževanje	0	0	0	0	13	13
SKUPAJ	1.054	62	157	4	48	1.325
dela ni bilo mogoče zagotoviti	362	2	788	147	0	1.299
odklonili	55	1	156	3	1	216
za delo nezmožni	153	14	53	34	3	257
skupaj brez dela	570	17	997	184	4	1.772
vsi skupaj	1.624	79	1.154	188	52	3.097

V letu 2005 je delalo ali se redno izobraževalo 1.325 zaprtih oseb, kar pomeni, da je bilo delo zagotovljeno za 42,8 % vseh zaprtih oseb (brez pridržanih). Število na delo razporejenih oseb se je v primerjavi z letom poprej spremenilo, ker se je bistveno zmanjšalo število upravno kaznovanih oseb. Delo je imelo 1.116 ali 65,5 % obsojencev, 13,6 % pripornikov, 2,1 % upravno kaznovanih in skoraj vsi mladoletniki (razen enega, ki je delo odklonil in treh, ki za delo nista bila sposobna). Delež na delo razporejenih pripornikov se je v primerjavi z letom poprej povečal, ravno tako delež na delo razporejenih obsojencev, medtem ko se je delež upravno kaznovanih občutno zmanjšal (zaradi zmanjšanja števila te kategorije oseb).

Med zaposlenimi jih je bilo kar 60 % delalo v JGZ. V primerjavi z letom poprej se je število zaprtih oseb, ki so delale zunaj zavoda, zmanjšalo za 22,6 %.

Število oseb, ki so delo odklonile, se je v letu 2005 v primerjavi z letom poprej povečalo za 9,1 %, število za delo nezmožnih pa je za 30,9 % manjše. Med zaprtimi osebami, ki v letu 2005 niso delale, je bilo največ pripornikov in večina upravno kaznovanih (njihovo bivanje v zavodu je bilo večinoma zelo kratko, tako da jim primerne delo ni bilo mogoče zagotoviti).

3. 13. 2. Delo mladoletnikov v prevzgojnem domu

V letu 2005 je bilo na delo razporejenih 25 mladoletnikov, med njimi jih je 21 pridobivalo delovne navade v JGZ, štirje pa pri hišnih delih. Trinajst mladoletnikov (ti niso bili razporejeni na delo) se je v domu izobraževalo v nižjem ali srednjem poklicnem programu, kjer so se pod strokovnim vodstvom učiteljev praktičnega pouka usposabljali za različna delovna področja.

Mladoletniki so se vključevali v vzdrževalna in obnovitvena dela učnih delavnic ter bivalnih prostorov, sodelovali pa so tudi pri vzdrževalnih in servisnih delih na strojih in napravah. Dela mladoletniki niso odklanjali.

Mladoletniki, ki so se poklicno izobraževali, so prejeli nagrado. Ta se je v prvem letniku gibala od 16.066 SIT do 19.566 SIT na mesec, v drugem letniku od 20.841 SIT do 28.956 SIT, v tretjem letniku pa od 38.152 SIT do 39.133 SIT mesečno. Najnižje plačilo mladoletnikov, razporejenih na delo, je znašalo 11.166 SIT in najvišje 15.397 SIT mesečno.

V letu 2005 se je pri delu lažje poškodovalo osem mladoletnikov. Poškodbe (ureznine, manjše opekline pri varjenju) so bile posledica nepazljivosti mladoletnikov in neupoštevanja navodil.

3. 13. 3. Plačilo za delo zaprtih oseb

Višina plačila za delo zaprtih oseb smo oblikovali po Pravilniku o količnikih za določitev osnovnih plačil, o kriterijih in merilih za ocenjevanje uspešnosti in rezultatov dela obsojencev ter o nagradah mladoletnikov. Plačilo za delo zaprtih oseb je sestavljeno iz osnove, ocene delovne uspešnosti in dodatkov ter je v veliki meri odvisno tudi od rezultatov dela. To potrjuje podatek o najnižjem in najvišjem plačilu v letu 2005 v JGZ. Obsojenec, ki je prejel najvišje plačilo, je presegel normo za več kot dvakrat, obsojenec, ki je prejel najnižje plačilo, pa norme ni dosegel.

Najvišje plačilo je v JGZ znašalo 52.156 SIT, za hišna dela 28.953 SIT in za delo zunaj zavoda 37.690 SIT na mesec. Najnižje mesečno plačilo pa je znašalo 13.432 SIT v JGZ in za hišna dela in 14.389 SIT za delo zunaj zavoda.

Povprečna mesečna plačila za delo v letu 2005 so znašala:

- v JGZ: najnižje 17.138 SIT in najvišje 26.303 SIT;
- za hišna dela: najnižje 15.871 SIT in najvišje 23.451 SIT;
- za delo zunaj zavoda: najnižje 18.938 SIT in najvišje 21.360 SIT.

Tabela 77: Mesečno plačilo obsojencev za delo v rednem delovnem času po zavodih v letu 2005

Zavod	JGZ		delo zunaj zavoda		najnižje	najvišje
	najnižje	najvišje	najnižje	najvišje		
Dob	16.891	52.156	16.447	28.953	0	0
Maribor	15.022	23.560	13.706	22.272	15.978	27.069
Ljubljana	14.772	18.391	13.432	21.228	17.469	20.010
Celje	14.682	22.889	15.415	24.187	18.140	25.952
Koper	14.311	19.131	14.016	18.850	17.131	18.934
Ig	13.433	25.334	13.433	17.818	17.470	20.619
Radovljica	13.432	13.711	14.720	19.018	14.389	36.940
N. Gorica	17.065	18.762	16.122	18.894	17.130	19.235
N. mesto	0	0	13.711	18.749	17.469	17.496
M. Sobota	19.618	20.010	13.972	22.272	19.618	20.010
Rogoza	15.016	22.776	13.711	22.772	15.654	37.690

Tabela 78: Delo obsojencev v podaljšanem delovnem času po zavodih v letu 2005

Zavod	število obsojencev	število nadur
Dob	369	15.234
Ig	20	662
Celje	17	495
Koper	35	1.463
N. Gorica	14	414
Ljubljana	45	1.555
N. mesto	1	3
Radovljica	11	427
Maribor	96	4.713
M. Sobota	15	685
OO Ig	22	226
Rogoza	60	1.576
SKUPAJ	705	27.453

V letu 2005 je v podaljšanem delovnem času delalo 63,2 % na delo razporejenih zaprtih oseb. Število obsojencev, ki s delali v podaljšanem delovnem času (705), se v primerjavi z letom poprej ni bistveno spremenilo, število opravljenih nadur pa se je povečalo za 21 %.

3. 13. 4. Javni gospodarski zavodi

Ministrstvu za finance smo v mnenje in soglasje posredovali letne programe dela in finančne načrte JGZ za leto 2005. Obenem so potekale aktivnosti za sanacijo JGZ Pohorje.

Na ministrstvo za finance smo posredovali tudi pobudo za spremembo zakona o javnih naročilih, da bi zagotovili možnost neposredne oddaje javnih naročil JGZ. Ustanovitelj je v odlokih o ustanovitvi predvidel možnost, da je eden izmed virov pridobivanja finančnih sredstev tudi proračun Republike Slovenije (kar je zaživel s sprejetjem rebalansa proračuna za leto 2005) in da zaradi zagotavljanja večjih možnosti zaposlovanja zaprtih oseb lahko JGZ opravlja posamezne storitve tudi za ustanovitelja (kar se določi z letnim programom dela in uredi s pogodbo). To je področje, ki ga do sedaj nismo uspeli rešiti, je pa izredno pomembno. Menimo, da bomo le tako zadostili zahtevi po zadostnem številu delovnih mest in JGZ zagotovili delo, ki ga na trgu primanjkuje.

Generalni urad uprave je pripravil pogodbe o koriščenju sredstev med JGZ in upravo za izvrševanje kazenskih sankcij. Sredstva smo namenili za sanacijo JGZ Pohorje in kritje plač direktorjem ostalih JGZ. Pripravili smo izhodišča za preoblikovanje industrijskega dela JGZ Pohorje oz. ustanovitev nove družbe, ki jih je sprejela vlada. Realizacija je predvidena v prvi polovici leta 2006.

3. 13. 5. Hišna dela

Več kot četrtina (ali 340) zaposlenih zaprtih oseb je bila v letu 2005 razporejena na hišna dela. Sem so zavodi razporejali večinoma obsojence, v manjšem številu pa tudi pripornike in mladoletnike. Med hišna dela, ki so opredeljena v sistemizaciji delovnih mest obsojencev, sodijo dela v kuhinji, pekarni, razdeljevalnici hrane, pomivalnici, zavodski pralnici in likalnici. Nekateri zavodi so v okviru hišnih del zaprte osebe razporejali tudi na dela, kot so hišniško delo, čiščenje upravnih in ambulantnih prostorov, vzdrževalna dela v zavodu, čiščenje okolice zavoda, delo na vrtu in druga podobna dela.

Tudi v letu 2005 je v zavodih poseben problem predstavljalo pomanjkanje strokovne usposobljenosti in motivacije zaprtih oseb za usposabljanje za nekatera hišna dela. To še zlasti velja za dela, povezana s pripravo hrane, kjer sta potrebni ustrezna izobrazba in sanitarno-higienska ustreznost. Hišna dela pa so povezana tudi z redom in disciplino ter varnostjo v zavodu.

3. 13. 6. Varstvo pri delu in požarna varnost

Dejavnosti na področju varstva in zdravja pri delu so v zavodih tudi v letu 2005 obsegale preverjanje izvajanja predpisov v zvezi z varstvom pri delu, uporabo predpisanih sredstev in opreme za osebno varnost ter usposabljanje zaprtih oseb in delavcev zavoda za varno in zdravo delo. Pred razporeditvijo na delo so zaprte osebe opravile zdravniški pregled in preizkus znanja s področja varstva pri delu.

Posebno pozornost smo namenjali tudi tehničnemu varstvu pri delu, varnemu delovnemu okolju in sredstvom za delo. Izvajali smo vizualne preglede in preizkuse delovne opreme, odpravljali pomanjkljivosti, izločali iz uporabe dotrajano opremo ter redno nadzirali uporabo predpisanih sredstev in opreme za osebno varnost. Ocenjujemo, da je bilo v letu 2005 izvajanje varstva in zdravja pri delu na ustrezni ravni, kljub temu pa nekateri inštruktorji (galvanski in kovinski obrat v JGZ Kozjak) še vedno premalo pozornosti posvečajo doslednemu izvajanju predpisov o uporabi zaščitnih sredstev.

Požarna varnost v zavodih se je v primerjavi z letom poprej izboljšala. Imeli smo štiri manjše požare v bivalnih prostorih, ki so jih namenoma povzročile zaprte osebe. Vse požare, ki smo jih na srečo odkrili že na začetku, so z uporabo opreme za gašenje pravočasno pogasili. Nastala je le manjša škoda.

3. 13. 7. Nesreče pri delu

V letu 2005 smo evidentirali 119 nesreč pri delu zaprtih oseb (med njimi osem v prevzgojnem domu). Največ poškodb pri delu se je zgodilo v JGZ, in sicer 84. Pri hišnih delih jih je bilo 22, pet pa pri delu na delovnih mestih zunaj zavoda. Vse poškodbe so bile lažje. Tudi v tem letu smo preverjali obravnavo nesreč pri delu in opozarjali na ugotovljene pomanjkljivosti. Med poškodbami so bile najpogostejše mehanske poškodbe prstov in gornjih okončin, nekaj poškodb pa je bilo posledica opeklin, vreznin, zdrsov, udarnin in padcev ter kemikalij oziroma delcev, ki so odleteli v oči in obraz.

Do nesreč pri delu je najpogosteje prihajalo zaradi nespoštovanja splošnega režima dela, prenizke zbranosti pri delu in spleta različnih nevarnih tveganj. Do nesreč pri delu je najpogosteje prišlo zaradi opustitve uporabe osebnih varovalnih sredstev (zaščitna očala, predpasnik, zgornji deli zaščitne obleke) in neurejene ga okolja (mokra tla, stopnice, založenost prehodov, nered in nesnaga). To še posebno velja za galvanski obrat v Mariboru in kovinsko delavnico v oddelku Rogoza.

V primerjavi z letom 2004 se je število nesreč pri delu zaprtih oseb zmanjšalo za sedem. Razveseljiv je tudi podatek, da so bile vse poškodbe pri delu lažje. Zaprte osebe so uveljavljale odškodninske zahteve pri zavarovalnicah tudi za neznatne poškodbe. V letu 2005 se je največ nesreč zgodilo v zavodu Dob (67), sledijo zavodi Maribor (31), Ljubljana (6), Celje (4), Koper (2) in oddelek Rogoza (1).

Na podlagi pogodbe o zavarovanju civilne odgovornosti, sklenjene med generalnim uradom in zavarovalnimi družbami, je 69 poškodovanih zaprtih oseb uveljavljalo odškodnino za posledice poškodb pri delu. Število odškodninskih zahtevkov se je v primerjavi z letom 2004 zmanjšalo za 22,4 %. V letu 2005 so zavarovalnice štirim oškodovancem plačilo odškodnine zavrnilo, niso pa nam posredovale podatkov o številu morebitno izplačanih odškodnin, čeprav jih ob posredovanju odškodninskih zahtevkov za to vedno zaprosimo.

4. DELOVANJE UPRAVE NA NACIONALNEM IN MEDNARODNEM PODROČJU

4. 1. DELOVANJE NA NACIONALNEM PODROČJU

4. 1. 1. Sodelovanje z mediji

V letu 2005 se je število prošelj predstavnikov medijev za obiske zavodov in za posredovanje informacij s področja izvrševanja kazenskih sankcij v primerjavi z letom poprej nekoliko povečalo. Novinarji so zastavljali vprašanja o življenju in delu zaprtih oseb v zavodih, ravnanju z zaprtimi osebami, spoštovanju njihovih pravic, zlasti pa so jih zanimali posamezni izgrede in izredni dogodki. Še posebno so želeli navezati stike z osebami, ki so jim posredovale pritožbe o kršenju njihovih pravic in z osebami, ki so bile obsojene oziroma osumljene storitve hudih kaznivih dejanj.

V letu 2005 je bilo objavljenih 38 televizijskih in radijskih prispevkov s področja izvrševanja kazenskih sankcij (RTV Slovenija, Pop TV, TV Celje, A kanal, Deželna televizija Škofja Loka hrvaška in francoska televizija, Radio Slovenija, Koper–Capodistria, Celje, Maribor idr.). Novinarji 19 časopisnih hiš (med njimi Delo, Dnevnik, Slovenske novice, Večer, Mladina, Jana, Finance, Mag, STA Reuters) so objavili 52 prispevkov.

V letu 2005 je bilo v zavodih posnetih nekaj krajših filmov, organizirani so bili likovna in fotografska razstava ter modna revija. Posamezni obsojenci so vzpostavili stike z novinarji brez vednosti zavoda, da bi javnost seznanili s svojimi problemi. Stike zaprtih oseb z novinarji smo dovolili, kadar so zainteresirani novinarji v skladu s predpisi prej pridobili dovoljenje. Zavračali pa smo njihove zahteve za posredovanje osebnih podatkov zaprtih oseb, če od teh oseb niso pridobili privoljenja.

Da bi medije pravočasno in izčrpno seznanili z vsemi pomembnimi dogodki v posameznih zavodih, smo v letu 2005 izdali tudi nekaj sporočil za javnost in organizirali tiskovne konference. Zaradi zakonitih zadržkov želenih podatkov v nekaterih primerih nismo mogli posredovati. Medijem smo posredovali v objavo tudi nekaj prispevkov, v katerih smo demantirali nekatere novinarske članke.

4. 1. 2. Obiski v zavodih

V letu 2005 je za obisk v zavodih zaprosilo 49 ustanov in posameznikov. Med njimi je bilo največ strokovnih delavcev sodišč, tožilstva, policije in drugih ustanov, za obisk pa so zaprosili tudi strokovni delavci za kazensko pravo iz Bratislave, vzgojitelji iz Litve, vodstvo šole varuha miru iz Francije, glasbena skupina iz San Francisca in glasbena skupina paznikov iz avstrijskega deželnega zapora Gra–Karilan. Število obiskov se v primerjavi z letom 2004 ni povečalo, povečalo pa se je število prošelj študentov in dijakov za opravljanje prakse, izdelavo seminarske, diplomske oziroma podiplomske naloge ali za raziskovalno delo s področja izvrševanja kazenskih sankcij. V večini primerov smo zbiranje podatkov in obiske omogočili, izjema so bili le dijaki in učenci.

Obiski so bili organizirani tako, da so bili čim manj moteči za življenje v zavodih, pri tem pa smo upoštevali tudi želje zaprtih oseb.

4. 2. DELOVANJE NA MEDNARODNEM PODROČJU

V letu 2005 je uprava aktivno sodelovala s pristojnimi organi Sveta Evrope, z upravami za izvrševanje kazenskih sankcij drugih držav, z mednarodnimi raziskovalnimi inštituti in z mednarodnimi organizacijami s področja izvrševanja kazenskih sankcij. Tujim zaporskim upravam, inštitutom in organizacijam smo nudili želene informacije in poročila. Na ta način se vključujemo v evropske informacijske mreže, ki omogočajo sodelovanje v mednarodnih projektih na področju izvrševanja kazenskih sankcij.

Uprava vsako leto sodeluje v projektu Sveta Evrope SPACE - letna zaporska statistika. Sodelovali smo pri pregledu zadnjih verzij osnutkov novih Evropskih zaporskih pravil, ki so se pripravljala v okviru Sveta Evrope in pripravili pregled izvajanja priporočila Sveta Evrope v zvezi z prenapolnjenostjo zaporov. Za projekt SYCP - integriran, spletni informacijski sistem, ki ga vodi slovensko gospodarsko in raziskovalno združenje v Bruslju, smo pripravili predstavitev naše uprave. Pripravili smo nekaj poročil vezanih na uresničevanje konvencij Organizacije združenih narodov.

Mednarodno sodelovanje nam je tudi v letu 2005 omogočalo izmenjavo izkušenj in dobrih praks ter razvoj strokovnega dela na različnih področjih izvrševanja kazenskih sankcij.

4. 2. 1. Obiski tujih delegacij v Sloveniji

Na študijskem obisku v Sloveniji je bila delegacija srbske, črnogorske in albanske uprave za izvrševanje kazenskih sankcij. Te obiske smo koordinirali v okviru Sveta Evrope in misij OVSE.

Predstavniki organizacije Save the Children in predstavniki zaporskega sistema Bosne in Hercegovine in Republike Srbske so obiskali zavod Celje in Prevezgojni dom Radeče. Vsebina razgovorov je bila vezana na obravnavo mladoletnih.

Generalni direktor danske uprave za izvrševanje kazenskih sankcij je obiskal generalni urad in zavoda Dob in Koper.

Izvedli smo prvi skupni sestanek z organizatorji 9. konference o drogah (European Conference on Drugs and Infections Prevention in Prisons), ki bo oktobra naslednje leto v Sloveniji. Organizatorji so izbirali lokacijo konference, ki je predvidena v Ljubljani.

Na enotedenskem študijskem obisku je deset predstavnikov avstrijskih zaporov obiskalo zavode Maribor z Rogozo, Celje, Dob, Koper, Ig in Prevezgojni dom. Skupina delavcev zapora Graz-Karlau iz Avstrije je obiskala zavod Koper in na prostem izvedla koncert pihalne godbe.

Zavod Koper je obiskala tudi skupina tujih udeležencev 2. Adriatic konference o drogah, ki je potekala v Sloveniji.

V zavodu Koper je generalni urad izvedel meddržavni posvet skupaj s predstavniki hrvaške uprave za izvrševanje kazenskih sankcij na temo usposabljanje paznikov.

Zavod Ig in odprti oddelek zavoda Ljubljana so obiskale predstavnice univerze iz Bratislave, prav tako zavod Ig tudi predstavnice Inšpektorata za pogojne odpuste iz Litve. V prevzgojnim domu Radeče je v okviru študentskih izmenjav študent fotografije iz Švedske pripravljala študijske posnetke iz življenja mladoletnikov v prevzgojnim domu.

4. 2. 2. Obiski predstavnikov uprave v tujini

Direktorji javnih gospodarskih zavodov (Kozjak, Rinka, Emboplast, Golovec in Pohorje) in predstavniki uprave so obiskali Gospodarsko družbo Lipovica in Polodprti zapor v Lipovici na Hrvaškem. Predstavniki generalnega urada je sodeloval na zasedanju skupine za reformo zaporov v Srbiji. Sestanek je potekal v Beogradu pod okriljem Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE), Misije za Srbijo in Črno goro.

Predstavnica generalnega urada se je v Bruslju udeležila sestanka v okviru EUJUST LEX MISSION za Irak in v nadaljevanju je predstavnica zavoda Ljubljana aktivno sodelovala v Italiji pri usposabljanju predstavnikov iz Iraka.

Predstavnica generalnega urada je aktivno sodelovala na mednarodni konferenci v Bukarešti, ki jo je organizirala romunska zaporska uprava pod pokroviteljstvom Ministrstva za pravosodje Romunije in Evropske komisije v okviru Twinning 2003 Phare programa " Podpora za izboljšanje penitenciarne sistema ".

Predstavniki zavoda Dob so v zaporu Lepoglava na Hrvaškem sodelovali na okrogli mizi s temo: " Tretma odvisnih v zaporskem sistemu." Predstavnika generalnega urada sta se udeležila 8. evropske konference o preventivi v zvezi z drogami, ki je potekala v Budimpešti. Konferenco je organizirala evropska nevladna organizacija za preventivo drog v zaporih Cranstoun.

Generalni direktor je kot član slovenske delegacije zastopal naše področje v okviru zagovora poročila Republike Slovenije po Mednarodnem paktu o državljskih in političnih pravicah pred komisijo Organizacije združenih narodov v Ženevi.

Koordinator za duhovno oskrbo se je udeležil mednarodne konference v kanadskem mestu Cornwall. Konferenco je organizirala Mednarodna organizacija zaporniških pastoralnih delavcev (IPCA) z naslovom "Nismo sami!".

Predstavnica generalnega urada se je udeležila 1. sestanka organizacijskega odbora za izvedbo projekta Pipeline. Norveška je nosilka projekta, Slovenija je partnerica v projektu.

V okviru programa mešano slovensko bavarske komisije so predstavniki zavoda Celje in prevzgojnega doma obiskali mladoletniški zapor Neuburg na Bavarskem. Predstavniki generalnega urada in vodstvo zavoda Dob so obiskali nov zapor v Leobnu v Avstriji.

Predstavnica generalnega urada se je v Pragi udeležila konference v organizaciji Evropskega foruma za zaposlovanje storilcev kaznivih dejanj. Tema konference je bila "Zaposlovanje deluje".

Predstavnica generalnega urada je sodelovala na mednarodni konferenci z naslovom "Učinkovite intervencije". Konferenco je organizirala mednarodna organizacija International Corrections and Prison Association v Edinburgu na Škotskem. Predstavniki zavoda Celje in predstavnica MP sta sodelovala na evropski konferenci v Staffordshiru v Angliji v okviru programa evropske komisije AGIS. Tema konference je bila " Zaščita mladoletnih v in iz zapora".

5. KADROVSKE, FINANČNE IN PROSTORSKE RAZMERE

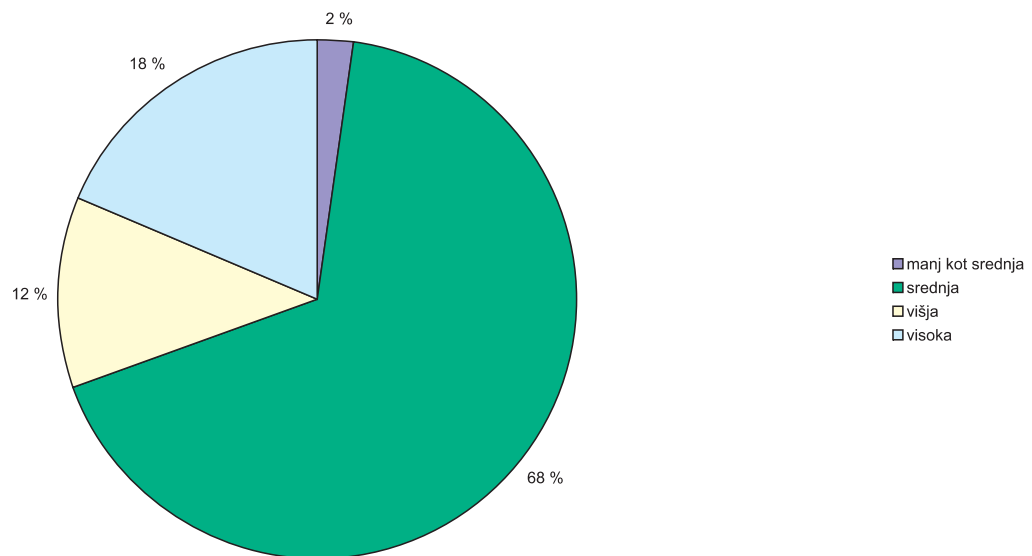
5. 1. KADROVSKE RAZMERE

5. 1. 1. Osnovni podatki o obsegu in strukturi zaposlenih ter zasedenih delovnih mestih glede na veljavno sistemizacijo

Tabela 79: Pregled števila zaposlenih v upravi na dan 31. 12. 2005

	tarifna skupina					spol		skupaj
	VII.	VI.	V.	IV., III., II.,	skupaj	m	ž	
POLOŽAJNA DELOVNA MESTA								
generalni direktor	1	0	0	0	1	1	0	1
direktor zavoda	7	0	0	0	7	5	2	7
vodja sektorja	1	0	0	0	1	0	1	1
vodja oddelka	33	2	1	0	36	18	18	36
vodja referata	4	2	0	0	6	5	1	6
skupaj	46	4	1	0	51	29	22	51
SPECIALIZIRANI KADRI								
pedagogi	34	8	0	0	42	12	30	42
psihologi	8	0	0	0	8	4	4	8
socialni delavci	10	2	0	0	12	2	10	12
drugi strokovni delavci v vzg.slужbi	5	0	0	0	5	1	4	5
medicinski tehniki	4	5	4	0	13	1	12	13
inštruktorji	5	0	50	4	59	56	3	59
delovni inštruktorji	3	0	39	0	42	39	3	42
diplomirani inženirji	3	0	0	0	3	2	1	3
inženirji	0	10	0	0	10	9	1	10
tehniki	0	0	0	0	0	0	0	0
diplomirani ekonomisti	4	1	0	0	5	1	4	5
ekonomisti	0	4	0	0	4	0	4	4
ekonomski tehniki	0	0	17	0	17	0	17	17
pazniški kader	8	53	388	2	451	418	33	451
administrativni in drugi delavci	17	10	35	11	73	19	54	73
skupaj	101	93	533	17	744	564	180	744
skupno število vseh zaposlenih	147	97	534	17	795	593	202	795

Grafikon 16: Struktura zaposlenih po stopnji izobrazbe v letu 2005

5. 1. 2. Obseg in dinamika zaposlovanja

V letu 2005 smo uresničili zmanjšanje števila zaposlenih, ki ga določa skupni kadrovski načrt organov državne uprave za leto 2005. Zmanjšanje števila zaposlenih smo izvedli tako, da delavcev, ki jim je prenehalo delovno nismo nadomeščali z novimi zaposlitvami, razen v primeru delavcev, ki opravljajo naloge varnosti in zavarovanja in morajo biti v zavodih stalno prisotni, ter strokovnih delavcev s specifičnimi znanji, saj moramo zagotavljati nemoteno opravljanje dejavnosti izvrševanja kazenskih sankcij in pripora. V letu 2005 je v upravi nastopilo delo 9 od skupno predvidenih 35 delavcev, ki so bili prerazporejeni z ministrstva za obrambo.

V letu 2005 je prenehalo delovno razmerje 43 delavcem, med njimi je 24 delavcem delovno razmerje prenehalo na njihovo željo oziroma so se zaposlili drugje, 15 delavcev se je upokojilo, štirje so umrli.

Del razpoložljivih sredstev za plače je bil v skladu s pravilnikom o napredovanju zaposlenih v državni upravi namenjen napredovanju delavcev. V letu 2005 jih je napredovalo 161.

5. 1. 3. Izobraževanje delavcev

Delavci uprave so se udeleževali različnih oblik izobraževanja. Zakon o javnih uslužbencih določa za uradniška delovna mesta kot pogoj za imenovanje v naziv poseben strokovni izpit, ki ga morajo glede na določbo 193. člena opraviti tudi tisti uradniki, ki so na dan začetka uporabe tega zakona (28. 6. 2003) imeli manj kot pet let službene dobe. V letu 2005 je bilo v izobraževanje kot pripravo na strokovni izpit za imenovanje v naziv vključenih 31 delavcev, strokovni izpit za imenovanje v naziv pa je opravilo 69 delavcev.

Glede na zakon o splošnem upravnem postopku, ki določa, da lahko posamezniki vodijo upravni postopek oziroma odločajo v upravnih stvareh le, če imajo ustrezno izobrazbo in opravljen strokovni izpit iz upravnega postopka, so delavci z opravljanjem izpitov iz upravnega postopka nadaljevali tudi v letu 2005.

Za pridobitev višje stopnje izobrazbe na podlagi sklenjene pogodbe o izobraževanju se je na različnih fakultetah izobraževalo 14 delavcev.

Generalni urad je v letu 2005 organiziral usposabljanje za nove paznike in različne seminarje za posamezne skupine zaposlenih, kjer so predavali priznani strokovnjaki. Tovrstnega izobraževanja se je udeležilo 481

delavcev. Delavci so se dodatno usposabljali za obravnavo odvisnih od drog, za obravnavo storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost in za ugotavljanje samomorilne ogroženosti. Organizirali smo seminarje o načinih ustrezne komunikacije s sodelavci in zaprtimi osebami ter senzitiviti trening. Funkcionalno izobraževanje je potekalo tudi v okviru aktivov pedagoških vodij, pedagogov, socialnih delavcev, terapevtov odvisnosti, zdravstvenih delavcev, psihologov, delavcev pazniške službe in delavcev splošnih služb.

V letu 2005 smo se udeležili večjega števila slovenskih, pa tudi mednarodnih posvetov in konferenc ter različnih drugih posvetov in seminarjev, ki so jih pripravile zunanje ustanove.

5. 1. 4. Pripravnštvo in delovna praksa

Zaposlovanje pripravnikov je bilo tudi v letu 2005 omejeno samo na zaposlovanje pripravnikov štipendistov. Tako smo v letu 2005 zaposlovali tri pripravnice štipendistke, med njimi je ena pripravništvo in strokovni izpit po pripravništvu tudi uspešno opravila.

Tudi v letu 2005 smo na prošnjo Fakultete za upravo in Fakultete za policijsko-varnostne vede njihovim študentom omogočili opravljanje obvezne prakse. V zavodih je bilo v letu 2005 na delovni praksi 54 študentov.

5. 1. 5. Odsotnost z dela zaradi bolezni oziroma delovnih nezgod

Zaradi bolezni, posledic nesreč pri delu ter nege družinskih članov so bili zaposleni v letu 2005 odsotni z dela 92.504 ur, kar pomeni stalno odsotnost 44,5 delavcev.

Odsotnost z dela v zavodih je bila v letu 2005 v povprečju za 2,5 % višja kot v letu poprej. Odsotnost se je povečala v zavodih Ig (za 119 %), Koper (42,5 %), Maribor (za 64 %) in Celje (za 17 %), v ostalih zavodih pa se je zmanjšala (v zavodih Dob za 22,4 %, Radeče za 13,4 % in Ljubljana za 8,7 %). Delavci zavodov so bili v letu 2005 odsotni z dela predvsem zaradi bolezni (81,6 %). Nesreče pri delu so bile vzrok za odsotnost pri 11,8 % delavcev zavodov, nega družinskih članov pa pri 6,6 %.

Tabela 80: Podatki o odsotnosti z dela (v urah) po lokacijah v letu 2005

Lokacija	bolezen delavca	nesreča pri delu	nega družinskih članov	skupaj
generalni urad	1.544	32	96	1672
Dob	21.010	2.408	2.612	26.030
Ig	4.906	0	72	4.978
Celje	6.460	1.328	128	7.916
Koper	11.680	264	864	12.808
Ljubljana	11.404	3.216	1.168	15.788
Maribor	11.024	1.264	912	13.200
Radeče	7.656	2.208	248	10.112
SKUPAJ	75.684	10.720	6.100	92.504

V letu 2005 smo nadaljevali z izvajanjem preventivnih zdravstvenih pregledov delavcev, in sicer po programih, ki so bili pripravljene na posameznih lokacijah v skladu z izjavo o varnosti z oceno tveganja.

5. 1. 6. Disciplinski postopki zoper delavce

V letu 2005 je bilo uvedenih šest postopkov za ugotavljanje odgovornosti delavcev za kršitev delovnih obveznosti. Delavcem so bili izrečni trije opomini in dve denarni kazni, en postopek pa še ni bil dokončno zaključen.

5. 1. 7. Nadurno delo

V letu 2005 je bilo v službah za varnost in zavarovanje v posameznih zavodih izplačanih 50.306 ur nadurnega dela, kar je za 34 % manj kot v letu poprej. Znižanje je posledica zakona o delovnih razmerjih, ki dovoljuje največ 20 nadur na mesec oziroma 180 nadur na leto. Tako v letu 2006 prenašamo 2.990 opravljenih, a neizplačanih ur preko polnega delovnega časa.

Tabela 81: Število izplačanih nadur po lokacijah v letu 2005

Lokacija	število izplačanih nadur
generalni urad	292
Dob	12.225
Ig	2.094
Celje	6.591
Koper	6.749
Ljubljana	12.271
Maribor	7.560
Radeče	2.816
SKUPAJ	50.598

Pazniki, pa tudi nekateri inštruktorji (npr. tisti, ki delajo v kuhinjah), so z nadurnim delom preobremenjeni. Čeprav se je v zadnjih desetih letih število zaprtih oseb skoraj podvojilo, zaradi sprememb predpisov pa se je povečal tudi obseg nalog, se je število zaposlenih celo zmanjšalo.

Do nadurnega dela prihaja predvsem zaradi izrazito povečanega števila spremstev zaprtih oseb na sodišča in v zdravstvene ustanove. Teh ni mogoče načrtovati, dolžni pa smo jih izvajati. Nadurno delo je tudi posledica odsotnosti paznikov v obdobju od izpraznitve do zasedbe delovnega mesta in med začetnim usposabljanjem na novo sprejetih paznikov.

Kljub sprejetim ukrepom za izboljšanje organizacije dela in dejstvu, da se število nadur v zadnjih letih postopoma zmanjšuje, pa brez novih zaposlitev in spremembe zakona o izvrševanju kazenskih sankcij razmer dokončno ne bo mogoče urediti.

5. 2. REALIZACIJA FINANČNEGA NAČRTA

V upravi smo v letu 2005 porabili 6.400.112 tisoč SIT, kar znaša 95 % veljavnega proračuna.

Tabela 82: Poraba glede na podskupine izdatkov v letu 2005

Oznaka podskupine	naziv podskupine	poraba (v tisoč sit)	delež porabe (v %)
400	Plače in drugi izdatki zaposlenim	3.447.398	53,9
401	Prispevki delodajalcev	753.548	11,8
402	Izdatki za blago in storitve	1.445.083	22,6
411	Transferji posameznikom	2.961	0
413	Drugi tekoči domači transferi	532.364	8,3
420	Nakup in gradnja osnovnih sredstev	218.758	3,4

Od celotne porabe se na sredstva zagotovljena iz proračuna nanaša 6.351.511 tisoč SIT (94,24 % veljavnega proračuna), na prejeta sredstva v okviru programa Socrates 2. 198 tisoč SIT (0,03 % veljavnega proračuna).

na), na porabo sredstev iz naslova lastne dejavnosti 45.797 tisoč SIT (0,68 % veljavnega proračuna), na porabo sredstev iz prejetih odškodnin 607 tisoč SIT (0,01 % veljavnega proračuna). Glede na veljavni proračun je 5,04 % sredstev ostalo neporabljenih.

Lastna dejavnost v upravi zajema organizirano prehrano delavcem in počitniško dejavnost. Sredstva iz prejetih odškodnin se nanašajo na sredstva, prejeta na osnovi zavarovanj stvarnega premoženja v letih 2004 in 2005.

Razlika med sprejetim in veljavnim proračunom za leto 2005 znaša 52.313 tisoč SIT in se nanaša na povečanje:

- sredstev lastne dejavnosti v višini 574 tisoč SIT,
- sredstev iz naslova odškodnin v višini 2.978 tisoč SIT,
- sredstev iz naslova donacij v višini 1.279 tisoč SIT,
- sredstev po sklepu vlade v višini 47.482 tisoč SIT.

Razlika med veljavnim in realiziranim finančnim načrtom znaša 339.548 tisoč SIT. Po vrsti porabe se ostanek nanaša na:

- neporabljena sredstva na postavkah tipa 1(326.946 tisoč SIT),
- neporabljena sredstva odškodnin (2.801 tisoč SIT),
- neporabljena sredstva iz naslova donacij (1.343 tisoč SIT),
- ostanek na proračunskih postavkah lastne dejavnosti (8.458 tisoč SIT).

Ostanek sredstev, ki se nanaša na proračunski del, se deloma nanaša na neplačilo že prevzetih obveznosti (296.606 tisoč SIT), deloma pa na ostanek sredstev (na investicijah, materialnih stroških in ostanek na plačah – prejete refundacije bolezni). Neporabljena sredstva odškodnin in donacij se prenašajo v naslednje proračunsko leto, ostanek na proračunskih postavkah lastne dejavnosti pa se nanaša na del za obveznosti do dobaviteljev ter na neporabljena sredstva.

Iz naslova sredstev odškodnin smo v leto 2005 prenašali 2.176 tisoč SIT. V leto 2005 smo prenašali še nekrite odhodke leta 2004, za katere nam je zmanjkalo sredstev v okviru materialnih stroškov in stroškov najemnin.

Tabela 83: Pregled porabe po podprogramih in proračunskih postavkah v letu 2005
(vir financiranja: proračun)

Podprogram	oznaka proračunske postavke	naziv proračunske postavke	poraba v letu 2005	poraba v letu 2005 v EUR ⁷
09042001 Delovanje uprave za izvrševanje kazenskih sankcij	6028	Plače	4.336.627.443	18.096.425,65
	4016	Najemnine poslovnih prostorov	42.485.923	177.290,62
	4508	Materialni stroški	1.171.472.970	4.888.470,08
	5505	Financiranje javnih gospodarskih zavodov	280.331.630	1.169.803,16
	6395	Izobraževanje delavcev	10.959.405	45.732,79
	6680	Oprema paznikov	29.544.504	123.287,03
	6681	Oborožitev in posebna varnostna oprema	26.387.084	110.111,35
	2876	Investicije in inv. vzdrževanje	194.586.017	811.933,06
	1009	Odškodnine po sodnih sklepih	4.122.199	17.201,63
20032001 Socialno varstvo obsojencev	7448	Zdravstveno zavarovanje obsojencev	254.993.953	1.064.070,91
SKUPAJ			6.351.511.128	26.504.386,28

V letu 2005 smo porabili 6.351.511 tisoč SIT proračunskih sredstev, kar je za 287.848 tisoč SIT ali 4,75 % več kot v letu 2004. Povečanje porabe v primerjavi z letom 2004 izhaja iz povečanega finančnega načrta (nova postavka 5505, ki smo jo oblikovali ob rebalansu proračuna in povečanja posameznih postavk finančnega načrta – plače, materialni stroški, izobraževanje delavcev). Se pa v primerjavi z letom poprej razlikuje poraba po proračunskih postavkah.

Tako smo za investicije in investicijsko vzdrževanje namenili 36,3 % manj kot v letu 2004, prav tako so bili manjši izdatki za najemnine poslovnih prostorov (za 79 %, saj smo lani še plačevali najemnino za zavod Koper in poravnali zapadle obroke najemnine Slovenski frančiškanski provinci sv. Križa), manj smo namenili za opremo pazniške službe (za 15,8 %) in za izobraževanje delavcev (za 1,6 %). Poraba na ostalih postavkah je bila v primerjavi z letom 2004 večja, in sicer za 3,2 % na plačah, za 9,8 % na materialnih stroških, za 7 % za oborožitev in posebno varnostno opremo in za 18,9 % za zdravstveno zavarovanje obsojencev. V letu 2005 smo v skladu s finančnimi možnostmi in sprejetimi načrti JGZ financirali stroške dela in izvajanje programa zaposlovanja zaprtih oseb (v JGZ Emboplast, JGZ Rinka, JGZ Golovec in JGZ Kozjak), večji del sredstev s postavke pa smo namenili sanaciji in preoblikovanju poslovnega sistema JGZ Pohorje. Cilj financiranja javnih gospodarskih zavodov – omogočiti poslovanje brez izgub – v celoti ni bil uresničen, smo pa v letu 2005 zagotovili nadaljevanje (pozitivnega) poslovanja JGZ Pohorje, kar je nujno za začetek preoblikovanja JGZ Pohorje v kapitalsko družbo. Tako se povečuje (ohranja) možnost oblikovanja delovnih mest za zaprte osebe v največjem slovenskem zaporu, kjer je delo potrebno predvsem z drugih vidikov (dolgo prestajanje kazni, zagotavljanje varnosti itn).

Upošteva neplačane obveznosti znaša poraba leta 2005 6.648.117 tisoč SIT (kar je za 584.454 tisoč SIT več kot leta 2004). V letu 2005 ni bilo poravnanih:

- za 224.976 tisoč sit obveznosti na postavki za investicije in investicijsko vzdrževanje (PP 2876),
- za 910 tisoč SIT stroškov na postavki najemnine poslovnih prostorov (PP4016),
- za 47.568 tisoč SIT obveznosti na postavki materialni stroški (PP 4508),

⁷ Centralni tečaj Banke Slovenije: 1 EUR = 239,640 SIT

- za 4.366 tisoč SIT obveznosti na postavki za izobraževanje delavcev (PP 6395),
- za 8.459 tisoč SIT obveznosti na postavki oprema paznikov (PP 6680),
- za 8.004 tisoč SIT obveznosti na postavki oborožitev in posebna varnostna oprema (PP 6681) in
- za 2.323 tisoč SIT obveznosti na postavki zdravstveno zavarovanje obsojencev (PP 7448),

kar vse bo dodatno oteževalo realizacijo v letu 2006.

Uresničene so bile vse ključne naloge iz programa uprave. Nismo pa uresničili nekaterih nalog na področju investicij v opremo in v izboljšanje prostorskih razmer. Nismo kupili načrtovanega števila računalnikov niti nismo izvedli nabave tiskalnikov in mrežne opreme za zavode za najnujnejše potrebe, ker je bil nakup vezan na prvo fazo postopkov ministrstva za javno upravo, ki pa ni bil izveden. Zaradi pogajanj se je zavlekel podpis pogodbe o projektiranju, zato je bila projektna dokumentacija za prenovo zavoda Dob izdelana do faze PGD (projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja). Gradnja čistilne naprave ni bila realizirana zaradi novih okoliščin glede nameravane gradnje centralne čistilne naprave za območje mirenske doline s strani Občine Trebnje. Neuresničena ostaja tudi načrtovana vključitev zavodskih ambulant v javno zdravstveno mrežo oziroma uresničitvev 49. člena zakona o izvrševanju proračuna za leti 2004 in 2005, saj je pred tem potrebno spremeniti zakon o izvrševanju kazenskih sankcij. Ocenjujemo, da smo tako zaposlenim kot zaprtim osebam uspeli zagotoviti osnovne pogoje bivanja in dela ter gospodarno in racionalno potrošili dodeljena proračunska sredstva.

Tabela 84: Povprečno število zaprtih oseb in vrednost oskrbnega dne v letih 200–2005⁸

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
povprečno stanje zaprtih oseb	1.131	1.203	1.147	1.120	1.132	1.137
oskrbni dan (v SIT)	10.896	12.415	13.594	14.986	14.676	15.305 (63,87 EUR)

⁸ Stroški oskrbnega dne so izračunani tako, da je višina vseh proračunskih sredstev uprave deljena s številom dni v letu in povprečnim številom zaprtih oseb.

5. 3. PROSTORSKE RAZMERE

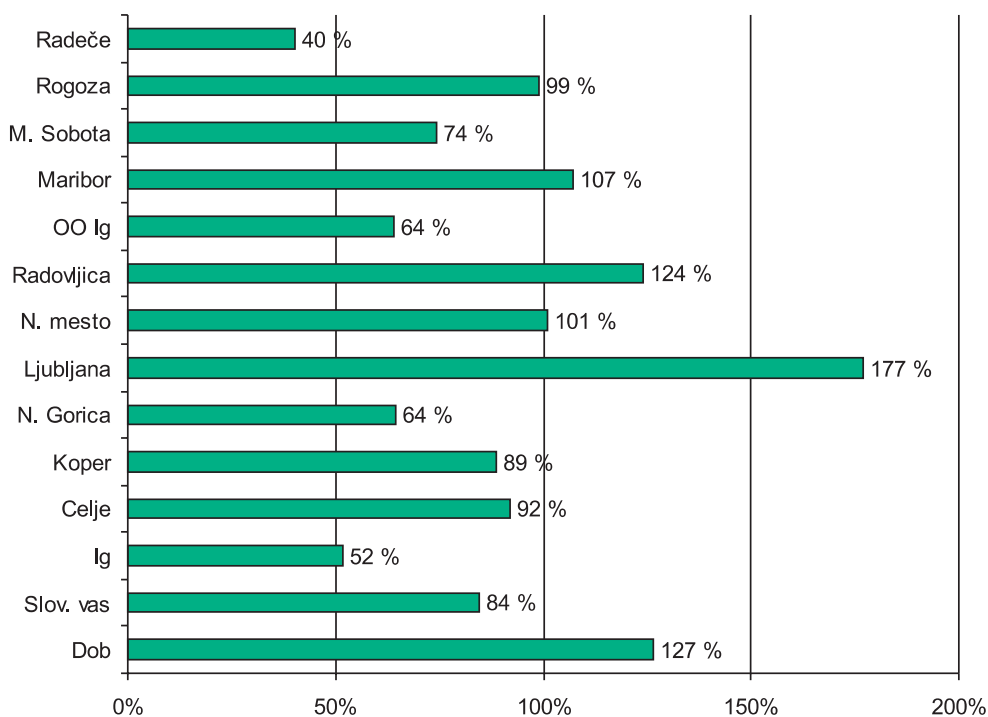
5. 3. 1. Zmogljivost zavodov in njihova zasedenost

Prostorska zmogljivost zavodov se izračunava na osnovi predpisanih standardov, ki znašajo 9 m² za samsko in 7 m² na osebo za večposteljno sobo. Po navedenih standardih je tako v letu 2005 prostorska zmogljivost vseh zavodov znašala 1.103 mesta.

Tabela 85: Zasedenost posameznih zavodov in oddelkov glede na povprečno število zaprtih oseb v letu 2005

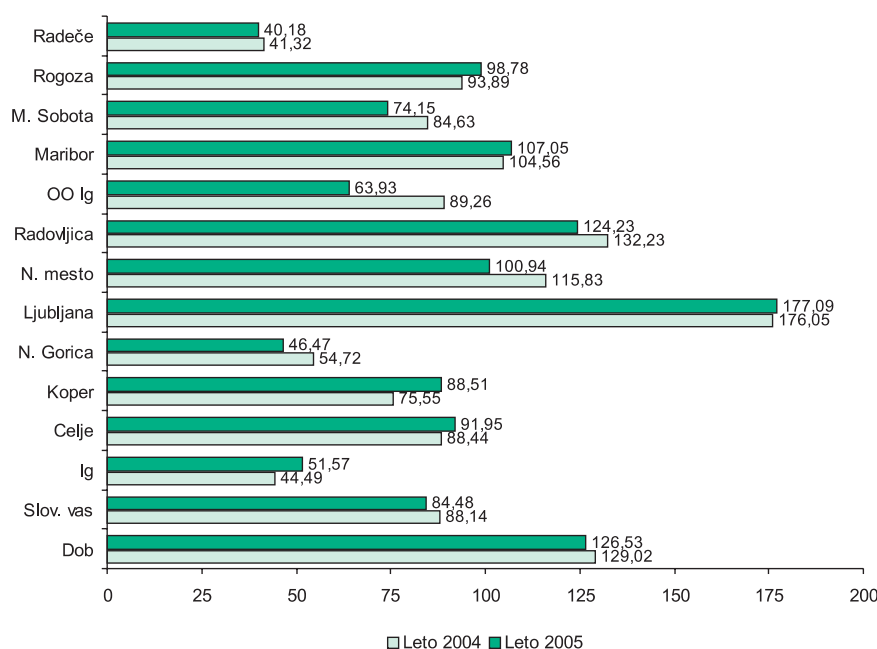
Zavod	zmogljivost	povprečno število zaprtih	delež zasedenosti (v %)
Dob	233	294,81	126,5
Slov. vas	63	53,22	84,5
Ig	79	40,74	51,6
Celje	96	88,27	92
Koper	110	97,36	89
N. Gorica	32	20,63	64,5
Ljubljana	128	226,68	177
N. mesto	35	35,33	101
Radovljica	22	27,33	124,3
OO Ig	27	17,26	64
Maribor	133	142,38	107
M. Sobota	41	30,40	74,1
Rogoza	36	35,56	98,8
Radeče	68	27,32	40,2
Skupaj	1.103	1.137,29	103,10

Grafikon 17: Zasedenost posameznih zavodov in oddelkov glede na povprečno število zaprtih oseb v letu 2005

Grafikon 18: Primerjava zasedenosti posameznih zavodov in oddelkov v letih 2004 in 2005

Najbolj so bili zasedeni zavoda Ljubljana in Dob ter oddelek Radovljica, sledita pa oddelek Novo mesto in zavod Maribor. Najmanj sta bila zasedena zavoda Radeče in Ig. V primerjavi z letom 2004 se je povprečno število zaprtih oseb povečalo v zavodih Koper, Ig, Rogoza, Celje, Maribor in Ljubljana v vseh ostalih pa se je zmanjšalo. Različna je bila tudi zasedenost znotraj posameznih zavodov, saj se je pogosto dogajalo, da so bili posamezni oddelki prenapolnjeni, v drugih pa je bilo še dovolj prostora. V primerjavi z letom poprej se je zmanjšala prezasedenost oddelka Novo mesto in zavoda Dob, še za 1 % pa se je povečala prezasedenost najbolj prezasedenega zavoda Ljubljana. Težave zaradi prenapolnjenosti zavodov smo reševali s prerazporejanjem zaprtih oseb iz bolj zasedenih v manj zasedene sobe, oddelke in zavode in s številnimi drugimi ukrepi, kot so povečana skrb za higieno ipd.

5. 3. 2. Ocena bivalnih in prostorskih razmer v zavodih

Večina zaporov se nahaja v zelo starih zgradbah, ki so bile zgrajene za povsem druge namene in že po svoji arhitektonski zasnovi ne ustrezajo sodobnim zahtevam izvrševanja pripora in kazni zapora. V preteklih desetletjih se je zelo malo vlagalo v izboljšanje prostorskih razmer. Novi zavod v Kopru je prvi zapor, ki je bil zgrajen po več kot štiridesetih letih. Slabe prostorske razmere spremlja še prenapolnjenost, s katero se v zadnjih letih srečujemo predvsem v največjih zavodih – Dob, Ljubljana in Maribor. Na nujnost izboljšanja prostorskih razmer so opozorili tudi varuh človekovih pravic, CPT (odbor za preprečevanje mučenja in nečloveškega ravnanja ali kaznovanja pri Svetu Evrope), Evropska komisija, pa tudi Komisija za peticije ter Odbor za notranjo politiko in pravosodje pri državnem zboru. Zato imamo izdelan program prostorskega razvoja, za njegovo uresničitev pa bo potrebno zagotoviti ustrezna proračunska sredstva.

Bivalne, delovne in prostorske razmere se med posameznimi zavodi in oddelki močno razlikujejo. Tudi v letu 2005 so večini zavodov težave povzročali veliki bivalni prostori, kjer je bilo nastanjeno veliko število zaprtih oseb. Razumljivo je, da takšne bivalne razmere slabo vplivajo na počutje zaprtih oseb, vzdrževanje higiene in zagotavljanje zasebnosti. Predpise, ki določajo ločeno nastanitev posameznih kategorij zaprtih oseb (priporniki, obsojenci, upravno kaznovani, ženske, moški, mladoletniki), je v nekaterih oddelkih zaradi pomanjkanja prostorov težko izvajati. Slabe prostorske razmere ponekod tudi zmanjšujejo možnosti za izvajanje določenih pravic zaprtim osebam v večji meri (npr. zagotavljanje dela, omogočanje telesnih dejavnosti in

rekreacije, verskih obredov ipd.). V nekaterih zavodih priporniki bivajo v slabših razmerah kot obsojenci. Poseben problem predstavlja zastarela, dotrajana in pomanjkljiva oprema bivalnih in drugih prostorov, saj za nakup nikoli ni dovolj sredstev.

5. 3. 3. Aktivnosti za izboljšanje prostorskih in bivalnih razmer v zavodih

V okviru investicijsko vzdrževalnih del je bila izvedena obnova zavoda Maribor. Obnovljeni so bili naslednji prostori in deli objekta: ženski trakt, kopalnice pripora, pralnica z likalnico, sanitarije sprejema, varnostni zid, del fasade in dostavna ploščad za kuhinjo. Za obnovljene prostore je bilo nabavljeno tudi novo pohištvo za bivalne prostore zaprtih oseb ter oprema za pralnice. Z obnovo smo predvsem izboljšali sanitarne razmere v zavodu ter preprečili propadanje nekaterih delov in naprav objekta, pa tudi obstoječi prostori so postali boljše izkoriščeni. Zmogljivost zavoda se je povečala za 13 mest, pridobili smo ustrezeni prostor za ustanovitev oddelka brez drog, ki ga je zavod nujno potreboval.

Nabavili in vgradili smo dodatne ključavnice za celice zavoda Koper. Za preprečitev povzročanja škode oziroma ogrožanja zdravja in življenja ljudi smo izvedli nepredvidena nujna investicijska vzdrževanja objektov na drugih lokacijah, in sicer delno obnovo vodovoda in kotlovnice v zavodu Celje ter delno obnovo strehe nad upravnim delom v prevzgojnem domu.

V okviru investicijskega projekta celovite prenove zavoda Dob je bila pridobljena projektna dokumentacija – faza PGD (projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja).

6. SKLEP

V upravi bomo tudi v letu 2006 največ pozornosti namenili doslednemu izvajanju zakona o izvrševanju kazenskih sankcij in podzakonskih predpisov ter skrbi za enotno in zakonito obravnavo zaprtih oseb, zmanjševanju negativnih posledic zaradi prenapolnjenosti zavodov in reševanju pereče prostorske problematike.

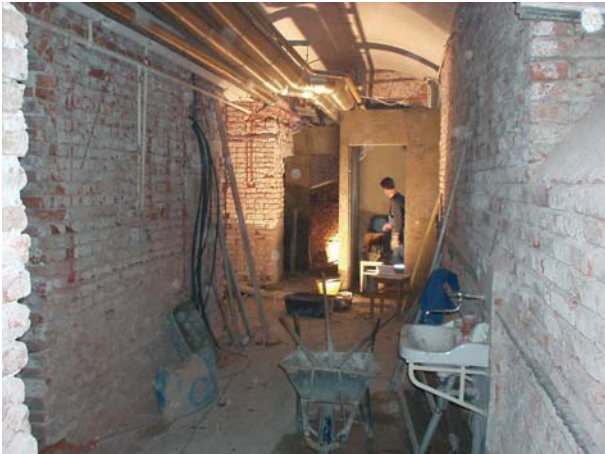
Dokončali bomo projekt prenove zavoda Dob in začeli s postopno prenovo ter pripravili programsko nalogo in investicijsko dokumentacijo za nadomestno gradnjo zavoda Ljubljana.

Posebno pozornost bomo namenili tudi zagotavljanju stabilnih varnostnih razmer, strokovnemu delu, nadaljnjim prizadevanjem za vključitev zavodskih ambulant v javno zdravstveno mrežo, delovanju javnih gospodarskih zavodov, učinkovitejši organizaciji dela in poslovanja, zaposlenim, izobraževanju ter mednarodnemu sodelovanju. Skupaj z ministrstvom bomo pripravili predlog sprememb zakona o izvrševanju kazenskih sankcij.

NEKAJ UTRINKOV V SLIKI

PROSTORSKE IN DRUGE IZBOLJŠAVE

Obnova prostorov v zavodu Maribor

Obnova pročelja

Obnovljen oddelek za ženske

Obnovljena soba

Nova pralnica

Delno obnovljena kuhinja

Obnovljeno sprehajališče v oddelku Murska Sobota...

...z nadstreškom

Nov video-nadzorni sistem v oddelku Murska Sobota znotraj...

...in zunaj

Nov, varnostno urejen, vhod v oddelek Nova Gorica

Nove klimatske naprave v upravnem delu zavoda Celje

DELO ZAPRTIH OSEB

Kovinska delavnica v oddelku Rogoza,...

...kjer delajo tudi obsojenci iz zavoda Maribor.

Usposabljanje mladoletnikov za delo v kuhinji

Izdelava pohištva za lastne potrebe

Delo v kovinski montaži v JGZ Rinka Celje

Delo v pralnici

IZOBRAŽEVANJE IN PROSTOČASNE DEJAVNOSTI

Izdelava plakata – izobraževalni program Most do izobrazbe – v zavodu Koper

Zaključna prireditev – Most do izobrazbe – v zavodu Ljubljana

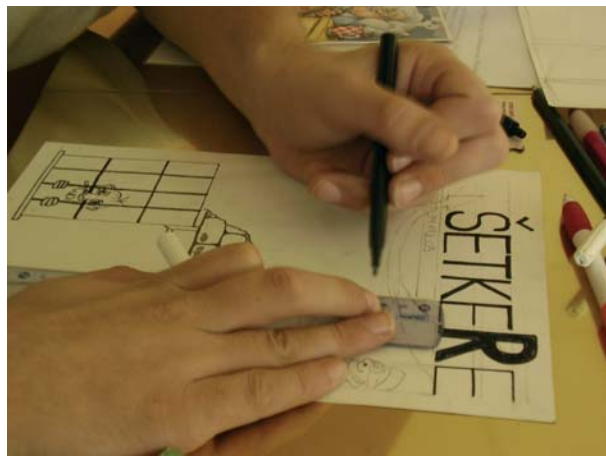
Učenje s pomočjo računalnika

Samostojno učenje v sobi

Izdelava različnih okrasnih predmetov

Izdelava naslovnice časopisa Šetkere

Slikarska razstava pripornic v zavodu Koper

Šahovsko tekmovanje v zavodu Maribor

Priljubljena oblika rekreacije – namizni tenis

Medzavodska nogometna tekma v zavodu Dob

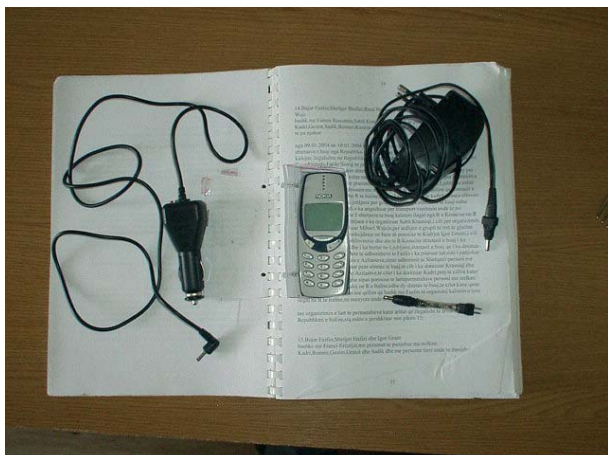
Izlet mladoletnikov s sankami na Lisco

Veslanje po Savi

ZANIMIVOSTI S PODROČJA VAROVANJA

Mobitel, skrit v izrezani knjigi,

...v čokoladi,

...v čipsu,

... v podlatu čevlja,

...v kavi,

... v salami,

... v biskvitu,

... in v čokoladnem namazu (skrit že v tovarni).

Skrivanje droge v tubi

Tudi takšna rastlina (kanabis) zraste v zaporu

Pobeg iz delavnice v zavodu Ljubljana

Ilegalna izdelava alkohola iz sadja in sladkorja

USPOSABLJANJE PAZNIKOV

Novi pazniki na osnovnem usposabljanju

Usposabljanje za delo s psom za odkrivanje droge

Učenje uporabe strelnega orožja

Prikaz uporabe strokovnega prijema

Vodje izmene in drugi pazniki na usposabljanju

Učenje ustrezne komunikacije

DOGODKI

Slovesnost ob deseti obletnici uprave

Dobitniki priznanj skupaj z ministrom in generalnim direktorjem

Minister pozdravlja paznike

Maša v oddelku Novo mesto

Obisk srbske delegacije

Meddržavni seminar o usposabljanju paznikov (Hrvaška, Slovenija)

Obisk albanske delegacije v prevzgojnem domu Radeče

Sodelovanje v mednarodnem projektu Pipeline

Pazniška godba avstrijskega zapora Graz-Karlau v zavodu Koprur

Razstava pristočasnih dejavnosti

Predstavitev izvajanja pooblastil paznikov javnosti

Na državnem tekmovanju v uporabi službenih psov so pazniki dosegli imenitne rezultate

Vsebina

PREDGOVOR	3
1. PRIKAZ POMEMBNEJŠIH DEJAVNOSTI UPRAVE V LETU 2005	11
2. STATISTIČNI PODATKI	13
2. 1. PODATKI O GIBANJU SKUPNEGA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB V LETU 2005	13
2. 2. PRIMERJAVA GIBANJA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB V LETU 2005 S PRETEKLIMI LETI	15
2. 3. OBSOJENCI	16
2. 3. 1. Podatki o gibanju števila obsojencev	16
2. 3. 2. Struktura priliva obsojencev	18
2. 3. 3. Odpust obsojencev in odliv s prestajanja kazni	19
2. 3. 4. Struktura obsojencev po vrsti storjenega kaznivega dejanja	20
2. 3. 5. Struktura obsojencev po dolžini kazni	21
2. 3. 6. Struktura obsojencev po starosti	21
2. 3. 7. Stranske kazni in varnostni ukrepi	22
2. 3. 8. Prevzem izvršitve kazni po mednarodnih pogodbah	23
2. 4. OBSOJENCI, OBSOJENI NA MLADOLETNIŠKI ZAPOR, IN MLADOLETNIKI V PREVZGOJNEM DOMU	23
2. 4. 1. Podatki o gibanju števila mladoletnikov	23
2. 4. 2. Priliv mladoletnikov v mladoletniški zapor in prevzgojni dom	23
2. 4. 3. Starostna struktura mladoletnikov	24
2. 4. 4. Struktura mladoletnikov po vrsti kaznivih dejanj	24
2. 4. 5. Struktura mladoletnih obsojencev po dolžini kazni	25
2. 4. 6. Odliv mladoletnih oseb iz mladoletniškega zapora in prevzgojnega doma	25
2. 5. UPRAVNO KAZNOVANI (OSEBE, KAZNOVANE V POSTOPKU O PREKRŠKU)	26
2. 6. PRIPORNIKI	28
2. 6. 1. Gibanje in struktura priprtih oseb	28
2. 7. TUJCI MED ZAPRTIMI OSEBAMI	31
2. 7. 1. Število tujcev med zaprtimi osebami	31
2. 7. 2. Obsojenci in mladoletniki – tujci	32
2. 7. 3. Tujci med upravno kaznovanimi	33
2. 7. 4. Tujci v priporu	34

3. OBRAVNAVA ZAPRTIH OSEB	36
3. 1. STROKOVNO DELO Z ZAPRTIMI OSEBAMI	36
3. 1. 1. Organizacija in oblike strokovnega dela v zavodih	36
3. 1. 2. Namestitve obsojencev in mladoletnikov v režime oziroma oddelke prestajanja kazni	37
3. 1. 3. Prestajanje zaporne kazni ob vikendih ter nadomestna kazen zapora z opravljanjem dela v korist humanitarnih organizacij ali lokalne skupnosti	39
3. 2. IZOBRAŽEVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV	39
3. 3. PROSTOČASNE DEJAVNOSTI OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV	42
3. 4. PSIHOLOŠKA DEJAVNOST	43
3. 5. SOCIALNO DELO IN POSTPENALNA DEJAVNOST	45
3. 5. 1. Socialna obravnava pripornikov	45
3. 5. 2. Socialna obravnava upravno kaznovanih	45
3. 5. 3. Socialna obravnava obsojencev in mladoletnikov	45
3. 5. 4. Svetovanje v postpenalni obravnavi	49
3. 6. ZDRAVSTVENO VARSTVO	49
3. 6. 1. Zdravstveni pregledi zaprtih oseb v zavodskih ambulantah	50
3. 6. 2. Specialistični pregledi zaprtih oseb zunaj zavoda	50
3. 6. 3. Bolnišnično zdravljenje zaprtih oseb z varovanjem in brez varovanja	50
3. 6. 4. Bolezni zaprtih oseb	50
3. 6. 5. Metadonska terapija	51
3. 6. 6. Izvajanje imunokemijskih urinskih testov	52
3. 6. 7. Število ležalnih dni v zavodskih bolniških sobah in v bolnišnicah	52
3. 6. 8. Poškodbe zaprtih oseb	52
3. 6. 9. Samopoškodbe in poskusi samomorov	52
3. 6. 10. Smrti	53
3. 6. 11. Gladovne stavke	53
3. 7. POSEBNE OBLIKE STROKOVNEGA OBRAVNAVANJA	53
3. 7. 1. Odvisnost od alkohola	53
3. 7. 2. Odvisnost od prepovedanih drog	55
3. 7. 3. Obravnava nevarnih obsojencev in mladoletnikov	58
3. 7. 4. Obravnava obsojencev in mladoletnikov – tujcev	58
3. 7. 5. Obravnava obsojencev in mladoletnikov – invalidov, na smrt bolnih in starih oseb	58
3. 7. 6. Obravnava obsojencev in mladoletnikov – storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost	58
3. 7. 7. Obravnava žensk	59
3. 7. 8. Obravnava mladoletnikov	59
3. 8. UGODNOSTI IN NAMENSKI IZHODI OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV	60
3. 8. 1. Podeljene ugodnosti	60
3. 8. 2. Zlorabe ugodnosti	61

3. 8. 3. Podeljevanje ugodnosti	61
3. 8. 4. Namenski izhodi	61
3. 9. DISCIPLINSKO OBRAVNAVANJE IN KAZNOVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV	62
3. 9. 1. Vodenje disciplinskih postopkov	62
3. 9. 2. Ocena učinkovitosti izrekanja disciplinskih kazni	62
3. 9. 3. Pregled izrečenih disciplinskih kazni	62
3. 9. 4. Pritožbe na disciplinske kazni	63
3. 10. POGOJNI ODPUST OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV TER POMILOSTITVE	64
3. 10. 1. Pogojni odpust in predčasni odpust	64
3. 10. 2. Pomilostitve obsojencev	65
3. 11. IZVAJANJE PRAVIC IN PRITOŽBE ZAPRTIH OSEB	65
3. 11. 1. Pravica do veroizpovedi	65
3. 11. 2. Druge pravice in pritožbe	66
3. 11. 3. Upravno odločanje	67
3. 12. VARNOST IN ZAVAROVANJE TER DELO PAZNIŠKE SLUŽBE	68
3. 12. 1. Splošne varnostne razmere	68
3. 12. 2. Pobegi zaprtih oseb	68
3. 12. 3. Uporaba prisilnih sredstev	69
3. 12. 4. Spremstva zunaj zavoda	72
3. 12. 5. Konflikti med zaprtimi osebami	74
3. 12. 6. Nadzor paketov in pisemskih pošiljk	74
3. 12. 7. Obiski in telefonski pogovori	75
3. 12. 8. Vnos nedovoljenih drog in opojnih substanc	76
3. 12. 9. Preiskave bivalnih prostorov	78
3. 12. 10. Preizkusi alkoholiziranosti	79
3. 12. 11. Odstranitev v posebni prostor po 236. členu zakona	79
3. 12. 12. Usposabljanje paznikov	80
3. 12. 13. Arhitekturne in tehnične možnosti za varovanje zavodov in osebja	80
3. 12. 14. Oprema in uniforme delavcev	81
3. 13. DELO ZAPRTIH OSEB	81
3. 13. 1. Razporeditev zaprtih oseb na delo	81
3. 13. 2. Delo mladoletnikov v prevzgojnem domu	82
3. 13. 3. Plačilo za delo zaprtih oseb	82
3. 13. 4. Javni gospodarski zavodi	83
3. 13. 5. Hišna dela	84
3. 13. 6. Varstvo pri delu in požarna varnost	84
3. 13. 7. Nesreče pri delu	84

4. DELOVANJE UPRAVE NA NACIONALNEM IN MEDNARODNEM PODROČJU	86
4. 1. DELOVANJE NA NACIONALNEM PODROČJU	86
4. 1. 1. Sodelovanje z mediji	86
4. 1. 2. Obiski v zavodih	86
4. 2. DELOVANJE NA MEDNARODNEM PODROČJU	87
4. 2. 1. Obiski tujih delegacij v Sloveniji	87
4. 2. 1. Obiski tujih delegacij v Sloveniji	87
4. 2. 2. Obiski predstavnikov uprave v tujini	87
5. KADROVSKE, FINANČNE IN PROSTORSKE RAZMERE	89
5. 1. KADROVSKE RAZMERE	89
5. 1. 1. Osnovni podatki o obsegu in strukturi zaposlenih ter zasedenih delovnih mestih glede na veljavno sistematizacijo	89
5. 1. 2. Obseg in dinamika zaposlovanja	90
5. 1. 3. Izobraževanje delavcev	90
5. 1. 4. Pripravnštvo in učna oziroma delovna praksa	91
5. 1. 5. Odsotnost z dela zaradi bolezni oziroma delovnih nezgod, delovni invalidi	91
5. 1. 6. Disciplinski postopki zoper delavce	92
5. 1. 7. Nadurno delo	92
5. 2. REALIZACIJA FINANČNEGA NAČRTA	92
5. 3. PROSTORSKE RAZMERE	96
5. 3. 1. Zmogljivost zavodov in njihova zasedenost	96
5. 3. 2. Ocena bivalnih in prostorskih razmer v zavodih	97
5. 3. 3. Dejavnosti za izboljšanje prostorskih in bivalnih razmer v zavodih	98
6. SKLEP	99

Republika Slovenija

Uprava za izvrševanje kazenskih sankcij

Letno poročilo 2005

(Enajsto redno letno poročilo)

Založila: Uprava RS za izvrševanje kazenskih sankcij

Uredila: Nataša Magister

Tehnični urednik: Rok Dvornik

Tisk in oblikovanje: Laser print grafika d. o. o., Ljubljana

Pri izdelavi letnega poročila so sodelovali:

Aldo Carli

Robert Friškovec

Mojca Hren

Aleksander Kotnik

Nataša Magister

Slavi Novak

Olga Perhac

Božidar Peteh

Darinka Požar

Marija Tancek

Dušan Valentinčič

Melita Zupančič

Letno poročilo je objavljeno tudi na spletnih straneh na naslovu:

<http://www.mp.gov.si>

ISSN 1581-6338

Natisnjeno v 150 izvodih.